

Statsbudsjettet 2009

Noen nøkkeltall fordelt fylkesvis

Finansdepartementet
Informasjonsenheten
7. oktober 2008

Innholdsfortegnelse

Akershus.....	3
Aust-Agder.....	12
Buskerud	17
Finnmark	24
Hedmark.....	32
Hordaland.....	39
Møre og Romsdal	51
Nordland.....	60
Nord-Trøndelag	70
Oppland	77
Oslo	85
Rogaland	97
Sogn og Fjordane.....	105
Svalbard	112
Sør-Trøndelag	113
Telemark	122
Troms.....	128
Vest-Agder.....	137
Vestfold.....	144
Østfold	149

Akershus

- Regjeringa foreslår å setje av til saman 5 millionar kroner til arbeidet med museumskonsolideringa i Akershus. Ein tek sikte på ei samanslåing av Fetsund Lenser og Akershus fylkesmuseum frå 1. januar 2009. Det har også vore tingingar med Follo Museum og Eidsvoll 1814. Regjeringa foreslår å løyve 5 millionar kroner til ei eining der alle dei fire musea inngår. Av denne summen vil 2 millionar kroner gå til å styrkje Eidsvoll 1814 i samband med førebuing av grunnlovsjubileet i 2014.
- Tilskotet til Akershus Teater er auka med 1 million kroner, som skal brukast til utvikling av scenekunst i fylket. Dissimilis kultur- og kompetansesenter får ein auke i tilskotet på 250 000 kroner, til vel 1,8 millionar kroner, mens Henie Onstad Kunstsenter får ein auke på 700 000 kroner, til vel 8,7 millionar kroner.

Tiltak kroner	Alle beløp i 1000-	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Akershus - museumskonsolidering			5 000		5 000
Akershus fylkesmuseum		7 926	349	4,4	8 275
Akershus Teater		3 492	1 000	28,6	4 492
Dissimilis kultur- og kompetansesenter		1 589	250	15,7	1 839
Eidsvoll 1814		10 071	443	4,4	10 514
Fetsund Lenser		2 503	110	4,4	2 613
Follo museum		2 868	126	4,4	2 994
Henie Onstad Kunstsenter		8 030	700	8,7	8 730
Akershus		36 479	7 978	21,9	44 457

- Regjeringen har fremmet forslag om at Norges Veterinærhøgskole skal lokaliseres på Ås og samorganiseres med Universitetet for miljø- og biovitenskap. Regjeringen foreslår derfor å tildele 8 millioner kroner for å sikre fremdrift i prosessen. Av dette tildeles 3 millioner kroner som en engangstildeling til prosessen for sammenslåing og 5 millioner kroner tildeles Statsbygg over Fornyings- og administrasjonsdepartementets budsjett for prosjektering av nytt bygg.
- Regjeringen foreslår å etablere 6 nye stipendiatstillinger og 2 post.dok.stillinger ved Universitetet for miljø- og biovitenskap. Stillingene bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Akershus med 3,343 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Universitet for miljø- og biovitenskap med 10,364 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Norges Informasjonsteknologiske Høgskole med 0,165 millioner kroner.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Akershus.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Universitetet for miljø- og biovitenskap	566 317 000	540 757 000	5 %
Høgskolen i Akershus	261 192 000	250 107 000	4 %
Høgskolen for Ledelse og Teologi (Tidl Babtistenes teologiske seminar (Salt Oslo))	2 421 000	1 871 000	29 %
Norges informasjonsteknologiske høyskole	18 008 000	19 270 000	-7 %

- Til utbyggingen av stamveistrekningen E6 Vinterbru - Assurtjern er det ført opp 250 millioner kroner. Prosjektet omfatter bygging av firefelts vei på en 5,7 kilometer lang strekning i kommunene Ås, Oppegård og Ski, og er siste etappe av utbyggingen av E6 mellom Svinesund og Oslo. I prosjektet inngår blant annet bygging av en tunnel på 3,6 kilometer. Anleggsarbeidene startet i september 2006, og prosjektet ventes åpnet for trafikk i oktober 2009. Bygging av gang- og sykkelvei, legging av slitelag og en del mindre arbeider vil gjenstå til 2010.
- Til stamveistrekningen riksvei 2 Riksgrensen/Magnor – Kløfta, med tilknytning til Elverum, er det foreslått en statlig investeringsramme på 18,2 millioner kroner for 2009. I tillegg er det regnet med 10,6 millioner kroner i bompenger. Innenfor denne rammen er det satt av 13,8 millioner kroner, medregnet 10,6 millioner kroner i bompenger, til sluttfinansiering av prosjektet riksvei 2 Kløfta – Nybakk som ble åpnet for trafikk i 2007. I tillegg prioriteres mindre investeringstiltak, i hovedsak trafikksikkerhetstiltak.
- Til stamveistrekningen riksvei 35 Jessheim – Hønefoss – Hokksund er det for 2009 foreslått en statlig investeringsramme på 5 millioner kroner. Midlene vil i sin helhet bli brukt til mindre investeringstiltak, i hovedsak trafikksikkerhetstiltak, og til planlegging.
- Til sammen 490 millioner kroner er for 2009 foreslått til de to E6-strekningene Hovinmoen – Dal i Akershus og Skaberud - Kolomoen i Hedmark. Prosjektet utgjør første etappe av den planlagte utbyggingen av E6 til firefelts vei mellom Gardermoen og Kolomoen. Strekningen Hovinmoen - Dal er 11 kilometer lang og bygges med 26,5 meter veibredde og midtrekkverk. Utbyggingen skal finansieres ved en kombinasjon av statlige bevilgninger og bompenger. Anleggsarbeidene startet i desember 2007, og begge strekningene er planlagt åpnet for trafikk i desember 2009. Av det foreslåtte beløpet på 490 millioner kroner forutsettes 360 millioner kroner stilt til disposisjon av bompengeselskapet. For å legge til rette for kontinuerlig utbygging haster det med å gjennomføre nødvendig grunnverv på strekningen Dal – Minnesund. For å finansiere dette kan det være aktuelt å midlertidig omdisponere inntil 20 millioner kroner fra prosjektet E6 Hovinmoen – Dal og Skaberud – Kolomoen. Det går fram av budsjettforslaget at Samferdselsdepartementet vil legge fram en egen proposisjon om utbygging og finansiering av prosjektet E6 Minnesund – Dal så snart det foreligger tilstrekkelige avklaringer.

- Til stamveiprojektet E16 Wøyen – Bjørum i Bærum er det for 2008 avsatt i alt 82 millioner kroner, fordelt med 37 millioner kroner i statlige midler og 45 millioner som stilles til disposisjon av bompengeselskapet. Prosjektet omfatter ny firefelts vei på en 5,1 kilometer lang strekning nord for Sandvika. Veien bygges med 20 meter veibredde og midtrekkverk. Anleggsarbeidene startet i mai 2005, og prosjektet ventes åpnet for trafikk i mai 2009.
- Innenfor investeringsrammen for E18 Riksgrensen/Ørje – Oslo er det satt av midler for å starte byggingen av midtrekkverk på den 8,6 kilometer lange strekningen mellom Ringnes og Mastemyr. Det er også satt av midler til å fullfinansiere den allerede gjennomførte byggingen av midtrekkverk på den 2,2 kilometer lange E18- strekningen mellom Nygårds-krysset og Vinterbru.
- Til ”øvrige riksveier”, det vil si riksveier utenom stamveinettet, er det foreslått en statlig investeringsramme på 213,5 millioner kroner. I tillegg er det regnet med at Akershus får stilt til disposisjon 629 millioner kroner i bompenger fra Oslopakke 3 (ikke medregnet bompenger til drift av kollektivtransporten). Av bompengene forutsettes 83 millioner kroner til investeringer på stamveinettet og 546 millioner kroner til investeringer på øvrig riksveinett.
- Innenfor denne rammen prioriteres mindre investeringstiltak, med hovedvekt på tiltak for kollektivtrafikken. I tillegg prioriteres trafikksikkerhetstiltak og bygging av gang- og sykkelveier. Det er dessuten satt av midler til prosjektene riksvei 154 Nordbyveien mellom Ås grense og Jernbaneveien i Ski kommune og riksvei 164 Løkkeåstunnelen i Sandvika. På grunn av manglende planavklaring er anleggsstart utsatt til våren 2009. I tillegg er det forutsatt anleggsstart på prosjektet riksvei 152 Ottarsrud – Gislerud i 2009.
- I budsjettforslaget er det forutsatt at det ved hjelp av ”veimidler” skal nyttes i alt 510 millioner kroner til tiltak for kollektivtrafikken. Av dette er 37 millioner kroner statlige midler, over investeringsbudsjettet, mens resten av beløpet dekkes ved hjelp av bompenger. Innenfor denne rammen foreslås 390 millioner kroner til å videreføre arbeidene på Kolsåsbanen. Reguleringsplan for strekningen Lysakerelven – Jar ble godkjent i juni 2008. Utbyggingen er kostnadsberegnet til 440 millioner kroner. Strekningen ventes åpnet for trafikk høsten 2010, samtidig med åpningen av strekningen Åsjordet – Lysakerelven i Oslo. I tillegg videreføres arbeidet med å øke hastigheten og framkommeligheten for kollektivtrafikken. Ellers prioriteres tiltak ved kollektivknutepunkter og terminaler for å forbedre tilgjengeligheten for alle grupper av trafikanter.
- Akershus fylkeskommune har vedtatt at Fornebubanen skal etableres som en regional bybaneløsning. Planarbeidet pågår i et samarbeid mellom Akershus fylkeskommune og Bærum kommune. Det er inngått avtale mellom Akershus fylkeskommune og Oslo kommune om at Ruter AS skal ha prosjektansvaret. Det er satt av 5 millioner kroner til planlegging av prosjektet i 2009.
- 260 millioner kroner er foreslått bevilget til arbeid med å gjøre ferdig prosjektet Lysaker stasjon. Prosjektet omfatter 0,9 kilometer nytt dobbeltspor, medregnet ny jernbanebro over Lysakerelva. I tilknytning til den nye stasjonen bygges det også ny busstasjon. Anleggsarbeidene startet ved årsskiftet 2005/2006, og de to første sporene på den nye stasjonen ble tatt i bruk sommeren 2007.

Stasjonen er planlagt ferdigstilt sommeren 2009. Nye Lysaker stasjon vil gi full tilgjengelighet for alle brukergrupper.

- 840 millioner kroner er foreslått til videre arbeid med prosjektet Lysaker – Sandvika, som omfatter 6,7 kilometer nytt dobbeltspor. Den nye traseen går i en 5,7 kilometer lang tunnel under villabebyggelse fra Lysaker til Engervannet og på hver side av den eksisterende Drammensbanen langs Engervannet til Sandvika stasjon. Tunneldrivingen vil pågå fram til og med 2010, mens de etterfølgende jernbanetekniske arbeidene vil bli utført i 2011.
- Innenfor det foreslåtte beløpet på 200 millioner kroner til planlegging og grunnerverv over Jernbaneverkets investeringsbudsjett er det i 2009 ventet å bruke om lag 50 millioner kroner til prosjektet Oslo – Ski, inkludert Ski stasjon. Prosjektet må gjennom en ny runde med kommuneplanavklaringer, med tilhørende konsekvensutredninger og etterfølgende runde med utarbeiding av detalj- og reguleringsplan og vedtak. Det er blant annet nødvendig med formelle avklaringer når det gjelder valg av trasé og båndlegging av arealer. Den planlagte utbyggingen av Ski stasjon må utsettes da blant annet utbyggingen må sees i sammenheng med traséføringer for nytt dobbeltspor. Samferdselsdepartementet er opptatt av å ha god framdrift i å bedre togtilbudet for de reisende på Østfoldbanen. Planleggingen og nødvendig grunnerverv vil derfor bli høyt prioritert. Forutsatt nødvendig finansiering og at det gis muligheter til å drive parallelt på flere deler av strekningen samtidig, kan selve byggingen av nytt dobbeltspor Oslo – Ski gjennomføres i løpet av 5-6 år.
- 20 millioner kroner er satt av til Jensrud kryssingsspor på Gjøvikbanen i Nittedal kommune. Utbyggingen har et foreløpig kostnadsoverslag på nær 100 millioner kroner, og den vil gi økt framføringskapasitet for godstogene mellom Alnabru og Bergen. Arbeidet med detaljplan, reguleringsplan og byggeplan startet i 2008.
- Over vedlikeholdsbudsjettet til Jernbaneverket er det satt av om lag 220 millioner kroner til å videreføre arbeidet med fornyelser i Oslotunnelen og togstrekningen Etterstad – Skøyen. For å starte dette arbeidet ble det i juni i år, i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett, bevilget 100 millioner kroner over statsbudsjettet for 2008. Tiltakene er særlig rettet inn mot å begrense mulighetene for forstyrrelser i togtrafikken og minske de negative følgene av slike forstyrrelser. Dette gjøres ved blant annet å bedre informasjonsopplegget ved eventuelle avvik i togtrafikken.
- Til "Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene" er det på landsbasis foreslått 323,4 millioner kroner. Ordningen har som formål å påvirke transportutviklingen i de større byområdene, slik at flere velger kollektivtransport framfor egen bil. Oslo og Akershus og åtte andre byområder vil i 2009 være omfattet av ordningen, og vil dermed bli invitert til å søke om å få tildelt midler fra ordningen. Ved tildeling av midler vil det bli lagt avgjørende vekt på utviklingen i kollektivtransporten og personbilbruken de siste årene. I tråd med "Klimaforliket" (Innst.S.nr. 145 (2007-2008) skal halve bevilgningen reserveres byområder som inngår forpliktende avtaler med staten om å ta i bruk virkemidler som virker reduserende på bilbruken.

- Regjeringen foreslår at Helse Sør-Øst RHF får økt basisbevilgningen til å lette omstillinger med 271 millioner kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 390 millioner kroner, til pensjoner med 1 954 millioner kroner og opptrappingsplan rus med 78 millioner kroner. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordninger som ISF og poliklinikk.
- 335-skvadronen videreføres på Gardermoen, og skvadronen vil i 2009 bli styrket ved innfasing av to av i alt fire nye C-130J transportfly.
- Som et ledd i satsingen på utbedring av nasjonale festningsverk planlegges det å starte sikringstiltak på Oscarsborg festning. Dette vil blant annet inkludere utbedring av hovedkaia på Håøya samt sikre og utbedre murene på Seiersten skanse i Drøbak.
- Nødnett er et nytt landsomfattende digitalt radiosamband for brannvesen, politi og helsevesen. Det vil gi etatene et felles, sikkert og avlyttingsfritt kommunikasjonsnett med god radiodekning og kapasitet til å dekke daglige hendelser så vel som større ulykker. Første utbyggingstrinn består av politidistriktene Follo, Romerike, Oslo, Asker og Bærum, Søndre Buskerud og Østfold (tilsvarende 54 kommuner på Østlandet). Utbyggingen av Nødnett er om lag ett år forsinket. Etter ny fremdriftsplan skal nødetatene i første utbyggingstrinn ta Nødnett i operativ bruk i 2009. Direktoratet for nødkommunikasjon har ansvaret for utbyggingen av systemet og skal eie og forvalte radiosambandet for nødetatene på vegne av staten. Regjeringen foreslår å bevilge ca. 561 millioner kroner til Nødnett i 2009 for å slutføre arbeidet med første utbyggingstrinn.
- Fengselsstraff har særlige negative virkninger for barn og unge under 18 år. Vanligvis er det mellom 5 og 10 barn og unge i norske fengsler. Justisdepartementet planlegger etablering av et særskilt tilpasset tilbud til de yngste lovbrøtterne hvor alle andre alternativer til fengsel er undersøkt. Det arbeides blant annet med å etablere et slikt tilbud i Oslo-området. Det nye tilbudet skal i sin utforming være tilnærmet like en bolig, uten fengselspreg. Kravet til sikkerhet, de særskilte behovene som denne gruppen har og kravet til fleksibilitet, skal ivaretas gjennom en kombinasjon av bygningsmessige og bemanningsmessige tiltak. Det må etableres et tett og solid samarbeid med andre offentlige etater, blant annet med barnevern, skolemyndigheter og helsetjenesten.
- Verneplan for Oslofjorden – delplan Oslo og Akershus gjennomføres.
- Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl, som omfatter alle fylkene rundt Oslofjorden, gjennomføres
- Bevilgningen til forebyggende og konfliktdempende tiltak på rovvilt er økt med 30 millioner kroner for hele landet. Av økningen er 2 millioner kroner satt av til kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste ved skadefellingsoppdrag. Videre er bevilgningen til bestandsovervåking av rovvilt økt med 6 millioner kroner, rovviltkontaktnettets budsjett med 4 millioner kroner, og SNOs fellingslag med 1 million kroner. Dette vil også berøre rovviltregion 4 Oslo, Akershus og Østfold. For øvrig øker bevilgningene til erstatninger for husdyr tatt av rovdyr med 13 millioner kroner, primært til villreinerstatninger.

- Det er lagt frem en handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser. Kompetanseoppbygging er et helt sentralt element i handlingsplanen og det vil bli etablert en faglig støttetjeneste (knutepunkt) i fylkene som skal bistå offentlige virksomheter i den operative gjennomføringen.
- Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner med 9,0 millioner kroner. På grunn av at midler til engangstiltak i 2008 er tatt ut i 2009, er det reelt sett 10 millioner kroner til nye tiltak. Midlene planlegges brukt til å sette i stand og sikre forvaltning, drift og vedlikehold av ti utvalgte tekniske og industrielle kulturminner. Blant disse er Fetsund lense.
- Det pågår et prosjekt for å sikre et utvalg ruiner som har stor nasjonal eller lokal verdi og hvor engasjementet fra lokalbefolkningen er stort. Regjeringen foreslår å øke innsatsen til bevaringsprogrammet for ruiner med 4 millioner kroner. Midlene planlegges brukt til konservering av utvalgte ruiner, blant annet Nes kirkeruin, Nes i Akershus.
- Satsingen på utslippsreduksjoner i storbyområdene skal styrkes med en økning på nær 14 millioner kroner gjennom økte bevilgninger til samarbeidsprosjektet "Framtidens byer". Bærum er en av de 13 byene som tar del i dette prosjektet.
- Ordningen med husleietvistutvalg foreslås utvidet til å omfatte Trondheim og Bergen, samtidig som Regjeringen foreslår at Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus gjøres permanent. Husleietvistutvalget er et tvisteløsningsorgan som kan avgjøre alle typer tvister om leie av bolig.
- Det foreslås en bevilgning på 79,2 millioner kroner (74,47 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond. Inkludert er også en skjønnstildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territoriale samarbeid (Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inkludert inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene.

Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetal for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattenivået før inntektsutjevning framskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2008 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksttallene inkluderer videre ikke 100 millioner i ekstra skjønn til kommuner i Sør-Norge som også skal fordeles av fylkesmannen. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene og ekstra skjønn til kommuner i Sør-Norge vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Akershus

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Akershus anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Akershus har 16 av 22 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Gjerdrum kommune med 9,1 prosent, mens Bærum kommune har lavest vekst med 5,2 prosent.

Den sterke veksten for Gjerdrum kommune skyldes at kommunen vil motta vekttilskudd i 2009 og at kommunen tjener omleggingen av skatteelementene i inntektssystemet.

Den svake veksten for Bærum kommune skyldes at kommunen taper på omleggingen av skatteelementene i inntektssystemet, samt endring av kriteriedata.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Akershus i 2007 utgiftskorrigerede frie inntekter på 102 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. I Akershus hadde 6 av 22 kommuner utgiftskorrigerede frie inntekter som var høyere eller lik landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har

hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktspolitiske tilskudd, veskttilskudd og skjønnstilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og lånevdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Akershus hadde i 2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 3,4 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Akershus hadde i gjennomsnitt 35 359 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Akershus fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Akershus fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 5,6 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 1,3 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Akershus fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 7,8 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 1 652 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Kommune	Vekst RNB 2008 til 2009						Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Nominelle kroner (1 000 kr)	Prosent	Utgiftskorr. frie inntekter 2007 (i % av landsgj.)	Netto drifts resultat i pst. av drifts-inntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	
	1	2	3	4	5	6	7
0211 Vestby	410 974	30 816	8,1	97	9,3	39 729	2 602
0213 Ski	843 592	50 208	6,3	99	1,2	37 086	5 374
0214 Ås	466 814	34 659	8,0	97	2,1	53 797	2 893
0215 Frogn	453 841	34 395	8,2	100	0,5	36 247	2 848
0216 Nesodden	504 954	39 179	8,4	96	-1,8	26 013	3 177
0217 Oppegård	781 200	44 732	6,1	104	-1,6	29 025	5 066
0219 Bærum	3 948 776	196 000	5,2	113	7,3	33 813	25 018
0220 Asker	1 838 108	96 262	5,5	110	1,0	50 382	11 913
0221 Aurskog-Høland	442 703	28 729	6,9	93	1,2	33 592	2 482
0226 Sørums	444 938	36 523	8,9	97	2,2	-1 820	2 673
0227 Fet	301 488	23 054	8,3	97	2,8	44 306	1 889
0228 Rælingen	431 943	35 189	8,9	97	3,8	32 845	2 869
0229 Enebakk	293 393	22 010	8,1	94	0,6	25 521	1 786
0230 Lørenskog	959 875	57 980	6,4	101	4,4	37 628	6 359
0231 Skedsmo	1 414 205	113 820	8,8	98	7,0	24 926	8 890
0233 Nittedal	626 560	42 797	7,3	99	6,3	26 510	3 936
0234 Gjerdrum	177 050	14 703	9,1	98	5,6	26 751	1 051
0235 Ullensaker	811 724	61 678	8,2	98	0,9	60 059	5 079
0236 Nes	577 278	36 910	6,8	93	-4,7	29 631	3 296
0237 Eidsvoll	610 996	44 553	7,9	93	-0,1	22 767	3 551
0238 Nannestad	333 937	23 949	7,7	97	0,0	59 490	1 904
0239 Hurdal	101 591	7 907	8,4	100	-0,4	16 672	455
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>8 000</i>						
Akershus	16 783 939	1 078 051	6,9	102	3,4	35 359	105 110
Akershus fylkeskommune	3 718 956	197 784	5,6	97	7,8	1 652	10 993

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Aust-Agder

- Regjeringa foreslår ein auke på 1 million kroner til Sørnorsk Jazzsenter neste år. Senteret vil til saman få om lag 1,6 millionar kroner i statstilskot.
- Aust-Agder kulturhistoriske senter får auka tilskotet med 500 000 kroner til 6,3 millionar kroner, og Setesdalmuseet får ein auke på 500 000 kroner til nær 3,3 millionar kroner. I tillegg får Galleri Bomuldsfabriken ein auke på 250 000 kroner og Risør Kammermusikkfest 200 000 kroner, mens Bokbyen Skagerak får auka tilskotet med 100 000 kroner.

Tiltak kroner	Alle beløp i 1000-	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Aust-Agder kulturhistoriske senter		5 810	500	8,6	6 310
Bokbyen ved Skagerak		213	100	46,9	313
Designtreff 100% Risør		200	9	4,5	209
Galleri Bomuldsfabriken		1 376	250	18,2	1 626
Grimstad bys museer		1 198	53	4,4	1 251
Næs Jernverksmuseum		1 853	82	4,4	1 935
Risør Kammermusikkfest		1 200	200	16,7	1 400
Sørnorsk Jazzsenter		593	1 000	168,6	1 593
Setesdalmuseet		2 775	500	18,0	3 275
Aust-Agder		15 218	2 694	17,7	17 912

- 17,2 millioner kroner i bompenger fra Aust-Agderpakka er avsatt til prosjektet E18 Grimstad – Kristiansand. Midlene vil bli brukt til etablering av bomstasjon på ny E18, sluttoppgjør for grunnverv og dekning av Statens vegvesens kostnader knyttet til lokal prosjektorganisasjon. I tillegg er det satt av midler til noen mindre arbeider som ikke inngår i OPS-kontrakten. Strekningen Dyreparken – Rona inngår ikke i OPS-kontrakten, og Statens vegvesens kostnader knyttet til denne strekningen finansieres derfor med statlige midler. Prosjektet E18 Grimstad – Kristiansand omfatter bygging av 38 kilometer ny firefelts vei fra Øygardsdalen i Grimstad kommune til Rona i Kristiansand. Veien bygges med 20 meter veibredde og midtrekkverk. Delstrekningene Øygardsdalen – Tjøretjerra og Dyreparken – Rona ble åpnet for trafikk i juli 2008. Hele strekningen Øygardsdalen – Rona skal stå ferdig i løpet av august 2009.
- Til riksvei 9 Kristiansand – Haukeligrend er det foreslått en statlig investeringsramme på 12,1 millioner kroner for 2009. I tillegg er det regnet med 6,3 millioner kroner i bompenger fra bompengereordningen i Kristiansand til bygging av en undergang for gang- og sykkelvei på riksvei 9. Innenfor den statlige rammen prioriteres fullfinansiering av prosjektet Ose – Tveit. I tillegg prioriteres mindre investeringstiltak, med hovedvekt på bygging av gang- og sykkelveier og trafikksikkerhetstiltak.
- I budsjettforslaget vises det til at det nå ikke er lokalpolitisk tilslutning til revisjon av bompengeprogget for Setesdalspakka. Videre utbygging må derfor finansieres med statlige midler. En eventuell prioritering av gjestående strekninger på riksvei 9 i Setesdal, inkludert

strekningen Tveit S – Langeid, må følgelig vurderes i forbindelse med arbeidet med Nasjonal transportplan 2010-2019 og påfølgende handlingsprogram på lik linje med andre prosjekter og tiltak på stamvegnettet.

- Til ”øvrige riksveier”, det vil si riksveier utenom stamveinettet, er det foreslått en statlig investeringsramme på 56,6 millioner kroner for 2009. Av dette beløpet er 2 millioner kroner avsatt til forsøket med alternativ organisering av transportsystemet i Kristiansandsregionen, mens 9,6 millioner kroner skal brukes til rassikring.
- Midlene er i sin helhet prioritert til mindre investeringstiltak, med hovedvekt på trafikksikkerhetstiltak og bygging av gang- og sykkelveier. I tillegg prioriteres mindre utbedringer. Det legges opp til at forsøksmidlene blir nytt til tiltak for kollektivtrafikken.
- Rassikringsmidlene er planlagt til tiltak på riksvei 9 ved Urdviki i Bygland kommune.
- Regjeringen foreslår at Helse Sør-Øst RHF får økt basisbevilgningen til å lette omstillinger med 271 millioner kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 390 millioner kroner, til pensjoner med 1 954 millioner kroner og opptrappingsplan rus med 78 millioner kr. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordninger som ISF og poliklinikk.
- Agder HV-distrikt 07 legges ned og integreres i et nytt HV-distrikt 08. Dette omfatter begge Agder-fylkene og Rogaland, og har distriktsstab i Vatneleieren utenfor Sandnes.
- Bevilgningen til forebyggende og konfliktdepende tiltak på rovvilt er økt med 30 millioner kroner for hele landet. Av økningen er 2 millioner kroner satt av til kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste ved skadefellingsoppdrag. Videre er bevilgningen til bestandsovervåking av rovvilt økt med 6 millioner kroner, rovviltkontaktnettets budsjett med 4 millioner kroner, og SNOs fellingslag med 1 million kroner. Dette vil også berøre rovviltregion 2 Sør-Norge. For øvrig øker bevilgningene til erstatninger for husdyr tatt av rovdyr med 13 millioner kroner, primært til villreinerstatninger.
- Det er en økning på 3 millioner kroner til arbeidet med fylkesdelplaner for nasjonale villreinområder. Deler av midlene vil kunne gå til fylket.
- Det er lagt frem en handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser. Kompetanseoppbygging er et helt sentralt element i handlingsplanen og det vil bli etablert en faglig støttetjeneste (knutepunkt) i fylkene som skal bistå offentlige virksomheter i den operative gjennomføringen.
- Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner med 9 millioner kroner. På grunn av at midler til engangstiltak i 2008 er tatt ut i 2009, er det reelt sett 10 millioner kroner til nye tiltak. Midlene planlegges brukt til å sette i stand og sikre forvaltning, drift og vedlikehold av ti utvalgte tekniske og industrielle kulturminner. Blant disse er Nes jernverksmuseum, Tvedestrand.

- Det foreslås en bevilgning på 29,8 millioner kroner (26,38 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond. Inkludert er også en skjønnstildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territoriale samarbeid (Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program.
- Regjeringen har fra 2007 gjeninnført ordningen med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift. De områdene som ikke har fått gjeninnført 2003-satsene fullt ut, blir kompensert. Fylket får derfor tildelt midler over kapittel 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Midlene blir fordelt ved årsskiftet når departementet har beregnet den fylkesvise kostnadsøkningen for 2009.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inklusive inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene. Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetall for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattenivået før inntektsutjevning fremskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2008 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksttallene inkluderer videre ikke 100 millioner i ekstra skjønn til sørnorske kommuner som også skal fordeles av fylkesmannen. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler/ekstra skjønn Sør-Norge. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Aust-Agder

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Aust-Agder anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 7,7 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Aust-Agder har 14 av 15 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Åmli kommune med 10,4 prosent, mens Bykle kommune har lavest vekst med 1,1 prosent.

Den sterke veksten for Åmli kommune skyldes i all hovedsak endringer i kriteriedata.

Den svake veksten for Bykle kommune skyldes hovedsakelig endringer i skatteelementene i inntektssystemet.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Aust-Agder i 2007 utgiftskorrigerte frie inntekter på 96 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. I Aust-Agder hadde 7 av 15 kommuner utgiftskorrigerte frie inntekter som var høyere enn landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktspolitiske tilskudd og skjønnstilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Aust-Agder hadde i 2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 2,3 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Aust-Agder hadde i gjennomsnitt 38 489 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Aust-Agder fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Aust-Agder fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 7,6 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 0,7 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Aust-Agder fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 4,5 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 3 157 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Kommune	Vekst RNB 2008 til 2009			Utgiftskorr. frie			Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Nominelle kroner (1 000 kr)	Prosent	Inntekter 2007 (i % av landsgj.)	Netto drifts- resultat i pst. av drifts- inntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	
	1	2	3	4	5	6	7
0901 Risør	246 427	18 118	7,9	94	2,1	43 108	1 216
0904 Grimstad	615 115	43 217	7,6	96	-0,7	29 339	3 715
0906 Arendal	1 256 883	85 170	7,3	93	-0,6	46 862	7 282
0911 Gjerstad	106 190	7 694	7,8	103	5,5	40 494	444
0912 Vegårshei	79 002	5 203	7,1	106	4,8	40 191	330
0914 Tvedestrand	198 765	14 457	7,8	93	0,5	28 308	1 043
0919 Froland	154 993	10 141	7,0	93	3,2	25 131	855
0926 Lillesand	293 712	21 635	8,0	94	1,5	41 391	1 691
0928 Birkenes	149 159	10 448	7,5	92	0,0	36 539	794
0929 Åmli	87 556	8 236	10,4	107	11,5	35 986	323
0935 Iveland	56 437	4 402	8,5	111	19,2	10 123	213
0937 Evje og Hornnes	114 889	10 450	10,0	92	0,1	24 673	592
0938 Bygland	63 502	4 215	7,1	108	2,8	43 456	219
0940 Valle	65 354	5 392	9,0	106	7,1	55 474	243
0941 Bykle	70 168	766	1,1	221	31,5	-1 543	232
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>8 371</i>	<i>5 098</i>					
Aust-Agder	3 566 524	254 643	7,7	96	2,3	38 489	19 191
Aust-Agder fylkeskommune	904 619	63 595	7,6	98	4,5	3 157	2 184

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Buskerud

- Regjeringa foreslår at Union Scene og Brageteatret får auka løyvinga med 1 million kroner kvar. Union Scene får 1 million kroner til utvikling av aktivitetar med spesiell vekt på mangfaldsdimensjonen. Brageteatret skal styrkjast med 1 million kroner for å utvikle scenekunsten i fylket.
- I tillegg foreslår regjeringa ein auke i løyvinga til Blaafarveværket med 1 million kroner, til om lag 6,7 millionar kroner, 500 000 kroner i auke til Vestfossen Kunstlaboratorium, som totalt vil få 1,25 millionar kroner, og 500 000 kroner til Hallingdal Museum, som til saman får vel 2,9 millionar kroner i tilskot.

Tiltak kroner	Alle beløp i 1000-	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Blaafarveværket		5 689	1 000	17,6	6 689
Brageteatret		4 234	1 000	23,6	5 234
Buskerud Teater		760	33	4,3	793
Drammens Museum for kunst og kulturhistorie		5 192	228	4,4	5 420
Eiker og Lågendalen museum		4 175	184	4,4	4 359
Hallingdal Museum		2 442	500	20,5	2 942
Hringariki		1 213	53	4,4	1 266
Kunstnerdalen Kulturmuseum		2 117	93	4,4	2 210
Norsk Bergverksmuseum		12 360	544	4,4	12 904
Union Scene			1 000		1 000
Vestfossen Kunstlaboratorium		750	500	66,7	1 250
Buskerud		38 932	5 135	13,2	44 067

- Regjeringen foreslår å etablere en ny stipendiatstilling ved Høgskolen i Buskerud. Stillingen bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Buskerud med 2,408 millioner kroner.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Buskerud.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Høgskolen i Buskerud	242 891 000	227 838 000	7 %

- 56 millioner kroner er avsatt til prosjektet E18 Høvik – Frydenhaug, som omfatter bygging av ny bro over Drammenselva. Prosjektet ble åpnet for trafikk i 2006, men det gjenstod omfattende etterarbeider, som ble utført i 2007 og 2008. På grunn av uenighet med entreprenør om sluttoppgjøret er det fortsatt knyttet usikkerhet til de endelige kostnadene for prosjektet.
- 47 millioner kroner er avsatt til prosjektet E18 sør for Drammensbrua (Frydenhaug – Eik). Prosjektet omfatter utvidelse av eksisterende vei fra to til fire felt på en om lag 3 kilometer lang strekning nær fylkesgrensen til Vestfold. Den eksisterende tunnelen vil bli benyttet av nordgående trafikk, mens det bygges ny tunnel for sørgående trafikk. Veien som går i dag, medregnet utvidelse av eksisterende firefelts vei, skal bygges med 29 meter veibredde. Når prosjektet står ferdig, vil det være sammenhengende firefelts vei på E18 mellom Oslo og Tønsberg. Anleggsarbeidene startet i 2006, og prosjektet ventes åpnet for trafikk i desember 2008. Midlene i 2009 vil i hovedsak bli brukt til ombygging av eksisterende riksvei 282, som er ankomst til E18, og til sluttoppgjør. Fullføring av arbeidene på riksvei 282 og en del andre restarbeider vil gjenstå til 2010.
- Innenfor midler som er satt av til mindre investeringstiltak på E16 Sandvika – Bergen er det lagt opp til å bygge til sammen 5,8 kilometer midtrekkverk på strekninger mellom Sollihøgda og Sundvollen.
- 45 millioner kroner er foreslått til riksvei 7 Ramsrud – Kjeldsbergsvingene. Prosjektet starter ved krysset med E16 på Ve og omfatter bygging av om lag 6 kilometer ny vei. Den nye veien vil fjerne en svingete veistrekning med flere knappe kurver og smale broer. I prosjektet inngår dessuten bygging av 1,2 kilometer gang- og sykkelvei. Det forberedende arbeidet tok til i august 2008, hovedarbeidet starter i mai 2009, og prosjektet skal etter planen åpnes for trafikk i 2011. I tillegg legges det opp til å bygge midtrekkverk i tre kurver på riksvei 7 i Flå kommune, med samlet lengde på 1,2 kilometer.
- Til stamveistrekningen riksvei 35 Jessheim – Hønefoss – Hokksund er det for 2009 foreslått en statlig investeringsramme på 5 millioner kroner. Midlene vil i sin helhet bli brukt til mindre investeringstiltak, i hovedsak trafikksikkerhetstiltak, og til planlegging.
- 34,2 millioner kroner er avsatt som statlig investeringsramme for stamveistrekningen riksvei 23 Lier - Drøbak – Vassum. Innenfor denne rammen legges det opp til å finansiere kostnader i forbindelse med planlagt innløsning av boliger (forsert gjennomføring av eiendomserverv) langs riksvei 23 i Røyken. Videre finansieres utgifter som følge av inngått forlik med entreprenør etter byggingen av Oslofjordforbindelsen. I tillegg prioriteres trafikksikkerhetstiltak på strekningen.
- Til ”øvrige riksveier”, det vil si riksveier utenom stamveinettet, er det foreslått en statlig investeringsramme på 170,6 millioner kroner. Av dette beløpet er 1,6 millioner kroner satt av til rassikring.

- Midlene vil i hovedsak bli nytt til å finansiere bygging av prosjektet riksvei 283 Øvre Sund bro i Drammen. Prosjektet ventes nå åpnet for trafikk i 2011.
- Rassikringsmidlene vil bli brukt til å sikre et rasutsatt punkt på E16, ved Bergsund.
- Over Jernbaneverkets budsjettpost for kapasitetsøkende tiltak er det satt av 23,5 millioner kroner til tilpassing av anleggene på Drammen stasjon med sikte på at Flytoget kan bruke Drammen som endestasjon. Prosjektet har et kostnadsoverslag på 52,8 millioner kroner, og anleggsarbeidet tok til i mai 2008. Hovedtyngden av arbeidene med ombygging av signal- og sikringsanlegget er planlagt gjennomført i første kvartal 2009, slik at sporforbindelsen kan tas i bruk av Flytoget 1. mai neste år.
- Fornyelse av signal- og sikringsanlegg ved Kongsberg jernbanestasjon vil fortsette med sikte på at arbeidet skal være ferdig i 2009.
- Til "Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene" er det på landsbasis foreslått 323,4 millioner kroner. Ordningen har som formål å påvirke transportutviklingen i de større byområdene, slik at flere velger kollektivtransport framfor egen bil. Drammen og åtte andre byområder vil i 2009 være omfattet av ordningen, og vil dermed bli invitert til å søke om å få tildelt midler fra ordningen. Ved tildeling av midler vil det bli lagt avgjørende vekt på utviklingen i kollektivtransporten og personbilbruken de siste årene. I tråd med "Klimaforliket" (Innst.S.nr. 145 (2007-2008) skal halve bevilgningen reserveres byområder som inngår forpliktende avtaler med staten om å ta i bruk virkemidler som virker reduserende på bilbruken.
- Regjeringen foreslår at Helse Sør-Øst RHF får økt basisbevilgningen til å lette omstillinger med 271 millioner kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 390 millioner kroner, til pensjoner med 1 954 millioner kroner og opptrappingsplan rus med 78 millioner kroner. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordninger som ISF og poliklinikk.
- Det gis 863 000 kroner i tilskudd til kommunalt fiskerihavneanlegg i Filtvet i Hurum kommune.
- Nødnett er et nytt landsomfattende digitalt radiosamband for brannvesen, politi og helsevesen. Det vil gi etatene et felles, sikkert og avlyttingsfritt kommunikasjonsnett med god radiodekning og kapasitet til å dekke daglige hendelser så vel som større ulykker. Første utbyggingstrinn består av politidistriktene Follo, Romerike, Oslo, Asker og Bærum, Søndre Buskerud og Østfold (tilsvarende 54 kommuner på Østlandet). Utbyggingen av Nødnett er om lag ett år forsinket. Etter ny fremdriftsplan skal nødetatene i første utbyggingstrinn ta Nødnett i operativ bruk i 2009. Direktoratet for nødkommunikasjon har ansvaret for utbyggingen av systemet og skal eie og forvalte radiosambandet for nødetatene på vegne av staten. Regjeringen foreslår å bevilge ca. 561 millioner kroner til Nødnett i 2009 for å slutføre arbeidet med første utbyggingstrinn.
- Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl, som omfatter alle fylkene rundt Oslofjorden, gjennomføres.

- Bevilgningen til forebyggende og konfliktdempende tiltak på rovvilt er økt med 30 millioner kroner for hele landet. Av økningen er 2 millioner kroner satt av til kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste ved skadefellingsoppdrag. Videre er bevilgningen til bestandsovervåking av rovvilt økt med 6 millioner kroner, rovviltkontaktnettets budsjett med 4 millioner kroner, og SNOs fellingslag med 1 million kroner. Dette vil også berøre rovviltregion 2 Sør-Norge. For øvrig øker bevilgningene til erstatninger for husdyr tatt av rovdyr med 13 millioner kroner, primært til villreinerstatninger.
- Det er en økning på 3 millioner kroner til arbeidet med fylkesdelplaner for nasjonale villreinområder. Deler av midlene vil kunne gå til fylket.
- Det er satt av 6 millioner kroner til et lokalt utviklingsfond for kommunene Rollag, Sigdal og Nore og Uvdal i forbindelse med utvidet vern av Trillemarka-Rollagsfjell. I tillegg er det satt av 2 millioner kroner til skjøtsel av seterområder og gamle ferdselveier samt en interkommunal stilling.
- Det er lagt frem en handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser. Kompetanseoppbygging er et helt sentralt element i handlingsplanen og det vil bli etablert en faglig støttetjeneste (knutepunkt) i fylkene som skal bistå offentlige virksomheter i den operative gjennomføringen.
- Satsingen på utslippsreduksjoner i storbyområdene skal styrkes med en økning på nær 14 millioner kroner gjennom økte bevilgninger til samarbeidsprosjektet "Framtidens byer". Drammen er en av de 13 byene som tar del i dette prosjektet.
- Regjeringen foreslår at 60 millioner kroner bevilges til ordningen for utjevning av nettleie i 2009, en dobling av nivået fra 2008. Utjevningsordningen bidrar til en direkte reduksjon av nettleien for sluttbrukere i distribusjonsnettet i de områder av landet med høyest overføringskostnader. Buskerud vil bli omfattet av ordningen.
- I 2009 vil Olje- og energidepartementet gjennom Norges vassdrags- og energidirektorat gi bistand til planlegging og gjennomføring av sikringstiltak for å forebygge skader fra flom, erosjon og skred, samt gi bistand til gjennomføring av miljøtiltak i vassdrag. Regjeringen foreslår å styrke bistanden til NVE på til sammen om lag 108 millioner kroner til statlig skredbistand. Buskerud berøres av denne ordningen.
- Det foreslås en bevilgning på 28,8 millioner kroner (27,09 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond. Inkludert er også en skjønnstildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territoriale samarbeid (Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program.
- Regjeringen har fra 2007 gjeninnført ordningen med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift. De områdene som ikke har fått gjeninnført 2003-satsene fullt ut, blir kompensert. Fylket får derfor tildelt midler over kapittel 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling,

kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Midlene blir fordelt ved årsskiftet når departementet har beregnet den fylkesvise kostnadsøkningen for 2009.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inkludert inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene.

Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetal for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattenivået før inntektsutjevning framskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2008 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksttallene inkluderer videre ikke 100 millioner i ekstra skjønn til kommuner i Sør-Norge som også skal fordeles av fylkesmannen. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene og ekstra skjønn til kommuner i Sør-Norge vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Buskerud

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Buskerud anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 7,2 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Buskerud har 15 av 21 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Flå kommune med 18,2 prosent, mens Nore og Uvdal kommune har lavest vekst med 4,8 prosent

Den sterke veksten for Flå kommune skyldes at kommunen vil motta småkommunetilskudd i 2009 (mottok ikke regionaltilskudd i 2008), samt endring av kriteriedata.

Den svake veksten for Nore og Uvdal kommune skyldes omleggingen av skatteelementene i inntektssystemet.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Buskerud i 2007 utgiftskorrigerte frie inntekter på 97 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. I Buskerud hadde 12 av 21 kommuner utgiftskorrigerte frie inntekter som var høyere enn landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktpolitiske tilskudd og skjønnsstilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Buskerud hadde i 2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 2,6 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Buskerud hadde i gjennomsnitt 18 784 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Buskerud fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Buskerud fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 5,1 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 1,8 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Buskerud fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 2,2 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 1 751 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Kommune	Vekst RNB 2008 til 2009			Utgiftskorr. frie inntekter 2007 (i % av landsgj.)	Netto drifts- resultat i pst. av drifts- inntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Nominelle kroner (1 000 kr)	Prosent				
	1	2	3	4	5	6	7
0602 Drammen	1 886 303	107 433	6,0	97	0,3	3 229	11 305
0604 Kongsberg	805 082	58 102	7,8	101	3,4	36 265	4 727
0605 Ringerike	908 110	61 291	7,2	93	-0,8	27 599	5 109
0612 Hole	201 283	14 998	8,1	110	-0,9	37 566	1 269
0615 Flå	52 923	8 160	18,2	113	8,8	46 047	180
0616 Nes	130 140	10 018	8,3	96	5,2	15 301	636
0617 Gol	171 771	12 814	8,1	101	6,3	16 945	821
0618 Hemsedal	76 578	5 834	8,2	105	0,3	41 472	398
0619 Ål	184 144	16 881	10,1	96	16,3	11 124	843
0620 Hol	175 163	11 615	7,1	109	13,6	14 337	920
0621 Sigdal	146 705	15 010	11,4	101	8,1	10 288	678
0622 Krødsherad	84 460	5 387	6,8	104	3,2	6 393	389
0623 Modum	413 645	27 956	7,2	93	5,0	17 693	2 263
0624 Øvre Eiker	510 717	31 526	6,6	93	0,2	17 682	2 888
0625 Nedre Eiker	655 643	41 829	6,8	93	-0,1	31 452	3 933
0626 Lier	721 533	40 326	5,9	100	2,6	27 795	4 443
0627 Røyken	562 882	40 692	7,8	97	1,3	3 796	3 487
0628 Hurum	298 841	22 940	8,3	95	1,8	16 746	1 652
0631 Flesberg	100 199	7 516	8,1	102	2,6	22 312	453
0632 Rollag	74 942	6 340	9,2	112	6,5	28 858	253
0633 Nore og Uvdal	108 706	5 003	4,8	102	12,2	32 752	449
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>15 622</i>						
Buskerud	8 285 392	558 365	7,2	97	2,6	18 784	47 095
Buskerud fylkeskommune	1 781 467	85 842	5,1 96		2,2	1 751	5 219

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Finnmark

- I statsbudsjettet for 2009 legg regjeringa opp til ei sterk satsing på kulturbygg og kulturminne. Østsamisk museum i Neiden vil få eit investeringstilskot på 2,5 millionar, og det er fremja forslag om ei løyving på 2 millionar kroner til monument over offer for hekseprosessar i Finnmark.
- Det er også forslag om ei sterk samisk kultursatsing med ei samla auke på vel 8,4 millionar kroner til 62 millionar kroner. I tillegg er det forslag om å auke pressestøtta til dei samiske avisene med 3 millionar kroner til 21,6 millionar. I tillegg kjem eit tilskot på 2 millionar kroner til Stellaris DansTeater og ein auke i tilskotet til Kvensk Institutt på 1 million kroner, til 4,5 millionar kroner.

Tiltak kroner	Alle beløp i 1000-	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Kainun institutti - Kvensk institutt		3 533	1 000	28,3	4 533
Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark		4 356	192	4,4	4 548
Stellaris Danseteater AS		2 939	1 000	34,0	3 939
Sør-Varanger museum		1 437	-1 437	-100,0	
Varanger Museum		4 247	2 687	63,3	6 934
Verdensarvsenter for bergkunst - Alta Museum		2 591	114	4,4	2 705
Finnmark		19 103	3 556	18,6	22 659
Monument over ofre for hekseprosesser					2 000
Østsamisk museum i Neiden (invest.tilskudd)		9 700			2 500

- Regjeringen foreslår å tildele 11,7 millioner kroner til full husleiekompensasjon ved innflytting i Samisk vitenskapsbygg.
- EnergiCampus Nord (ECN) i Hammerfest er et samarbeidsprosjekt som Universitetet i Tromsø, NTNU, Universitetet i Stavanger og høgskolene i Finnmark, Tromsø og Narvik har tatt initiativet til. Regjeringen forslår å videreføre tildelingen på 3 millioner kroner i 2009 for å bidra til gjennomføring av prosjektet. Regjeringen foreslår i tillegg å tildele 5 millioner kroner som engangstildeling knyttet til utstyr og infrastruktur i oppbyggingen av ECN.
- Regjeringen foreslår, som en del av satsingen på økt rekruttering, å tildele fem øremerkede stillinger til nordområdeforskning knyttet til Norges Forskningsråds virksomhet mot

nordområdene. Forskningsrådet vil fordele stillingene ut fra kvalitet på prosjektet og relevans for nordområdesatsingen.

- Regjeringen foreslår å etablere en ny stipendiatstilling ved Samisk Høgskole. Stillingen bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Finnmark med 1,681 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Samisk høgskole med 0,288 millioner kroner.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Finnmark.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Høgskolen i Finnmark	183 548 000	180 898 000	1 %
Samisk høgskole	58 863 000	60 620 000	-3 %

- For stamveistrekningen E6 Nordkjosbotn – Kirkenes, med tilknytninger, er det foreslått en statlig investeringsramme på 29 millioner kroner for 2009. Innenfor denne rammen fullfinansieres utbedringen av E6 på strekningen Langnesbukta – Jansnes vest for Alta. Strekningen åpnes for trafikk i oktober 2008. I tillegg prioriteres trafikksikkerhetstiltak og midler til planlegging. Det er i forbindelse med det norsk-russiske samarbeidet om infrastruktur i grenseområdene satt av 5 millioner kroner til å planlegge opprusting av E105 og veiløsninger i Kirkenesområdet.
- For "øvrige riksveier", det vil si riksveier utenom stamveinettet, er det foreslått en statlig investeringsramme på 103 millioner kroner i 2009. Av dette skal 55 millioner kroner gå til rassikring. I tillegg er det regnet med at Finnmark får stilt til disposisjon 30 millioner kroner i forskudd. Innenfor denne rammen prioriteres midler til å starte omlegging av riksvei 94 ved Sjøholmen bru/Kargenes i Kvalsund kommune. Dagens vei er i dårlig stand, og det har vært flere alvorlige ulykker på strekningen. Det er ellers satt av midler til å fullfinansiere utbyggingen av riksvei 888 Bekkarfjord – Ørrevatn som ble åpnet for trafikk i 2007.
- I tillegg prioriteres flere mindre investeringstiltak, særlig trafikksikkerhetstiltak i Hammerfest sentrum. Det er inngått en avtale mellom Hammerfest kommune og Statens vegvesen om opprusting av veisystemet i sentrum, blant annet deler av riksvei 94. Den statlige andelen utgjør til sammen 45 millioner kroner. Hammerfest kommune vil for neste år forskuttere 30 millioner kroner av den statlige andelen, mot tilbakebetaling over statsbudsjettet i etterfølgende år.
- Rassikringsmidlene, i alt 55 millioner kroner, vil bli brukt for å sikre flere rasutsatte punkt på riksvei 889 Havøysundvegen langs Eiterfjorden og i Bakfjorddalen.

- Regjeringen foreslår at Helse Nord RHF får økt basisbevilgningen i forbindelse med omfordeling med 133 millioner kroner, til å lette omstillinger med 62 millioner kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 89 millioner kroner, til pensjoner med 447 millioner kroner og opptrappingsplan rus med 17 millioner kroner. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordninger som ISF og poliklinikk.
- Nordområdene er regjeringens viktigste geografiske satsingsområde. Dette reflekteres også i den nye langtidsplanen for Forsvaret for perioden 2009-2012. I 2009 er bevilgningsnivået til alle forsvarsgrenene gitt et løft, og aktiviteten i nordområdene prioriteres. Det satses fortsatt på å legge til rette for betydelig og regelmessig alliert nærvær i våre nordområder gjennom trening og øvelser. Regjeringen fortsetter satsingen på Kystvakten, gjennom videreføring av det høye bevilgningsnivået Kystvakten har fått de siste årene. Fartøysstrukturen til Kystvakten gjennomgår også en betydelig modernisering, ved at gamle fartøy erstattes av noe færre, men betydelig bedre helikopterbærende fartøy med økt rekkevidde. Dette gjør at Kystvaktens totale evne til å løse sine oppgaver forbedres. Regjeringen planlegger også å kjøpe noen av de fartøyene som nå leies. Andre viktige tiltak i 2009 er blant annet etablering av et nytt fellesoperativt hovedkvarter på Reitan, innfasing av Skjold-klasse missiltorpedobåter og nye Fridtjof Nansen-klasse fregatter, styrking av Hæren og flytting av hærledelsen til Indre Troms. I tillegg prioriteres kontroll med fiskeriene i havområder hvor Norge har jurisdiksjon høyt. Innfasingen av nye Fridtjof Nansen-klasse fregatter og Skjold-klasse MTB-er vil gi et svært moderne og styrket sjøforsvar med økt evne til tilstedeværelse i nord, for å håndheve suverenitet og rettigheter, og ivareta forpliktelser i våre havområder. Samarbeidet med Russland videreføres, herunder kontakten mellom norske og russiske militære myndigheter i nord.
- Aktiviteten knyttet til grensevakten i Sør-Varanger opprettholdes på dagens nivå. For å skape en modernisert og mer effektiv grensevakt har Hæren gjennomført en konkret vurdering av fremtidig organisering av grensevakten gjennom prosjekt Grensevakt 2010.
- Porsangermoen vil fortsatt være en meget viktig base for Forsvaret, spesielt knyttet til aktiviteter for Heimevernet og alliert trening og øving, men avvikles som base for Hæren.
- Som en del av omstruktureringen i Heimevernet (HV) vil det opprettes et nytt heimevernsdistrikt for Finnmark (HV 17), og distriktsstaben etableres ved Porsangermoen. Vest-Finnmark HV-distrikt 17 og Øst-Finnmark HV-distrikt 18 legges ned. Befalsutdanning for HV vil bli gjennomført ved Porsangermoen.
- Det skal i 2009 etableres et nytt alliert treningssenter (ATS) underlagt Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) med hovedsete og infrastruktur på Porsangermoen.
- Redningshelikoptertjenesten viderefører døgkontinuerlig tilstedevakt med lege på Banak.
- På Vardøhus festning vil Nasjonale festningsverk arbeide med en helhetlig plan for bruk av festningen som møtested mellom Forsvaret og det sivile samfunn, herunder ulike kulturer i området.

- I budsjettet for 2009 foreslår regjeringen å leie inn et nytt slepefartøy over Fiskeri- og kystdepartementets budsjett med ei ramme på 74 millioner kroner. Slepefartøyet skal gå inn i den statlige slepebåtberedskapen i Nord-Norge, og fartøyet skal erstatte ett av Kystvaktens fartøy som vil fases ut av denne beredskapen i 2009. Fra 2010 legges det opp til en styrking av slepeberedskapen i Nord-Norge til tre helårs slepefartøy over Fiskeri- og kystdepartementets budsjett. Kystverket vil imidlertid bli bedt om å utrede alternative løsninger med tilsvarende beredskapsnivå.
- Det settes av 50 millioner kroner til videreføring av arbeidet med utdyping av fiskerihavneanlegg i Havøysund i Måsøy kommune.
- Det gis tilskudd til følgende nye kommunale fiskerihavneanlegg: 360 000 kroner til utdyping i Breivikbotn i Hasvik kommune, 825 000 kroner til flytebrygge i Breivikbotn i Hasvik kommune, 2,75 millioner kroner til fiskerikai i Honningsvåg, Nordkapp kommune og 8,94 millioner kroner til utdyping av innseiling i Tufjord i Måsøy kommune.
- Storskog grensepasseringssted er en Schengen-yttergrense og et viktig grensested for trafikk mellom Norge og Russland. Det er lagt inn midler til utstyr til grensestasjonen blant annet for å forbedre kontrollvirksomheten. Budsjettet gir også rom til opprettelse av stillinger slik at åpningstiden kan utvides.
- Kontoret for voldsoffererstatning i Vardø behandler og avgjør søknader om voldsoffererstatning i første instans. Regjeringen ønsker å bedre erstatningsordningene for volds- og kriminalitetsofre og deres pårørende. For å styrke voldsorefrenes stilling vil Regjeringen fremme en proposisjon i løpet av høsten 2008 om en økning av maksimumsbeløpet for utbetaling av voldsoffererstatning fra 20 G (grunnbeløpet i folketrygden) til 40 G med virkning fra 1. juli 2009. Derfor foreslår Regjeringen å øke bevilgningen til erstatning til voldsopfre med fire millioner kroner i 2009.
- Bevilgningen til forebyggende og konfliktdempende tiltak på rovvilt er økt med 30 millioner kroner for hele landet. Av økningen er 2 millioner kroner satt av til kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste ved skadefellingsoppdrag. Videre er bevilgningen til bestandsovervåking av rovvilt økt med 6 millioner kroner, rovviltkontaktnettets budsjett med 4 millioner kroner, og SNOs fellingslag med 1 million kroner. Disse økningene vil også berøre rovviltregion 8 Troms og Finnmark. For øvrig øker bevilgningene til erstatninger for husdyr tatt av rovdyr med 13 millioner kroner, primært til villreinerstatninger.
- Det er planlagt vernevedtak for verneplan myr i Finnmark innenfor fylkesvise verneplaner i løpet av høsten 2008 eller i 2009.
- Satsing på helhetlig forvaltning av norske havområder, herunder gjennomføring av Forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten og arbeidet med en forvaltningsplan for Norskehavet, er styrket ytterligere med til sammen 3 millioner kroner i Miljøverndepartementets budsjett for 2009. Det er også igangsatt tiltak og kunnskapsoppbygging på øvrige departementers områder.

- En styrking av kartleggingsprogrammet MAREANO er nødvendig blant annet som ledd i arbeidet med forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten. Dette er i samarbeid med Fiskeri- og kystdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet. Økningen i Miljøverndepartementets budsjett i 2009 er på 6,3 millioner kroner.
- Det er lagt frem en handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser. Kompetanseoppbygging er et helt sentralt element i handlingsplanen og det vil bli etablert en faglig støttetjeneste (knutepunkt) i fylkene som skal bistå offentlige virksomheter i den operative gjennomføringen.
- Kulturminner og kulturmiljø kan gi grunnlag for å utvikle levende lokalsamfunn og være ressurser for verdiskaping i næringslivet. Et verdiskapingsprogram er i gang på kulturminneområdet. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til verdiskapingsprogrammet med 5 millioner kroner i 2009. Fase 1 av programmet går ut 2010 og omfatter 11 pilotprosjekt, hvorav to berører Finnmark: Det fraflyttede fiskeværret Hamningberg og Norsk tradisjonsfisk som har følgende geografiske nedslagsfelt: Kårhamn i Hammerfest kommune samt Sandviken i Bergen kommune i Hordaland, Seløy i Herøy kommune i Nordland, Leinøy i Herøy kommune i Møre og Romsdal og Haugesund i Rogaland.
- Regjeringen foreslår at 60 millioner kroner bevilges til ordningen for utjevning av nettleie i 2009, en dobling av nivået fra 2008. Utjevningsordningen bidrar til en direkte reduksjon av nettleien for sluttbrukere i distribusjonsnettet i de områder av landet med høyest overføringskostnader. Finnmark vil bli omfattet av ordningen.
- I 2009 vil Olje- og energidepartementet gjennom Norges vassdrags- og energidirektorat gi bistand til planlegging og gjennomføring av sikringstiltak for å forebygge skader fra flom, erosjon og skred, samt gi bistand til gjennomføring av miljøtiltak i vassdrag. Regjeringen foreslår å styrke bistanden til NVE på til sammen om lag 108 millioner kroner til statlig skredbistand. Finnmark berøres av denne ordningen.
- Det foreslås en bevilgning på 130,4 millioner kroner (121,49 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond. Inkludert er også en skjønntildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territorielle samarbeid (Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inkl. inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert

nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene. Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetall for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattenivået før inntektsutjevning fremskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2008 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Finnmark

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Finnmark anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 6,6 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Finnmark har 7 av 19 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Kautokeino kommune med 8,5 prosent, mens Karasjok kommune har lavest vekst med 4,6 prosent.

Den sterke veksten for Kautokeino kommune skyldes i hovedsak at kommunen tjener på endringene i kriteriedata, mens den svake veksten for Karasjok kommune skyldes at kommunen taper på endringene i kriteriedata.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Finnmark i 2007 utgiftskorrigerede frie inntekter på 126 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. I Finnmark hadde alle kommunene utgiftskorrigerede frie inntekter som var høyere enn landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv

retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktpolitiske tilskudd, veksttilskudd og skjønntilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og lånevdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Finnmark hadde i 2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 3,2 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Finnmark hadde i gjennomsnitt 51 067 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Finnmark fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Finnmark fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 8,0 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 1,1 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Finnmark fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 4,3 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 9 017 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Vekst RNB 2008 til 2009								
Kommune	Anslag på frie inntekter		Prosent	Utgiftskorr. frie inntekter		Netto driftsresultat i pst. av driftsinntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
	2009 (1 000 kr)	Nominelle kroner (1 000 kr)		2007 (i % av landsgi.)	Netto driftsresultat i pst. av driftsinntektene			
	1	2	3	4	5	6	7	
2002 Vardø	112 272	7 965	7,6	137	4,8	44 990	385	
2003 Vadsø	234 092	14 498	6,6	116	0,5	63 853	1 081	
2004 Hammerfest	390 629	24 102	6,6	131	13,1	89 994	2 136	
2011 Kautokeino	138 484	10 846	8,5	129	-0,5	32 408	508	
2012 Alta	700 282	40 954	6,2	115	0,5	44 776	3 231	
2014 Loppa	79 367	6 140	8,4	159	5,5	49 989	194	
2015 Hasvik	64 165	3 480	5,7	164	-5,9	33 666	176	
2017 Kvalsund	69 699	5 154	8,0	151	-2,7	48 117	194	
2018 Måsøy	79 870	4 668	6,2	151	7,0	35 542	236	
2019 Nordkapp	141 593	7 349	5,5	120	-1,9	66 324	570	
2020 Porsanger	167 605	9 582	6,1	118	-1,0	38 786	717	
2021 Karasjok	132 510	5 852	4,6	129	4,0	42 685	501	
2022 Lebesby	84 437	4 652	5,8	148	3,2	83 236	229	
2023 Gamvik	68 555	3 939	6,1	162	7,6	74 277	183	
2024 Berlevåg	69 122	5 248	8,2	156	8,2	19 201	190	
2025 Tana	149 830	9 082	6,5	129	-0,8	44 493	519	
2027 Nesseby	61 238	4 308	7,6	164	1,5	54 583	150	
2028 Båtsfjord	109 884	7 020	6,8	154	7,8	52 037	369	
2030 Sør-Varanger	389 448	25 481	7,0	115	1,3	28 945	1 692	
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>4 500</i>	<i>0</i>						
Finnmark	3 247 582	200 319	6,6	126	3,2	51 067	13 261	
Finnmark fylkeskommune	891 735	65 848	8,0	119	4,3	9 017	1 491	

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Hedmark

- I statsbudsjettet for 2009 foreslår Regjeringa å setje av 4,5 millionar kroner til ei ny eining der Glomdalsmuseet, Norsk Skogmuseum, Domkirkeodden, Kvinnemuseet – Museene i Glåmdal og Nordøsterdalsmuseet inngår. Organisasjonen Musea i Hedmark og Hedmark fylkeskommune har teke initiativ til å utgreie eit fylkesmuseum.
- I tillegg får Norsk Skogfinsk Museum auka tilskotet med 500 000 kroner, til vel 2 millionar kroner. Tilskotet til Nordøsterdalsmuseet aukar med 619 000 kroner, til vel 3,3 millionar kroner.
- Tilskotet til Hedmark Teater er auka med 2 millionar kroner til utvikling av scenekunst i Hedmark og Oppland. Det er ein føresetnad for utbetaling av tilskotet at etableringa av Teater Innlandet blir gjennomført med tilslutning frå dei to fylkeskommunane. Ringsakeroperaen får ein auke på 500 000 kroner, til vel 2,4 millionar kroner, Ungdomssymfonikarane får ein auke på 0,2 millionar kroner og Festspela i Elverum får ein auke i løyvinga på 0,3 millionar kroner, til 2 millionar kroner totalt i 2009.

Tiltak kroner	Alle beløp i 1000-	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Domkirkeodden		8 049	354	4,4	8 403
Festspillene i Elverum		1 732	268	15,5	2 000
Glomdalsmuseet		10 017	441	4,4	10 458
Hedmark - museumskonsolidering			4 500		4 500
Hedmark Teater (inkl. Innlandet Teater)		10 688	2 000	18,7	12 688
Kvinnemuseet - Museene i Glomdal		3 999	176	4,4	4 175
Nordøsterdalsmuseet		2 708	619	22,9	3 327
Norsk Skogfinsk Museum		1 543	500	32,4	2 043
Norsk Skogmuseum		13 302	585	4,4	13 887
Ringsakeroperaen		1 961	500	25,5	2 461
Ungdomssymfonikerne		2 000	200	10,0	2 200
Hedmark		55 999	10 143	18,1	66 142

- Regjeringa foreslår å etablere 2 nye stipendiatstillinger ved Høgskolen i Hedmark. Stillingene bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Hedmark med 6,643 millioner kroner.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Hedmark.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Høgskolen i Hedmark	366 002 000	346 139 000	6 %

- Til sammen 500 millioner kroner er for 2009 foreslått til de to E6-strekningene Hovinmoen – Dal i Akershus og Skaberud - Kolomoen i Hedmark. Prosjektene omfatter første etappe av den planlagte utbyggingen av E6 til firefelts vei mellom Gardermoen og Kolomoen. Strekingen Skaberud – Kolomoen er 12 kilometer lang. Fra Skaberud til Skavabakken blir veibredde 20 meter. Videre nordover til Kolomoen blir samlet veibredde noe større som følge av at avstanden mellom kjørebaneene blir tilpasset terrenget. Utbyggingen skal finansieres ved en kombinasjon av statlige bevilgninger og bompenger. Anleggsarbeidene startet i desember 2007, og begge strekningene er planlagt åpnet for trafikk i desember 2009. Av det foreslåtte beløpet på 500 millioner kroner forutsettes 360 millioner kroner stilt til disposisjon av bompengeselskapet.
- I budsjettforslaget blir det ellers vist til at Samferdselsdepartementet vil legge fram en egen proposisjon om utbygging og finansiering av riksvei 2 på strekingen Kongsvinger – Slomarka så snart det foreligger planavklaringer. Det kan derfor bli aktuelt med anleggsstart på prosjektet i løpet av 2009, forutsatt en snarlig avklaring fra Riksantikvaren.
- 51,4 millioner kroner er foreslått som statlig investeringsramme for riksvei 3 Kolomoen - Ulsberg. Midlene vil bli brukt til å videreføre arbeidene med breddeutvidelse på strekingen Søndre Bjørå bro – Atna. I tillegg prioriteres mindre utbedringer og trafikksikkerhetstiltak.
- Til ”øvrige riksveier”, det vil si riksveier utenom stamveinettet, er det foreslått en statlig investeringsramme på 53 millioner kroner. Midlene er i sin helhet prioritert til mindre investeringstiltak, med hovedvekt på mindre utbedringer. I tillegg prioriteres bygging av gang- og sykkelveier, trafikksikkerhetstiltak og midler til planlegging.
- Regjeringen foreslår at Helse Sør-Øst RHF får økt basisbevilgningen til å lette omstillinger med 271 millioner kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 390 millioner kroner, til pensjoner med 1 954 millioner kroner og opptrappingsplan rus med 78 millioner kr. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordninger som ISF og poliklinikk.
- Østerdalen garnison videreføres i 2009 som et av Hærens to tyngdepunkt. I tråd med arbeidet for å bedre den operative virksomheten, har regjeringen styrket Hæren betydelig de senere årene. Regjeringen viderefører denne linjen også i 2009, og Hærens budsjett økes reelt med 87 millioner kroner. Hæren har dermed fått en bevilgningsvekst på 767 millioner kroner over 4 år. Regjeringen legger derved blant annet til rette for en fortsatt økning av Hærens bemanning, spesielt i nord men også ved Østerdalen garnison.
- I Østerdalen garnison, herunder Rena og Terningmoen leire, er det i 2009 avsatt ca. 140 mill. kroner til forlegninger for befal og vervede (fase 2), til befalsboliger og Rena tekniske verksted. Utover ovennevnte allerede godkjente Eiendom, bygg og anlegg-prosjekter i garnisonen, er det i perioden 09-12 planlagt å starte opp prosjekter med en samlet størrelse på ca 260 mill. kroner og som bl.a. inkluderer garasjer til Hærens reaksjonsstyrker.
- Arbeidene for å ferdigstille Regionfelt Østlandet (RØ) fortsetter i 2009. Regionfeltet i Østerdalen vil bli brukt til å øve skarpskyting, manøvrering og samvirke mellom ulike enheter. De planlagte anleggene omfatter blant annet skytefeltadministrasjon med infrastruktur, angrepsfelt, område

for langdistanseskyting, ammunisjonslager og anlegg for øving av strid i bebygd område. Arbeidet med prøve- og forsøksanleggene vil ferdigstilles i 2009. Det vil også bli arbeidet med baneanlegget i angrepsfelt nord, og planleggingen av langdistanseplasser vil bli videreført. Som følge av at Regionfelt Østlandet er tatt i bruk, vil Hjerkinnskytefelt ikke benyttes fra 2009.

- I Rena leir benyttes vannbåren varme, og det er dermed lagt godt til rette for å bruke bioenergi som energikilde. Bioenergisatsningen i leiren videreføres i henhold til planen i 2009.
- Forsvaret har tatt over Bæreia ved Kongsvinger, og vil benytte stedet til velferds- og rekreasjonssenter for Forsvarets veteraner. Det vil i 2009 bli utarbeidet en plan for fremtidig bruk av stedet.
- Som et ledd i satsingen på utbedring av nasjonale festningsverk, er det ved Kongsvinger festning planlagt å starte sikrings-/utbedringsarbeider på murene ved Kongens batteri, Wedels batteri og i Sortiport Sør. Utover dette er det planlagt å renovere en kaserne til bruk for kurs- og konferanser i perioden 2009-12.
- Kriminalomsorgen vil igangsette planlegging og prosjektering av overgangsbolig på Hamar. Overgangsboliger er et ledd i den gradvise tilbakeføringen av innsatte til samfunnet, med faglig kompetanse som særlig ivaretar behovet for bo-, arbeids- og sosialtrening.
- Regjeringen vil ha en mer effektiv straffesakskjede og øker derfor opptaket til politiet. I 2007 og 2008 ble det tatt opp 432 studenter. I 2009 økes dette til 552 studenter. Dette er det høyeste opptaket av studenter som har vært ved Politihøgskolen. Kapasiteten ved Politihøgskolens kurs- og øvingssteder på Kongsvinger vil i den forbindelse bli utvidet slik at inntil 150 førsteårsstudenter kan utdannes der.
- Det er et mål at stiftelsen Alternativ til vold skal ha et landsdekkende tilbud til voldsutøvere. I 2008 er det etablert/under etablering ATV-tilbud i Oslo, Sandvika, Langesund, Arendal, Kristiansand, Stavanger og Drammen. I 2009 foreslås det å øke tilskuddet med 5 millioner kroner, slik at tilbudet kan utvides med ytterligere fire steder (Hedmark/Oppland, Hordaland, Nordland og Troms).
- Bevilgningen til forebyggende og konfliktdempende tiltak på rovvilt er økt med 30 millioner kroner for hele landet. Av økningen er 2 millioner kroner satt av til kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste ved skadefellingsoppdrag. Videre er bevilgningen til bestandsovervåking av rovvilt økt med 6 millioner kroner, rovviltkontaktnettets budsjett med 4 millioner kroner, og SNOs fellingslag med 1 million kroner. Dette vil også berøre rovviltregion 5 Hedmark. For øvrig øker bevilgningene til erstatninger for husdyr tatt av rovdyr med 13 millioner kroner, primært til villreinerstatninger.
- Det er en økning på 3 millioner kroner til arbeidet med fylkesdelplaner for nasjonale villreinområder. Noe av midlene vil kunne gå til fylket.

- Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner med 9 millioner kroner. På grunn av at midler til engangstiltak i 2008 er tatt ut i 2009, er det reelt sett 10 millioner kroner til nye tiltak. Midlene planlegges brukt til å sette i stand og sikre forvaltning, drift og vedlikehold av ti utvalgte tekniske og industrielle kulturminner. Det er blant annet Follidal gruver i Follidal og Klevfoss Cellulose- og papirfabrikk på Løten.
- Det foreslås en bevilgning på 73,3 millioner kroner (68,51 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond. Inkludert er også en skjønnstildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territoriale samarbeid (Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program.
- Regjeringen har fra 2007 gjeninnført ordningen med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift. De områdene som ikke har fått gjeninnført 2003-satsene fullt ut, blir kompensert. Fylket får derfor tildelt midler over kapittel 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Midlene blir fordelt ved årsskiftet når departementet har beregnet den fylkesvise kostnadsøkningen for 2009.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inklusive inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene.

Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetall for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattenivået før inntektsutjevning framskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2008 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksttallene inkluderer videre ikke 100 millioner i ekstra skjønn til kommuner i Sør-Norge som også skal fordeles av fylkesmannen. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene og ekstra skjønn til kommuner i Sør-Norge vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Hedmark

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Hedmark anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 8,1 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Hedmark har 19 av 22 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Åmot kommune med 13,1 prosent, mens Hamar kommune har lavest vekst med 5,7 prosent.

7 kommuner i Hedmark vil få det nye distriktstilskudd Sør-Norge.

Den sterke veksten for Åmot kommune skyldes at kommunen mottar det nye distriktstilskudd Sør-Norge i 2009, samt omlegging av skatteelementene i inntektssystemet og endring av kriteriedata.

Den svake veksten for Hamar kommune skyldes flere forhold, blant annet endringer i kriteriedata.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Hedmark i 2007 utgiftskorrigerede frie inntekter på 94 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. I Hedmark hadde 8 av 22 kommuner utgiftskorrigerede frie inntekter som var høyere enn landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktspolitiske tilskudd, veksttilskudd og skjønnstilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Hedmark hadde i 2007 i

gjennomsnitt et netto driftsresultat på 3,2 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Hedmark hadde i gjennomsnitt 27 514 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Hedmark fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Hedmark fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 8,2 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 1,3 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Hedmark fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 3,2 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 4 970 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Kommune	Vekst RNB 2008 til 2009			Utgiftskorr.			Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Nominelle kroner (1 000 kr)	Prosent	frie inntekter 2007 (i % av landsgj.)	Netto drifts- resultat i pst. av drifts- inntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	
	1	2	3	4	5	6	7
0402 Kongsvinger	561 431	37 154	7,1	93	2,6	21 635	3 071
0403 Hamar	883 922	47 928	5,7	94	4,6	23 456	5 040
0412 Ringsaker	1 032 175	63 095	6,5	93	5,1	20 040	5 669
0415 Løten	235 034	16 657	7,6	93	2,5	31 439	1 275
0417 Stange	603 760	42 906	7,7	93	3,0	27 207	3 321
0418 Nord-Odal	196 105	14 785	8,2	95	-2,0	48 215	892
0419 Sør-Odal	264 298	16 680	6,7	93	2,8	33 934	1 376
0420 Eidskog	255 116	22 068	9,5	95	-2,2	4 883	1 118
0423 Grue	214 046	18 676	9,6	98	4,1	32 447	894
0425 Åsnes	301 615	28 413	10,4	95	0,1	30 920	1 330
0426 Våler	152 870	14 745	10,7	95	1,6	39 605	678
0427 Elverum	612 635	41 849	7,3	93	6,7	26 716	3 451
0428 Trysil	276 959	30 619	12,4	93	-0,1	32 777	1 205
0429 Åmot	176 803	20 512	13,1	101	2,2	53 954	762
0430 Stor-Elvdal	115 066	9 549	9,0	102	-1,1	36 321	472
0432 Rendalen	95 099	7 255	8,3	102	3,7	42 351	354
0434 Engerdal	70 579	4 965	7,6	108	0,7	33 043	254
0436 Tolga	74 664	5 388	7,8	104	0,7	39 181	293
0437 Tynset	210 654	22 140	11,7	93	1,7	36 580	953
0438 Alvdal	98 526	8 117	9,0	101	6,0	33 999	424
0439 Folldal	75 580	5 699	8,2	107	10,2	35 994	293
0441 Os	93 146	7 520	8,8	104	-0,6	42 181	357
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>21 200</i>						
Hedmark	6 621 283	497 919	8,1	94	3,2	27 514	33 484
Hedmark fylkeskommune	1 632 851	124 168	8,2	96	3,2	4 970	3 854

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Hordaland

- I statsbudsjettet for 2009 foreslår regjeringa å auke tilskotet til Den Nye Opera med 5,5 millionar, til vel 12,3 millionar kroner. I dette tilskotet er det lagt inn 2,2 millionar kroner til vidareføring av Ad Opera-prosjektet, som til no har fått støtte frå Norsk kulturråd.
- Bergen Internasjonale Teater (BIT) får auka tilskotet med om lag 2,1 millionar kroner, til vel 3,3 millionar. Tilskotet inkluderer støtte til Oktoberdans og Meteor. Denne budsjettauken gir BIT økonomisk ramme til å drive forsøk og utvikling i eigen regi. For Bergen kunsthall aukar tilskotet med vel 1,1 million kroner, til om lag 4,2 millionar kroner. Museumssenteret i Hordaland får ein auke på om lag 1,4 millionar kroner, til nær 8,2 millionar kroner. Bergen Rockaktører (Brak) får ein auke på 300 000 kroner, til 1 million kroner.
- Regjeringa foreslår også å løyve 0,5 millionar kroner til Bergen Vitensenter for å frigjere spelemidlar i samband med at Den kulturelle skulesekken skal utvidast til den vidaregåande skulen.

Tiltak kroner	Alle beløp i 1000-	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Baroniet Rosendal		1 082	48	4,4	1 130
Bergen Filharmoniske Orkester		86 171	5 302	6,2	91 473
Bergen Internasjonale Teater (BIT) - Teatergarasjen		1 272	2 078	163,4	3 350
Bergen Kunsthall - Festspillutstillingen i Bergen		3 063	1 135	37,1	4 198
Bergen Senter for Elektronisk Kunst (BEK)		1 349	59	4,4	1 408
Bergen Vitensenter - skolesekkmidler			468		468
Bergens Sjøfartsmuseum		2 000	88	4,4	2 088
BIT 20		2 200	97	4,4	2 297
Brak - Bergen Rock Aktører		700	300	42,9	1 000
Bymuseet i Bergen		10 844	477	4,4	11 321
Carte Blanche AS		17 753	1 500	8,4	19 253
Den Nationale Scene A/S		85 623	3 767	4,4	89 390
Den nye Opera inkl. Ad Opera		6 820	5 500	80,6	12 320
Festspillene i Bergen		15 530	1 500	9,7	17 030
Hardanger og Voss museum		7 439	327	4,4	7 766
Hauge/Tveitt-jubileet		500	-500	-100,0	
Hordaland Teater		7 787	1 000	12,8	8 787
Kunstmuseene i Bergen		13 686	602	4,4	14 288
Museum Vest		5 395	237	4,4	5 632
Museumssenteret i Hordaland		6 777	1 398	20,6	8 175
Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum		2 822	124	4,4	2 946
Ole Bull Akademiet		2 849	251	8,8	3 100
Punktskriftrykkeriet i Bergen		4 173	184	4,4	4 357
Seilskipet Statsraad Lehmkuhl		4 535	200	4,4	4 735
"3,14" - Hordaland internasjonale fylkesgalleri		315	14	4,4	329
Sunnhordland Museum		2 394	105		2 499
Vestlandske Blindeforbund		253	11	4,3	264
Vestlandske Teatersenter (VT)		1 083	-1 083	-100,0	
Vestnorsk Jazzsenter		2 175	96	4,4	2 271
Hordaland		296 590	25 285	8,5	321 875
Bergen Kunstmuseum (investeringstilskudd)		10 000			
Den Nationale Scene A/S (investeringstilskudd)		2 000			

- Regjeringen foreslår å tildele 60 millioner kroner i startbevilgning til nybygg ved Det odontologiske fakultetet ved Universitetet i Bergen. Nybygget vil samle odontologiutdanningen og tannpleierutdanningen, og vil gi plass til tannlegevakt og sentralklinikk for Bergen, den offentlige tannhelsetjenesten i Hordaland og et odontologisk kompetansesenter for Vest-Norge.

- Regjeringen foreslår at det blir satt i gang et nytt bygg for samlokalisering av Høgskolen i Bergen på Kronstad i 2010.
- Regjeringen foreslår å etablere 23 nye stipendiatstillinger og 7 post.dok.stillinger ved Universitetet i Bergen. Stillingene bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Regjeringen foreslår å etablere en ny stipendiatstilling ved Norges Handelshøyskole. Stillingen bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Regjeringen foreslår å etablere 2 nye stipendiatstillinger ved Høgskolen i Bergen. Stillingene bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Regjeringen foreslår å etablere en ny stipendiatstilling ved Høgskolen i Stord/Haugesund. Stillingen bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Bergen med 5,832 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Stord/Haugesund med 1,670 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Kunsthøgskolen i Bergen med 0,597 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Norges Handelshøgskole med 2,162 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Universitetet i Bergen med 33,003 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Bergen Arkitekt Skole med 0,077 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Betanien diakonale høgskole med 0,145 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Haraldsplass diakonale høgskole med 0,147 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Norsk lærerakademi, bachelor- og masterstudier med 0,255 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Norsk lærerakademi, lærerskolen med 0,315 millioner kroner.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Hordaland.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Universitetet i Bergen	2 264 672 000	2 119 983 000	7 %

Norges handelshøyskole	309 197 000	284 667 000	9 %
Høgskolen i Bergen	567 531 000	540 682 000	5 %
Høgskolen Stord/Haugesund	223 490 000	218 378 000	2 %
Kunsthøgskolen i Bergen	82 421 000	78 375 000	5 %
Bergen Arkitekt skole	12 086 000	11 830 000	2 %
Betanien diakonale høgskole	22 154 000	20 998 000	6 %
Haraldsplass diakonale høgskole (Tidl. Diakonissehjemmets høgskole)	20 377 000	19 917 000	2 %
Norsk lærerakademi, bachelor og masterstudier	35 438 000	36 572 000	-3 %
Norsk lærerakademi, lærerhøgskolen	47 810 000	43 893 000	9 %

- 20 millionar kroner er foreslått til E39 Vågsbotn – Hylkje i Bergen kommune. Anleggsarbeidet skal etter planen ta til hausten 2009, og ein ventar at prosjektet kan opnast for trafikk i 2011. Prosjektet omfattar ei om lag 1,7 kilometer lang strekning ved Vågsbotn. Om lag 1,2 kilometer skal leggjast i ny trasé, medrekna om lag 0,6 kilometer i tunnel. På resten av strekninga følgjer ein i hovudsak eksisterande veg. Prosjektet skal byggjast som tofelts veg, og det er planlagt to kryss på strekninga. I tillegg kjem arbeid med å utvide eksisterande rundkøyring i Vågsbotn, omlegging av lokalvegssystemet og bygging av gang- og sykkelveg.
- 29 millionar kroner er foreslått til prosjektet E39 Romarheimsdalen (Gammelsæter – Nipetjørn). Anleggsarbeidet tok til hausten 2005, og prosjektet blei opna for trafikk i september 2008. Midlane i 2009 vil mellom anna bli nytta til å betale tilbake omdisponerte midlar frå andre vegprosjekt for å sikre rasjonell anleggsdrift i 2008. Midlane skal elles gå til restarbeid og sluttoppgjer.
- 41,5 millionar kroner i statlege midlar er sett av for å finansiere delar av attståande løyvingar til den allereie gjennomførte ombygginga av ferjekaiene Halhjem og Sandvikvåg på E39.
- 10 millionar kroner i statlege midlar er sett av for å finansiere allereie gjennomført arbeid på E39 over Stord. Prosjektet blir finansiert ved ein kombinasjon av statlege løyvingar og bompengar. – Samferdselsdepartementet viser til at det står att å løyve 40 millionar kroner til den vidare utbygginga av E39 over Stord. Eventuelle auka statlege rammer til utbygginga må vurderast i samband med Nasjonal transportplan 2010-2019 og påfølgjande handlingsprogram. På dette grunnlaget sluttar Samferdselsdepartementet seg til søknaden om å forlengje innkrevjingsperioden med fire år, går det fram av budsjettforslaget.
- Innanfor den statlege investeringsramma for E134 Drammen – Haugesund er det sett av 74 millionar kroner til prosjektet E134 Haukelitunnelane. Prosjektet omfattar tiltak som vil gi ei frihøgnd på 4,2 meter i Haukeli-, Røldals- og Seljestadtunnelen. Dette arbeidet er no ferdig. Men det står att å montere og brannsikre PE-skum. I tillegg skal installasjonane for styring og overvaking av Haukeli- og Røldalstunnelen skiftast ut. Det er lagt opp til å fullføre attståande arbeid i 2009. Midlane i 2009 vil bli nytta til å betale tilbake mellombels omdisponerte midlar frå andre prosjekt for å sikre at prosjektet blir fullført i 2008.

- Til riksveg 13 Jøsendal – Voss, på stamvegnettet, er det foreslått ei statleg investeringsramme på 16 millionar kroner. Midlane skal fullt ut nyttast til mindre investeringstiltak, i hovudsak til å delfinansiere rassikringa av riksveg 13 på strekninga Bugjelet- Brimnes.
- Det er lokalpolitisk tilslutnad til ei Vossepakke som omfattar prosjekta Øvre Granvin - Voss grense og Mønshaug – Palmfoss på riksveg 13 og tunnel bak Vossevangen på E16 og nokre mindre tiltak. Arbeidet med ekstern kvalitetssikring av prosjektet er gjennomført. På grunn av kostnadsauke treng ein ei ny vurdering av finansieringsplanen for prosjektet. Samferdselsdepartementet vil kome med ein eigen proposisjon om utbygging og finansiering av prosjektet når det ligg føre tilstrekkelege avklaringar.
- Til ”øvrige riksvegar”, det vil seie riksvegar utanom stamvegnettet, er det for 2009 foreslått ei samla investeringsramme på 363 millionar kroner, medrekna 45 millionar kroner til rassikring. I tillegg er det lagt til grunn at Hordaland får til rådvelde 1 963 millionar kroner i bompengar, tilskott og forskott.
- Innanfor Bergensprogrammet er det rekna med 1 047 millionar kroner til å vidareføre arbeidet med Bybanen. Av dette beløpet er 1 018 millionar kroner bompengar. Til riksveg 557 Ringveg vest er det sett av 259 millionar kroner, og av dette beløpet er 237 millionar kroner bompengar. I tillegg er det rekna med 100 millionar kroner i bompengar til planlegging av andre byggjetrinn for desse to prosjekta. Det er i alt rekna med 1 371 millionar kroner til Bergensprogrammet i 2009.
- Utanfor Bergensområdet er det lagt til grunn 495 millionar kroner til prosjektet Hardangerbrua på riksveg7/riksveg 13, fordelt med 395 millionar kroner i lokale tilskott og 100 millionar kroner i bompengar. Anbudsprosessen for prosjektet er no sett i gang, og det er lagt opp til å starte anleggsarbeidet på brua vinteren/våren 2009.
- Under føresetnad om tilslutnad frå Stortinget blir det lagt opp til å starte utbygginga av ny ferjekai på Årsnes og utbygging av riksveg 551 mellom Løfallstrand og Årsnes.
- Rassikringsmidlane vil i hovudsak bli nytta til å fullføre prosjektet Ulvundsøyne på riksveg 13 i Myrkedalen i Voss kommune. Prosjektet skal etter planen opnast for trafikk i januar 2009. Ein skal dessutan halde fram med rassikringa på strekninga Bugjelet – Brimnes, på riksveg 13. I tillegg til midlar frå den særlege budsjettposten for rassikring blir prosjektet finansiert med forskott frå Eidjord kommune og statlege midlar frå stamvegramma.
- 100 millionar kroner er avsett til å vidareføre arbeidet med dobbeltspor Bergen stasjon – Fløen ved opninga av Ulrikstunnelen. Denne strekninga er 1,3 kilometer lang og utbygginga vil føre til auka kapasitet for jernbanetransporten. Utbygginga til dobbeltspor, medrekna utskifting av signalanlegget, gjer det mogeleg å auke frekvensen for tog til og frå Bergen stasjon.
- Over vedlikehaldsbudsjettet til Jernbaneverket vil det bli løyvd om lag 90 millionar kroner til ekstra tiltak for fornying av Bergensbanen og Dovrebanen for å unngå saktekøyning.

- Til "Belønningsordninga for betre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområda" er det på landsbasis foreslått 323,4 millionar kroner. Ordninga har som formål å påverke transportutviklinga i dei større byområda, slik at fleire vel kollektivtransport framfor eigen bil. Bergen og åtte andre byområde vil i 2009 vere omfatta av ordninga, og vil dermed bli inviterte til å søkje om å få løyva midlar frå ordninga. Ved løyving av midlar vil det bli lagt avgjerande vekt på utviklinga i kollektivtransporten og personbilbruken dei siste åra. I tråd med "Klimaforliket" (Innst.S.nr. 145 (2007-2008) skal halve løyvinga bli reservert byområde som inngår forpliktande avtalar med staten om å ta i bruk verkemiddel som verkar reduserande på bilbruken.
- Regjeringa foreslår at Helse Vest RHF får økt basisbevilgninga i forbindelse med omfordeling med 243 millionar kroner, til å lette omstillinger med 94 millionar kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 136 millionar kroner, til pensjoner med 680 millionar kroner og opptrappingsplan rus med 26 millionar kroner. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordningar som ISF og poliklinikk.
- Satsinga på Bergen som Sjøforsvarets hovedbase fortsetter. Haakonssvern orlogsstasjon er Sjøforsvarets hovedbase. I tråd med vedtatt langtidsplan vil ytterligere virksomhet konsentreres til Haakonssvern i 2009. Generalinspektøren for Sjøforsvaret med stab flytter fra Oslo og befalskolen for Sjøforsvaret flyttes fra Horten til Bergen. På sikt skal også Sjøforsvarets rekruttutdanning ved KNM Harald Haarfagre på Madla flyttes til Bergen. Samling av all Sjøforsvarets utdanningsvirksomhet til Bergen øker muligheten for å skape og opprettholde et moderne utdanningstilbud basert på et solid kompetansegrunnlag innen alle relevante områder.
- Parallelt med videreutvikling av eksisterende struktur, vil innfasing av fregatter av Fridtjof Nansen-klasse og missiltorpedobåter av Skjold-klasse ha hovedprioritet i Sjøforsvaret i 2009. Dette vil medføre fortsatt høy aktivitet ved Sjøforsvarets baser i Bergen.
- I forbindelse med omlegging i Sjøheimevernet (SHV) vil også SHV-kommandoen og én SHV-gruppe lokaliseres til Haakonssvern.
- På Haakonssvern er det i 2009 satt av ca. 290 millionar kroner til ulike byggeprosjekt, blant annet logistikk-senter, til Kysteskadrens driftsstab, militært treningsanlegg og til infrastruktur og fjernvarme. Utover allerede godkjente Eiendom, bygg og anlegg-prosjekt ved Haakonssvern er det i perioden 2009-12 planlagt å starte opp prosjekt i Bergensområdet med en samlet størrelse på ca. 770 millionar kroner.
- Alliert trenings-senter Sør (ATS/S) og Bømoen leir ved Voss legges ned i 2009 i forbindelse med opprettelsen av det nye allierte trenings-senteret (ATS) på Porsangermoen.
- Som et ledd i regjeringens satsing på forsvarsmusikken, er Forsvarets musikk styrket med 7 millionar kroner i forhold til saldert budsjett 2008. Forsvarets musikk vil øke sin aktivitet i 2009 i tråd med bevilgningsøkningen. Forsvarets musikkorps Vestlandet videreføres i Bergen.
- Som et ledd i vedlikehold av nasjonale festningsverk planlegges det sikring og utbedring av murene ved Vestre Kurtine på Bergenhus festning i 2009.

- Det blir foreslått å styrkje budsjettet til Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES) med 2 millionar kroner for å fremme arbeidet med å overvake og dokumentere framandstoff i sjømat.
- Det blir foreslått å auke budsjettet til Fiskeridirektoratet med 8 millionar kroner som ledd i ei samla styrking av innsatsen mot ulovleg, uregulert og urapportert fiske på 10 millionar kroner. Auken i løyvinga gir mellom anna rom for fleire inspektørar i regionane til Fiskeridirektoratet.
- Havforskningsinstituttet har ansvaret for å koordinere MAREANO-programmet. MAREANO har som mål å kartleggje og gjennomføre grunnleggjande studiar av det fysiske, biologiske og kjemiske miljøet på havbotnen og systematisere informasjonen i ein arealdatabase for norske kyst- og havområde. I budsjettet for 2009 blir det foreslått å styrkje løyvinga til MAREANO med 18,9 millionar kroner, av dette 6,3 millionar kroner over Havforskningsinstituttet sitt budsjett. Samla løyving til programmet er på 51,5 millionar kroner i 2009.
- Det blir foreslått å auke løyvinga til drifta av forskingsfartøya ved Havforskningsinstituttet i Bergen med 4 millionar kroner i 2009. Dette er for å unngå vesentlege kutt i dagens toktnivå som følgje av blant anna auka bunkerskostnader.
- Det blir gitt tilskot på 4,222 millionar kroner til kommunalt fiskerihamneanlegg i Bekkjarvik i Austevoll kommune.
- Regjeringen vil sette i gang byggingen av nye lokaler for Gulating lagmannsrett i 2009 og foreslår å bevilge 20 millionar kroner til formålet. Regjeringen er opptatt av at Gulating lagmannsrett skal ha tidsriktige og funksjonelle lokaler som legger til rette for en effektiv saksavvikling og ivaretar hensynet til sikkerhet, tilgjengelighet og åpenhet. Nye domstolslokaler vil bidra til å sikre en god utnyttelse av justissektorens ressurser. Nye Gulating lagmannsrett vil bli oppført sentralt i Rådhuskvartalet i Bergen.
- Fængselsstraff har særlege negative virkningar for barn og unge under 18 år. Vanligvis er det mellom fem og ti barn og unge i norske fængsler. Justisdepartementet planlegger etablering av et særskilt tilpasset tilbud til de yngste lovbrøytterne hvor alle andre alternativer til fængsel er undersøkt. Det arbeides blant annet med å etablere et slikt tilbud i Bergen. Det nye tilbudet skal i sin utforming være tilnærmet like en bolig, uten fængselspreg. Kravet til sikkerhet, de særskilte behovene som denne gruppen har og kravet til fleksibilitet, skal ivaretas gjennom en kombinasjon av bygningsmessige og bemanningsmessige tiltak. Det må etableres et tett og solid samarbeid med andre offentlige etater, blant annet med barnevern, skolemyndigheter og helsetjenesten.
- Det er et mål at stiftelsen Alternativ til vold skal ha et landsdekkende tilbud til voldsutøvere. I 2008 er det etablert/under etablering ATV-tilbud i Oslo, Sandvika, Langesund, Arendal, Kristiansand, Stavanger og Drammen. I 2009 foreslås det å øke tilskuddet med 5 millioner kroner, slik at tilbudet kan utvides med ytterligere fire steder (Hedmark/Oppland, Hordaland, Nordland og Troms).

- Bevilgningen til forebyggende og konfliktdempende tiltak på rovvilt er økt med 30 millioner kroner for hele landet. Av økningen er 2 millioner kroner satt av til kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste ved skadefellingsoppdrag. Videre er bevilgningen til bestandsovervåking av rovvilt økt med 6 millioner kroner, rovviltkontaktnettets budsjett med 4 millioner kroner, og SNOs fellingslag med 1 million kroner. Dette vil også berøre rovviltregion 1 Vest-Norge. For øvrig øker bevilgningene til erstatninger for husdyr tatt av rovdyr med 13 millioner kroner, primært til villreinerstatninger.
- Det er en økning på 3 millioner kroner til arbeidet med fylkesdelplaner for nasjonale villreinområder. Deler av midlene vil kunne gå til fylket.
- Bevilgningen til bevaring av villaksen er økt med 21,5 millioner kroner. Genbankvirksomheten vil bli vurdert styrket ut fra økningen, og anlegget i Eidfjord er aktuell i den sammenheng.
- Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner med 9 millioner kroner. På grunn av at midler til engangstiltak i 2008 er tatt ut i 2009, er det reelt sett 10 millioner kroner til nye tiltak. Midlene planlegges brukt til istandsetting og til å sikre forvaltning, drift og vedlikehold av ti utvalgte tekniske og industrielle kulturminner. Blant disse er Norsk trikotasjemuseum og tekstilsenter i Salhus og Norges vassdrags- og industristadmuseum (Tyssedal kraftanlegg) i Tyssedal.
- Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til de tre fartøyvernssentrene med 3,0 millioner kroner. Fartøyvernssentrene, herunder Hardanger fartøyvernssenter, fungerer som kompetansesenter for restauring og vedlikehold av fartøy. Økningen skal sette fartøyvernssentrene bedre i stand til å bidra til langsiktig ivaretagelse av fartøyene.
- Kulturminner og kulturmiljø kan gi grunnlag for å utvikle levende lokalsamfunn og være ressurser for verdiskaping i næringslivet. Det pågår et verdiskapingsprogram på kulturminneområdet. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til verdiskapingsprogrammet med 5 millioner kroner i 2009. Fase 1 av programmet går ut 2010 og omfatter 11 pilotprosjekt, hvorav fire berører Hordaland: Oddaprosessen, Odda kommune, Perler i Nordsjøløypa, som omfatter Fjell, Sund og Øygarden kommuner, Nærøyfjorden verdensarvpark som inkluderer Aurland, Lærdal, Vik og Voss kommuner og Norsk tradisjonsfisk som har følgende geografiske nedslagsfelt: Sandviken i Bergen kommune i Hordaland samt Seløy i Herøy kommune i Nordland, Leinøy i Herøy kommune i Møre og Romsdal, Haugesund i Rogaland og Kårhamn i Hammerfest kommune i Finnmark.
- Det pågår et prosjekt for å sikre et utvalg ruiner som har stor nasjonal eller lokal verdi og hvor det engasjementet fra lokalbefolkningen er stort. Regjeringen foreslår å øke innsatsen til bevaringsprogrammet for ruiner med 4 millioner kroner. Midlene planlegges brukt til konservering av utvalgte ruiner, blant annet Vinkjelleren i Bergen.
- Regjeringen foreslår en økt bevilgning på 5 millioner kroner til å sette i stand og sikre Bryggen i Bergen.

- Satsingen på utslippsreduksjoner i storbyområdene skal styrkes med en økning på nær 14 millioner kroner gjennom økte bevilgninger til samarbeidsprosjektet "Framtidens byer". Bergen er en av de 13 byene som tar del i dette prosjektet.
- Arbeidet med fangst, transport og sikker lagring av CO2 fortsetter som planlagt neste år. I statsbudsjettet for 2009 foreslås det bevilget over 1 850 millioner kroner til arbeidet med prosjektene på Mongstad og Kårstø, forskning og teknologiutvikling og internasjonalt arbeid med CO2-håndtering. Regjeringen foreslår en bevilgning på 920 millioner kroner for å dekke statens andel av investeringer i forbindelse med testsenteret på Mongstad. Testsenteret for CO2-fangst på Mongstad vil utvikle løsninger og vinne kunnskap som kan redusere både kostnader og risiko knyttet til storskala CO2-fangst.
- Regjeringen foreslår at 60 millioner kroner bevilges til ordningen for utjevning av nettleie i 2009, en dobling av nivået fra 2008. Utjevningsordningen bidrar til en direkte reduksjon av nettleien for sluttbrukere i distribusjonsnettet i de områder av landet med høyest overføringskostnader. Ved å doble bevilgningen til 60 millioner kroner i 2009, vil om lag 17 000 nettkunder bli omfattet av ordningen. Dette er en økning i nettkunder på mer enn 240 prosent.
- Ordningen med husleietvistutvalg foreslås utvidet til å omfatte Trondheim og Bergen , samtidig som Regjeringen foreslår at Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus gjøres permanent. Husleietvistutvalget er et tvisteløsningsorgan som kan avgjøre alle typer tvister om leie av bolig.
- Det foreslås en bevilgning på 79,2 millioner kroner (74,47 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond. Inkludert er også en skjønnstildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territorielle samarbeid (Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program.
- Regjeringen har fra 2007 gjeninnført ordningen med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift. De områdene som ikke har fått gjeninnført 2003-satsene fullt ut, blir kompensert. Fylket får derfor tildelt midler over kapittel 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Midlene blir fordelt ved årsskiftet når departementet har beregnet den fylkesvise kostnadsøkningen for 2009.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inklusive inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigerert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i

finansiering mellom forvaltningsnivåene. Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetall for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattenivået før inntektsutjevning fremskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2008 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksttallene inkluderer videre ikke 100 millioner i ekstra skjønn til sørnorske kommuner som også skal fordeles av fylkesmannen. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler/ekstra skjønn Sør-Norge. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Hordaland

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Hordaland anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Hordaland har 24 av 33 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Ullensvang kommune med 13,6 prosent, mens Eidfjord kommune har lavest vekst med 0,3 prosent.

Den sterke veksten for Ullensvang kommune skyldes i hovedsak at kommunen mottar nytt distriktstilskudd Sør-Norge. Kommunen tjener også på endringer i kriteriedata.

Den svake veksten for Eidfjord kommune skyldes i all hovedsak endringer i skatteelementene i inntektssystemet.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Hordaland i 2008 utgiftskorrigerede frie inntekter på 98 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig

mellom kommunene. I Hordaland hadde 14 av 33 kommuner utgiftskorrigerede frie inntekter som var høyere enn landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktspolitiske tilskudd og skjønnstilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Hordaland hadde i 2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 2,8 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Hordaland hadde i gjennomsnitt 23 520 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Hordaland fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Hordaland fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 6,5 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 0,4 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Hordaland fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 1,6 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 4 161 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Vekst RNB 2008 til 2009							
Kommune	Anslag på frie inntekter		Prosent	Utgiftskorr. frie inntekter			Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
	Nominelle 2009 (1 000 kr)	kroner (1 000 kr)		2007 (i % av landsgj.)	Netto drifts- resultat i pst. av drifts- inntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	
	1	2	3	4	5	6	7
1201 Bergen	7 929 005	444 351	5,9	100	2,7	16 597	48 353
1211 Etne	149 231	14 857	11,1	97	2,8	27 235	687
1216 Sveio	172 060	11 568	7,2	98	3,8	18 193	860
1219 Bømlo	389 681	28 127	7,8	96	0,6	40 038	1 993
1221 Stord	518 611	33 425	6,9	94	-0,9	28 888	3 117
1222 Fitjar	110 413	8 619	8,5	102	2,3	36 604	520
1223 Tysnes	126 178	9 167	7,8	103	0,5	28 832	493
1224 Kvinnherad	485 733	31 664	7,0	98	3,6	53 902	2 326
1227 Jondal	56 674	4 191	8,0	118	-1,0	45 465	187
1228 Odda	283 474	27 095	10,6	100	4,2	41 845	1 271
1231 Ullensvang	150 044	17 955	13,6	95	4,4	24 758	610
1232 Eidfjord	48 451	161	0,3	132	21,8	-26 430	176
1233 Ulvik	54 566	4 789	9,6	102	5,3	-1 588	197
1234 Granvin	49 275	3 706	8,1	115	2,8	41 659	170
1235 Voss	494 125	38 647	8,5	94	3,4	17 479	2 454
1238 Kvam	321 463	26 050	8,8	97	3,2	51 456	1 466
1241 Fusa	149 496	9 350	6,7	99	3,3	28 447	679
1242 Samnanger	91 999	4 732	5,4	103	0,9	26 075	428
1243 Os	487 951	40 653	9,1	96	0,1	33 803	3 038
1244 Austevoll	172 950	8 550	5,2	104	0,6	32 023	876
1245 Sund	178 917	11 404	6,8	94	0,1	18 323	1 035
1246 Fjell	628 485	44 038	7,5	95	2,4	24 845	3 878
1247 Askøy	719 186	54 987	8,3	93	3,1	35 355	4 229
1251 Vaksdal	168 148	10 690	6,8	93	2,0	34 387	723
1252 Modalen	25 245	302	1,2	145	22,7	76 661	63
1253 Osterøy	253 395	17 054	7,2	94	-0,4	27 081	1 298
1256 Meland	197 918	14 180	7,7	95	-1,8	26 644	1 114
1259 Øygarden	138 803	9 125	7,0	93	8,5	39 374	746
1260 Radøy	168 562	11 336	7,2	94	0,3	22 948	851
1263 Lindås	445 480	31 647	7,6	94	1,9	23 838	2 514
1264 Austrheim	106 228	10 746	11,3	109	6,1	37 806	509
1265 Fedje	37 771	2 568	7,3	126	14,7	45 111	106
1266 Masfjorden	78 962	2 604	3,4	112	14,0	38 395	293
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>90 624</i>	<i>8 723</i>					
Hordaland	15 400 143	994 458	6,9	98	2,8	23 520	87 259

Hordaland							
fylkeskommune	3 618 996	219 993	6,5	95	1,6	4 161	9 634

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Møre og Romsdal

- I kulturbudsjettet for 2009 foreslår regjeringa ei auke i løyvinga til Sunnmøre Museum på vel 1,5 millionar kroner. Samstundes blir tilskotet til Atlanterhavsparken avvikla og lagt inn i tilskotet til Sunnmøre Museum. Dette inneber at tilskotet til Sunnmøre Museum aukar med vel 3,2 millionar kroner. Det er også lagt inn forslag om 500 000 kroner til Romsdalsmuseet. Det er vidare foreslått ei auke i løyvinga til Nynorsk kultursentrum på 1 million, slik at tilskotet til saman blir nærare 10,1 millionar kroner.

Tiltak kroner	Alle beløp i 1000-	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Atlanterhavsparken		1 336	-1 336	-100,0	
Bjørnsonfestivalen		1 095	200	18,3	1 295
Kulturkvartalet		5 589	246	4,4	5 835
Molde Internasjonale Jazzfestival		4 567	500	10,9	5 067
Nordmøre Museum		5 262	500	9,5	5 762
Nynorsk kultursentrum		9 090	1 000	11,0	10 090
Operaen i Kristiansund		10 524	1 000	9,5	11 524
Romsdalsmuseet		4 485	500	11,1	4 985
Sunnmøre Museum		7 939	3 244	40,9	11 183
Teatret Vårt - Regionteateret i Møre og Romsdal AS		14 931	1 500	10,0	16 431
Møre og Romsdal		64 818	7 354	11,3	72 172

- Regjeringa foreslår å etablere en ny stipendiatstilling ved Høgskolen i Molde. Stillingen bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Regjeringa foreslår å etablere en ny stipendiatstilling ved Høgskolen i Volda. Stillingen bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Regjeringa foreslår å etablere en ny stipendiatstilling ved Høgskolen i Ålesund. Stillingen bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.

- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Molde med 1,010 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Volda med 3,079 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Ålesund med 2,279 millioner kroner.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Møre og Romsdal.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Høgskolen i Molde	145 659 000	138 160 000	5 %
Høgskolen i Volda	218 509 000	211 173 000	3 %
Høgskolen i Ålesund	161 369 000	149 597 000	8 %

- Til E39 Ålesund – Trondheim (Kjelbotn – Klett) er det foreslått ei statleg investeringsramme på 128 millionar kroner for 2009. I tillegg er det rekna med 77 millionar kroner i bompengar og forskott. Innanfor denne ramma fører ein vidare prosjektet Renndalen – Staurset. Det er dessutan lagt til grunn at 60 millionar kroner i bompengemidlar skal setjast av til utviding av bompengeprojektet Kristiansund og Freis fastlandsforbindelse (Krifast), med mellom anna prosjektet Knutset - Høgset på E39 i Gjemnes kommune. I tillegg er det prioritert ein del mindre investeringstiltak på E39 i Møre og Romsdal, med hovudvekt på mindre utbetringar.
- Til saman 82 millionar kroner er sett av til prosjektet E39 Renndalen i Møre og Romsdal – Staurset i Sør-Trøndelag. Prosjektet omfattar utbetring av eksisterande veg over ei strekning på om lag 14 kilometer på fylkesgrensa mellom Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag. Tiltaka er i hovudsak utviding av vegbreidda, utbetring av kurvar og sanering av avkøyrslar. Anleggsarbeidet tok til i mars 2008, og prosjektet skal etter planen opnast for trafikk hausten 2010. Av dei foreslåtte midlane i 2009 skal 17 millionar stillast til rådvelde av Møre og Romsdal fylkeskommune som forskott. I tillegg er det lagt til grunn 20 millionar kroner i statlege refusjonar til Sør-Trøndelag fylkeskommune for midlar som blei forskotterte i 2008.
- 75 millionar kroner er for 2009 sett av til prosjektet E39 Kvivsvegen. Prosjektet omfattar omlegging av E39 i ny trasé gjennom Kviven, med bygging av vel 17 kilometer ny veg frå Grodås i Hornindal kommune i Sogn og Fjordane til Geitvika i Volda kommune i Møre og Romsdal og om lag 3 kilometer sidevegar og 1,5 kilometer gang- og sykkelveg. I prosjektet inngår mellom anna ein tunnel på om lag 6,5 kilometer og tre korte tunnelar og to bruer. Prosjektet vil gi ferjefri stamveg mellom Nordfjord og Sunnmøre og knyte saman ein større bu- og arbeidsmarknadsregion. Samferdselsdepartementet legg til grunn at prosjektet skal fullfinansierast med statlege midlar. Det er lagt opp til anleggsstart i løpet av 2008 ved at ein startar bygging av vegen fram til den lange tunnelen og ved at ein sprengjer ut forskjeringane. Hovudarbeida på anlegget tar til sommaren 2009, og prosjektet skal etter planen opnast for trafikk i 2012. Av dei midlane som er foreslåtte for 2009 er 23 millionar kroner forskott frå Kvivsvegen AS, og staten skal seinare betale forskott tilbake til selskapet.

- Til prosjektet riksveg 70 Brunneset – Øygarden er det ført opp 15 millionar kroner. Prosjektet omfattar bygging av ein tunnel og utbetring av eksisterande veg på ei om lag 4,6 kilometer lang strekning i Tingvoll kommune. Bygging av gang- og sykkelveg ved Øygarden, i krysset mellom E39 og riksveg 70, inngår også i prosjektet. I tråd med handsaming i Stortinget, skal prosjektet finansierast ved ein kombinasjon av statlege midlar og bompengar. Anleggsarbeidet skal ta til i juni 2009, og det er venta at prosjektet skal opnast for trafikk i 2011. Beløpet for 2009 skal fullt ut dekkjast ved midlar som er stilte til rådvelde frå bompengeselskapet.
- For riksveg 70 Oppdal – Kristiansund er det i tillegg prioritert midlar til planlegging, medrekna ein million kroner til planlegging på den rasutsette strekninga ved Opdølstranda. Samferdselsdepartementet vil kome tilbake til saka i stortingsmeldinga om Nasjonal transportplan 2010-2019, går det fram av budsjettforslaget.
- Til arbeid med oppgradering av Freifjordtunnelen på riksveg 70 i Møre og Romsdal er det foreslått 37 millionar kroner i statlege midlar, innanfor midlar som er sette av for 2009 til opprusting av tunnelar på vegnettet i heile landet.
- Til stamvegen E136 Dombås – Ålesund er det foreslått ei statleg investeringsramme på 35,5 millionar kroner for 2009. Midlane er fullt ut prioritert til mindre investeringstiltak, med hovudvekt på bygging av gang- og sykkelveg langs E136 i Lesja i Oppland. I tillegg har ein prioritert ein del trafiksikringstiltak.
- Til ”øvrige riksvegar”, det vil seie riksvegar utanom stamvegnettet, er det for 2009 foreslått ei samla investeringsramme på 198,2 millionar kroner, medrekna 46,2 millionar kroner til rassikring. I tillegg er det rekna med at Møre og Romsdal får stilt til disposisjon 161 millionar kroner i bompengar, forskott og tilskott.
- Innanfor ramma er det lagt opp til å nytte 55 millionar kroner til prosjektet riksveg 653 Eiksundsambandet, medrekna 7 millionar kroner i bompengar. Prosjektet opna for trafikk i februar 2008.
- I tillegg skal ein vidareføre arbeidet på prosjektet riksveg 64 Atlanterhavstunnelen som vil bli opna for trafikk i mars 2009. Det er lagt til grunn at bompengeselskapet stiller til rådvelde 79 millionar kroner til prosjektet i 2009. Av dette beløpet er 56 millionar kroner forskott, i tråd med ordninga med alternativ bruk av ferjetilskott.
- Arbeidet på riksveg 662 ved Haukabøen i Molde kommune er venta å vere ferdig i juni 2009. Prosjektet blir finansiert med lokale forskott og tilskott.
- Det er sett av midlar til statleg tilbakebetaling til bompengeselskapet for forskottering i samband med bygging av ny bru over Straumen på riksveg 661 i Skodje kommune.
- 16 millionar kroner er ført opp til prosjektet riksveg 680 Imarsund. Midlane vil bli brukt til statleg tilbakebetaling til bompengeselskapet.

- I tillegg har ein prioritert mindre investeringstiltak på fleire strekningar, med hovudvekt på mindre utbetringar og bygging av gang- og sykkelveggar.
- Rassikringsmidlane skal nyttast til å starte prosjektet riksveg 60 Hellesylt – Strekanetunnelen i Stranda kommune. Møre og Romsdal fylkeskommune har opna for å forskottere 30 – 40 millionar kroner i 2008/2009, med sikte på å framskande prosjektet. Samferdselsdepartementet legg til grunn at Statens vegvesen tar initiativ til ein dialog med fylkeskommunen om føresetnadene for ei eventuell forskottering.
- Regjeringa foreslår at Helse Midt-Norge RHF får økt basisbevilgninga i forbindelse med omfordeling med 224 millionar kroner, til å lette omstillingar med 72 millionar kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 104 millionar kroner, til pensjonar med 519 millionar kroner og opptrappingsplan rus med 20 millionar kr. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordningar som ISF og poliklinikk.
- I budsjettet for 2009 foreslår regjeringa å øke tilskuddet til kystkultur med 3 millionar kroner knyttet til Kystverkets etatsmuseum. Samlet bidrag fra Fiskeri- og kystdepartementet er nå 6 millionar kroner. Museet ble oppretta i 2008 og fyrmuseet på Lindesnes er koordinator for etatsmuseum. Museet er etablert som en nettverksmodell med fire samarbeidspartnare (Fyrmuseet på Lindesnes, Tungenes fyr i Rogaland, samlinga i Dalsfjorden i Møre og Romsdal og Lofotmuseum i Nordland). Modellen legger til grunn en statlig finansiering på 6 millionar kroner, mens det på lokalt og regionalt nivå forutsettes bidrag på til sammen 4 millionar kroner.
- Det blir satt av 6 millionar kroner til å slutføre utdypinga av farleia i Røyrasundet i Herøy kommune.
- Det blir gitt tilskudd til følgende kommunale fiskerihavneanlegg: 1,35 millionar kroner til fiskerikai i Nordvik i Smøla kommune og 5,32 millionar kroner til fiskerikai i Sandshamn i Sande kommune.
- Bevilgninga til forvaltning av naturdelen i verdensarvområdene Vestnorsk fjordlandskap og Vegaøyan (Nordland) øker med 2 millionar kroner.
- I forbindelse med verneplan for sjøfugl Møre og Romsdal er det i løpet av høsten 2008 eller 2009 planlagt vernevedtak for Smøla
- Bevilgninga til bevaring av villaks er økt med 21,5 millionar kroner. Genbankvirksomheten vil bli vurdert styrket ut fra økningen. Anlegget på Haukvik er aktuell i den sammenheng.
- Bevilgninga til forebyggende og konfliktdempende tiltak på rovvilt er økt med 30 millionar kroner for hele landet. Av økningen er 2 millionar kroner satt av til kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste ved skadefellingsoppdrag. Videre er bevilgninga til bestandsovervåking av rovvilt økt med 6 millionar kroner, rovviltkontaktnettets budsjett med 4 millionar kroner, og SNOs fellingslag med 1 million kroner. Dette vil også berøre rovviltregion 1 Vest-Norge. For

øvrig øker bevilgningene til erstatninger for husdyr tatt av rovdyr med 13 millioner kroner, primært til villreinerstatninger.

- Det er en økning på 3 millioner kroner til arbeidet med fylkesdelplaner for nasjonale villreinområder. Deler av midlene vil kunne gå til fylket.
- Satsing på helhetlig forvaltning av norske havområder, herunder arbeidet med en forvaltningsplan for Norskehavet, er styrket med til sammen 3 millioner kroner i Miljøverndepartementets budsjett for 2009.
- Oppfølgingen av EUs rammedirektiv for vann vil gi en omlegging av norsk vannforvaltning. Hele landet er inndelt i vannregioner etter vassdrags- og nedbørsfelt. Budsjettøkning foreslås på 18 millioner kroner og vil i hovedsak bli brukt til styrket overvåking av vannforekomstene og styrking av forvaltningsarbeidet hos fylkesmennene.
- Det er lagt frem en handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser. Kompetanseoppbygging er et helt sentralt element i handlingsplanen og det vil bli etablert en faglig støttetjeneste (knutepunkt) i fylkene som skal bistå offentlige virksomheter i den operative gjennomføringen.
- Kulturminner og kulturmiljø kan gi grunnlag for å utvikle levende lokalsamfunn og være ressurser for verdiskaping i næringslivet. Det pågår et verdiskapingsprogram på kulturminneområdet. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til verdiskapingsprogrammet med 5 millioner kroner i 2009. Fase 1 av programmet går ut 2010 og omfatter 11 pilotprosjekt, hvorav to berører Møre og Romsdal; strekningen fra Bud til Kristiansund som omfatter kommunene Fræna, Eide, Averøy og Kristiansund, samt Norsk tradisjonsfisk som har følgende geografiske nedslagsfelt: Leinøy i Herøy kommune, samt Seløy i Herøy kommune i Nordland, Kårhamn i Hammerfest kommune, Finnmark, Sandviken i Bergen kommune, Hordaland, og Haugesund i Rogaland.
- Regjeringen vil fremdeles medvirke til overvåkingen av skredutsatte fjellpartier i Storfjorden. Staten har tidligere gitt tilskudd på til sammen 74 millioner kroner til investeringer i sikringstiltak, undersøkelser og overvåking av disse skredutsatte fjellpartiene. Med dette har regjeringen hjulpet til med å bygge opp et av de mest avanserte overvåkningssystemer i verden. Regjeringen følger nå opp ved å gi et tilskudd på 10 millioner kroner i 2009 for å sikre en døgnkontinuerlig overvåking av de skredutsatte fjellene.
- Regjeringen foreslår at 60 millioner kroner bevilges til ordningen for utjevning av nettleie i 2009, en dobling av nivået fra 2008. Utjevningsordningen bidrar til en direkte reduksjon av nettleien for sluttbrukere i distribusjonsnettene i de områder av landet med høyest overføringskostnader. Ved å doble bevilgningen til 60 millioner kroner i 2009, vil om lag 3 800 nettkunder bli omfattet av ordningen. Dette er en økning i nettkunder på 65 prosent.
- I 2009 vil Olje- og energidepartementet gjennom Norges vassdrags- og energidirektorat gi bistand til planlegging og gjennomføring av sikringstiltak for å forebygge skader fra flom, erosjon

og skred, samt gi bistand til gjennomføring av miljøtiltak i vassdrag. Regjeringen foreslår å styrke bistanden til NVE på til sammen om lag 108 millioner kroner til statlig skredbistand. Møre og Romsdal berøres av denne ordningen.

- Det foreslås en bevilgning på 120,7 millioner kroner (110,10 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond.
- Regjeringen har fra 2007 gjeninnført ordningen med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift. De områdene som ikke har fått gjeninnført 2003-satsene fullt ut, blir kompensert. Fylket får derfor tildelt midler over kapittel 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Midlene blir fordelt ved årsskiftet når departementet har beregnet den fylkesvise kostnadsøkningen for 2009.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inkludert inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene. Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetall for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattnivået før inntektsutjevning fremskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2008 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksttallene inkluderer videre ikke 100 millioner kroner i ekstra skjønnsmidler til kommuner i Sør-Norge som også skal fordeles av fylkesmannen. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler/ekstra skjønn til kommuner i Sør-Norge. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Møre og Romsdal

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Møre og Romsdal anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 7,7 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Møre og Romsdal har 25 av 36 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Sandøy kommune med 12,7 prosent, mens Norddal og Halså kommuner har lavest vekst med 4,6 prosent.

Den sterke veksten for Sandøy kommune skyldes først og fremst at kommunen i 2009, i motsetning til i 2008, får småkommunetilskudd. Grunnen til dette er endringen av skattegrensen fra å være 110 prosent av landsgjennomsnittet siste tilgjengelige skatteår, til å bli 120 prosent av landsgjennomsnittet i snitt gjennom de siste tre skatteår.

Den svake veksten for Norddal kommune skyldes i hovedsak at kommunen taper på omleggingene som gjelder skatteelementene i inntektssystemet.

Den svake veksten for Halså kommune skyldes først og fremst at kommunen taper på endringene i kriteriedata.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Møre og Romsdal i 2007 utgiftskorrigerede frie inntekter på 97 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. I Møre og Romsdal hadde 14 av 37 kommuner utgiftskorrigerede frie inntekter som var høyere enn landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktpolitiske tilskudd, veksttilskudd og skjønnstilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Møre og Romsdal hadde i 2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 0,3 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Møre og

Romsdal hadde i gjennomsnitt 33 768 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Møre og Romsdal fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Møre og Romsdal fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 7,3 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 0,4 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Møre og Romsdal fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 2,7 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 4 472 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Kommune	Vekst RNB 2008 til 2009			Utgiftskorr.		Netto lånegjeld (kr. per innb.)	Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Nominelle kloner (1 000 kr)	Prosent	frie inntekter 2007 (i % av landsgj.)	Netto drifts- resultat i pst. av drifts- inntektene		
	1	2	3	4	5	6	7
1502 Molde	774 305	49 403	6,8	95	1,5	31 512	4 510
1503 Kristiansund *	94	-8,5	46 999	...
1504 Ålesund	1 288 761	75 991	6,3	97	1,6	1 975	7 881
1505 Kristiansund *	723 614	43 163	6,3	4 047
1511 Vanylven	151 520	15 448	11,4	96	0,2	27 311	627
1514 Sande	111 757	9 579	9,4	107	-2,3	55 712	446
1515 Herøy	294 483	17 824	6,4	101	-1,7	32 875	1 608
1516 Ulstein	244 174	15 014	6,6	100	-0,9	16 400	1 379
1517 Hareid	150 448	9 677	6,9	94	2,0	46 492	846
1519 Volda	285 286	20 415	7,7	92	2,6	58 252	1 490
1520 Ørsta	339 141	27 641	8,9	93	-2,8	46 546	1 804
1523 Ørskog	85 798	4 229	5,2	110	6,2	36 245	379
1524 Norddal	85 910	3 759	4,6	101	2,8	60 155	311
1525 Stranda	170 155	14 368	9,2	93	-1,6	68 222	813
1526 Stordal	47 457	3 302	7,5	115	2,1	45 393	175
1528 Sykkylven	246 483	13 487	5,8	96	0,1	37 540	1 359
1529 Skodje	124 539	7 681	6,6	93	4,3	37 464	666
1531 Sula	251 462	21 146	9,2	94	1,9	31 425	1 352
1532 Giske	219 861	15 931	7,8	93	2,4	44 716	1 209
1534 Haram	316 109	21 993	7,5	99	-3,2	62 329	1 615
1535 Vestnes	220 959	13 476	6,5	95	-1,2	54 328	1 148
1539 Rauma	275 219	25 457	10,2	94	-0,6	23 289	1 318
1543 Nesset	131 180	11 654	9,8	99	-0,4	31 970	541
1545 Midsund	84 373	6 544	8,4	107	-4,3	47 217	339
1546 Sandøy	65 893	7 416	12,7	117	3,0	22 837	256
1547 Aukra	138 110	10 022	7,8	124	22,5	54 588	790
1548 Fræna	306 134	20 788	7,3	93	-1,6	40 045	1 631
1551 Eide	125 289	12 282	10,9	96	-1,5	50 025	596
1554 Averøy	185 786	14 789	8,6	93	-9,8	42 156	961
1556 Frei *	93	-2,1	28 030	...
1557 Gjemnes	108 890	8 231	8,2	103	0,4	43 533	468
1560 Tingvoll	130 831	12 986	11,0	96	1,2	54 720	541
1563 Sunndal	261 988	20 546	8,5	97	6,3	15 667	1 323
1566 Surnadal	231 376	20 521	9,7	93	2,2	37 390	1 061
1567 Rindal	92 682	6 490	7,5	100	9,4	45 827	360
1571 Halså	79 084	3 504	4,6	104	2,6	32 763	297

1573 Smøla	95 768	7 295	8,2	104	-2,3	39 470	382
1576 Aure	163 834	16 101	10,9	110	-2,7	40 918	631
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>15 700</i>	<i>9 061</i>					
Møre og Romsdal	8 624 359	617 212	7,7	97	0,3	33 768	45 160
Møre- og Romsdal fylke	2 165 800	146 921	7,3	96	2,7	4 472	5 094

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Nordland

- Regjeringa foreslår i statsbudsjettet for 2009 eit investeringstilskot til Hamsunsenteret på 16 millionar kroner. Det er også forslag om auke på 1,5 millionar kroner til Bodø Sinfonietta. Det er sett av 6,5 millionar kroner som skal gå til etablering av eit Nordnorsk symfoniorkester, Arctic Orchestra. Det nye orkesteret skal byggje på dei profesjonelle musikarmiljøa i m.a. Tromsø Symfoniorkester, Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge, Bodø Sinfonietta og Forsvarets Musikkorps Nord-Norge.
- Av andre vesentlege satsingar kan nemnast Nordnorsk Kunstnersenter, som får auka tilskotet med vel 1,1 millionar kroner til 4,7 millionar kroner, Musikkteatret i Bodø som får auka tilskotet med 500 000 kroner til vel 1,7 millionar kroner.

Tiltak kroner	Alle beløp i 1000-	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Bodø Sinfonietta		1 000	1 500	150,0	2 500
Figurteatret i Nordland		4 832	400	8,3	5 232
Helgeland museum		11 380	501	4,4	11 881
Lofotr Viking Museum		1 719	76	4,4	1 795
Museum Nord		8 013	353	4,4	8 366
Musikkteatret i Bodø		1 245	500	40,2	1 745
Nordland Akademi for Kunst og Kultur		1 105	49	4,4	1 154
Nordland Teater - Husleie		1 823	80	4,4	1 903
Nordland Teater AS		18 907	1 000	5,3	19 907
Nordnorsk Kunstnersenter		3 595	1 150	32,0	4 745
Norsk Luftfartsmuseum		10 131	446	4,4	10 577
Regionalt senter for kirkemusikk i Bodø		276	12	4,3	288

Salten Museum	8 900	1 892	21,3	10 792
Samorg. for kunstformidling i Nord-Norge - SKINN	844	537	63,6	1 381
<u>Stamsund Internasjonale Teaterfestival</u>	<u>261</u>	<u>239</u>	<u>91,6</u>	<u>500</u>
<u>Nordland</u>	<u>74 031</u>	<u>8 735</u>	<u>11,8</u>	<u>82 766</u>
Hamsunsenteret (investeringstilskudd)				16 000

- Regjeringen foreslår, som en del av satsingen på økt rekruttering, å tildele fem øremerkede stillinger til nordområdeforskning knyttet til Norges Forskningsråds virksomhet mot nordområdene. Forskningsrådet vil fordele stillingene ut fra kvalitet på prosjektet og relevans for nordområdesatsingen.
- Regjeringen foreslår å etablere 2 nye stipendiatstillinger ved Høgskolen i Bodø. Stillingene bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Bodø med 6,189 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Narvik med 1,264 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Nesna med 0,851 millioner kroner.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Nordland.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Høgskolen i Bodø	397 050 000	384 968 000	3 %
Høgskolen i Narvik	156 128 000	146 033 000	7 %
Høgskolen i Nesna	100 641 000	102 690 000	-2 %

- Innenfor investeringsrammen for E6 Trondheim – Fauske, med tilknytninger, legges det opp til å videreføre prosjektet riksvei 80 Røvika – Strømsnes. Det legges ellers opp til å starte utbedringen av E6 ved Majavatn i Grane kommune.
- 50 millioner kroner er foreslått til E10 Lofotens fastlandsforbindelse (Lofast). Prosjektet ble åpnet for trafikk i desember 2007, og omfatter bygging av om lag 30 kilometer ny vei fra Raftsundet til Gullsfjordbotn, der den nye veien knyttes til eksisterende E10. Midlene i 2009 vil bli brukt til restarbeider og til å betale tilbake omdisponerte midler fra andre prosjekter for å sikre rasjonell anleggsdrift i 2007 og 2008.
- Til ”øvrige riksveier”, det vil si riksveier utenom stamveinettet, er det foreslått en statlig investeringsramme på 120 millioner kroner, medregnet 24 millioner kroner til rassikring. I tillegg er det regnet med at Nordland får stilt til disposisjon 60 millioner kroner i bompenger.

- Innenfor veipakke Salten videreføres prosjektet riksvei 17 Tverlandet – Godøystraumen i Bodø kommune. I alt legges det opp til å bruke 114 millioner kroner til dette prosjektet i 2009, medregnet 60 millioner kroner i bompenger. Prosjektet ventes åpnet for trafikk i november 2009.
- Det er prioritert statlige midler til prosjektet riksvei 78 Tøventunnelen, med tilknytningsveier. Prosjektet omfatter bygging av ny riksvei 78 på den om lag 27 kilometer lange strekningen mellom Holand og Leirosen i Vefsn og Leirfjord kommuner, medregnet tunnel gjennom Toven. For å bedre tilknytningen til E6 inngår opprusting av eksisterende fylkesvei mellom Drevja og E6 ved Ømmervatn. I tillegg inngår utbedring av eksisterende riksvei 78 på en kort strekning like nord for Mosjøen (Halsøya – Hjartåstunnelen). Prosjektet vil føre til en vesentlig reduksjon av transportavstanden mellom Sandnessjøen og Mosjøen/Mo i Rana. Det er lokalpolitisk tilslutning til et opplegg med delvis bompengefinansiering av prosjektet (Vegpakke Helgeland fase 1). Samferdselsdepartementet vil legge fram en egen proposisjon om utbygging og finansiering av Vegpakke Helgeland fase 1 når det foreligger tilstrekkelige avklaringer. Det skal blant annet gjennomføres en ekstern kvalitetssikring av prosjektet.
- Innenfor budsjettforslaget for 2009 er det ellers satt av midler til fullfinansiering av prosjektet riksvei 808 Finneidfjord – Lakshusnes – Åsen som ble åpnet for trafikk i 2007. I tillegg fullfinansieres byggingen av ny ferjekai på Røst, som ble åpnet for trafikk i august 2008.
- Rassikringsmidlene vil bli nyttet til å fullfinansiere prosjektet E10 Fjøsdaalen i Lofoten. Prosjektet ble åpnet for trafikk i mars 2008. I tillegg prioriteres midler til rassikringstiltak på E10 Reinebringen i Lofoten.
- Til utbygging av fjernstyring på Nordlandsbanen er det foreslått i alt 144 millioner kroner, fordelt med 21 millioner kroner til strekningen Grong – Mosjøen og 123 millioner kroner til strekningen Mosjøen – Bodø. Utbyggingen er viktig for å øke kapasiteten på strekningen ved at alle kryssingsspor, medregnet stasjoner, kan tas i bruk. I tillegg vil driftskostnadene reduseres ved at dagens driftsmodell med manuell ekspedering blir avvirket. Dette vil også forenkle og effektivisere vedlikeholdet av banestrekningen. Utbyggingen av fjernstyring og GSM-R langs Nordlandsbanen fører til en vesentlig modernisering av banestrekningen. Tiltakene er viktige for sikkerheten og ventes å gi en vesentlig forbedring og mer fleksibel driftssituasjon på Nordlandsbanen, med bedre punktlighet og regularitet for alle togtyper. Særlig godstransporten ventes å ha stor nytte av prosjektet.
- For å hindre dyrepåkjørsler vil det bli gjennomført tiltak på utsatte strekninger langs Nordlandsbanen, med blant annet gjerding langs de mest utsatte strekningene.
- Innenfor den foreslåtte bevilgningen til kapasitetsøkende tiltak på jernbanenettet er det satt av midler til ombygging av sporanlegget på Fauske stasjon på Nordlandsbanen.
- I budsjettforslaget vises det til at LKAB bidrar med 15,9 millioner kroner til oppgraderingen av strømforsyningen på Ofotbanen. Det blir ellers foreslått at LKAB får anledning til å forskottere arbeidet med forlengelse av Straumsnes kryssingsspor på Ofotbanen.

- Regjeringen foreslår at Helse Nord RHF får økt basisbevilgningen i forbindelse med omfordeling med 133 millioner kroner, til å lette omstillinger med 62 millioner kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 89 millioner kroner, til pensjoner med 447 millioner kroner og opptrappingsplan rus med 17 millioner kroner. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordninger som ISF og poliklinikk.
- Nordområdene er regjeringens viktigste geografiske satsingsområde. Dette reflekteres også i den nye langtidsplanen for Forsvaret for perioden 2009-2012. I 2009 er bevilgningsnivået til alle forsvarsgrenene gitt et løft, og aktiviteten i nordområdene prioriteres. Det satses fortsatt på å legge til rette for betydelig og regelmessig alliert nærvær i våre nordområder gjennom trening og øvelser. Regjeringen fortsetter satsingen på Kystvakten, gjennom videreføring av det høye bevilgningsnivået Kystvakten har fått de siste årene. Fartøysstrukturen til Kystvakten gjennomgår også en betydelig modernisering, ved at gamle fartøy erstattes av noe færre, men betydelig bedre helikopterbærende fartøy med økt rekkevidde. Dette gjør at Kystvaktens totale evne til å løse sine oppgaver forbedres. Regjeringen planlegger også å kjøpe noen av de fartøyene som nå leies. Andre viktige tiltak i 2009 er blant annet etablering av et nytt fellesoperativt hovedkvarter på Reitan, innfasing av Skjold-klasse missiltorpedobåter og nye Fridtjof Nansen-klasse fregatter, styrking av Hæren og flytting av hærledelsen til Indre Troms. I tillegg prioriteres kontroll med fiskeriene i havområder hvor Norge har jurisdiksjon høyt. Innfasingen av nye Fridtjof Nansen-klasse fregatter og Skjold-klasse MTB-er vil gi et svært moderne og styrket sjøforsvar med økt evne til tilstedeværelse i nord, for å håndheve suverenitet og rettigheter, og ivareta forpliktelser i våre havområder. Samarbeidet med Russland videreføres, herunder kontakten mellom norske og russiske militære myndigheter i nord.
- I tråd med den nylig vedtatte langtidsplanen, opprettes Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) på Reitan ved Bodø i 2009. Dette er en viktig del av regjeringens nordområdesatsing. Dagens Fellesoperative hovedkvarter på Jåtta ved Stavanger og Landsdelskommando Nord på Reitan legges ned samtidig med opprettelsen av FOH. FOH vil i en overgangsfase fortsatt ha noe virksomhet på Jåtta. Virksomheten ved Jåtta overføres så raskt som mulig og i takt med oppbyggingen av virksomheten på Reitan.
- Til eiendom, bygg og anlegg på Reitan er det i perioden 2009-12 planlagt prosjekter med en samlet størrelse på ca. 330 millioner kroner. Dette inkluderer blant annet boliger, befals- og mannskapsforlegninger og kommandoplass.
- Ved Bodø hovedflystasjon vil virksomheten knyttet til kampfly og luftvern videreføres. Redningshelikoptertjenesten vil videreføre døgnkontinuerlig tilstedevakt med lege ved Bodø hovedflystasjon.
- Til byggeprosjekter ved Bodø flystasjon er det satt av ca. 35 millioner kroner i 2009. Utover allerede godkjente eiendomsprosjekter ved Bodø, er det i perioden 2009-12 planlagt prosjekter med en samlet størrelse på ca. 360 millioner kroner. Dette inkluderer blant annet brannstasjon, oppgradering av strømforsyning, øvelsesanlegg for varmddykking og rehabilitering av hovedrullebane.

- Aktiviteten ved Andøya flystasjon videreføres i 2009.
- Kystvakt Nord videreføres på Sortland. I tråd med Regjeringens nordområdesatsing prioriteres Kystvaktens aktivitet i nordområdene. Regjeringens forslag for 2009 legger til rette for å videreføre satsingen og det høye bevilgningsnivået.
- Utdanning av marinejegere vil fortsette ved Ramsund orlogsstasjon. I perioden 2009-12 er det planlagt eiendomsprosjekter med en samlet størrelse på ca. 240 millioner kroner ved Ramsund. Dette inkluderer blant annet en flerbrukshall til Marinens jegervåpen, befalsforlegning og øvingsområde.
- Det vil fortsatt legges til rette for betydelig og regelmessig alliert nærvær i våre nordområder gjennom trening og øvelser. I 2009 vil det bli gjennomført en stor fellesoperativ øvelse i Nordland/Troms, *Cold Response 2009*, med alliert deltagelse etter invitasjon.
- I budsjettet for 2009 foreslår regjeringa å leie inn et nytt slepefartøy over Fiskeri- og kystdepartementets budsjett med ei ramme på 74 millioner kroner. Slepefartøyet skal gå inn i den statlige slepebåtberedskapen i Nord-Norge, og fartøyet skal erstatte ett av Kystvaktens fartøy som vil fases ut av denne beredskapen i 2009. Fra 2010 legges det opp til en styrking av slepeberedskapen i Nord-Norge til tre helårs slepefartøy over Fiskeri- og kystdepartementets budsjett. Kystverket vil imidlertid bli bedt om å utrede alternative løsninger med tilsvarende beredskapsnivå.
- Det foreslås å starte utbyggingen av Stamsund havn i Vestvågøy kommune med 30 millioner kroner. Dette kommer som et tillegg til planrammen i Nasjonal transportplan.
- Det foreslås å bevilge 5 millioner kroner til å dekke kostnadsøkningen ved etablering av strømaggregat på Jan Mayen slik at samlet bevilgning til nye strømaggregater blir 13 millioner kroner. Kostnadsøkningen skyldes blant annet tekniske krav og stigende priser i entreprenørmarkedet.
- I budsjettet for 2009 foreslås det å øke tilskuddet til kystkultur med 3 millioner kroner knyttet til Kystverkets etatsmuseum. Samlet bidrag fra Fiskeri- og kystdepartementet er nå 6 millioner kroner. Museet ble opprettet i 2008 og koordinator for etatsmuseumet er fyrmuseet på Lindesnes. Museet er etablert som en nettverksmodell med fire samarbeidspartnere (Fyrmuseet på Lindesnes, Tungenes fyr i Rogaland, samlinga i Dalsfjord i Møre og Romsdal og Lofotmuseumet i Nordland). Modellen legger til grunn en statlig finansiering på 6 millioner kroner, mens det på lokalt og regionalt nivå forutsettes bidrag på til sammen 4 millioner kroner.
- Det settes av 44 millioner kroner til videreføring av moloreparasjon i Laukvik i Vågan kommune.
- Det settes av 10 millioner kroner til slutføring av utbyggingsprosjekt i fiskerihavneanlegg i Værøy.
- Det settes av 15 millioner kroner til å starte moloreparasjon i Andenes i Andøy kommune.

- Det settes av 35 millioner kroner til utbedring av farlei i innseilingen til Svolvær vestrehavn, Salttønna i Svolvær kommune.
- Det gis tilskudd til følgende kommunale fiskerihavneanlegg: 5,115 millioner kroner til kai i Nordmela i Andøy kommune, 3,765 millioner kroner til tre moloer i Tautra i Brønnøy kommune, 937 000 kroner til flytebrygge i Stø i Øksnes kommune, 697 000 kroner til ny kai i Ramberg i Flakstad kommune og 3,41 millioner kroner til utdypning i Hamnøy i Moskenes kommune.
- Regjeringen vil ha en mer effektiv straffesakskjede og øker derfor opptaket til politiet. I 2007 og 2008 ble det tatt opp 432 studenter. I 2009 økes dette til 552 studenter. Dette er det høyeste opptaket av studenter som har vært ved Politihøgskolen. For å møte etatens kortsiktige behov vil kapasiteten økes ved eksisterende avdelinger ved Politihøgskolen i Oslo og Bodø. Fra høsten 2009 skal 144 studenter tas opp i Bodø.
- Det er et mål at stiftelsen Alternativ til vold skal ha et landsdekkende tilbud til voldsutøvere. I 2008 er det etablert/under etablering ATV-tilbud i Oslo, Sandvika, Langesund, Arendal, Kristiansand, Stavanger og Drammen. I 2009 foreslås det å øke tilskuddet med 5 millioner kroner, slik at tilbudet kan utvides med ytterligere fire steder (Hedmark/Oppland, Hordaland, Nordland og Troms).
- Bevilgningen til forvaltning av naturdelen i verdensarvområdene Vegaøyane og Vestnorsk fjordlandskap (Møre og Romsdal) øker med 2 millioner kroner.
- Bevilgningen til forebyggende og konfliktdempende tiltak på rovvilt er økt med 30 millioner kroner for hele landet. Av økningen er 2 millioner kroner satt av til kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste ved skadefellingsoppdrag. Videre er bevilgningen til bestandsovervåking av rovvilt økt med 6 millioner kroner, rovviltkontaktnettets budsjett med 4 millioner kroner, og SNOs fellingslag med 1 million kroner. Dette vil også berøre rovviltregion 7 Nordland. For øvrig øker bevilgningene til erstatninger for husdyr tatt av rovdyr med 13 millioner kroner, primært til villreinerstatninger.
- I løpet av høsten 2008 eller i 2009 er det planlagt vern av Sjunken/Misten og Lomsdal/Visten under nasjonalparkplanen.
- Bevilgningen til bevaring av villaksen er økt med 21,5 millioner kroner. En betydelig del av økningen vil bli brukt til tiltak mot *Gyrodactylus salaris* i Vefsna. Genbankvirksomheten vil bli vurdert styrket ut fra økningen og anlegget på Bjerka er aktuell i den sammenheng.
- Oppfølgingen av EUs rammedirektiv for vann vil gi en omlegging av norsk vannforvaltning. Hele landet er inndelt i vannregioner etter vassdrags- og nedbørsfelt. Budsjettøkning foreslås på 18 millioner kroner og vil i hovedsak bli brukt til styrket overvåking av vannforekomstene og styrking av forvaltningsarbeidet hos fylkesmennene.

- Satsing på helhetlig forvaltning av norske havområder, herunder gjennomføring av Forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten og arbeidet med en forvaltningsplan for Norskehavet, er styrket ytterligere med til sammen 3 millioner kroner i Miljøverndepartementets budsjett for 2009. Det er også igangsatt tiltak og kunnskapsoppbygging på øvrige departementers områder.
- En styrking av kartleggingsprogrammet MAREANO er nødvendig blant annet som ledd i arbeidet med forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten. Dette er i samarbeid med Fiskeri- og kystdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet. Økningen i Miljøverndepartementets budsjett i 2009 er på 6,3 millioner kroner.
- Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner med 9 millioner kroner. På grunn av at midler til engangstiltak i 2008 er tatt ut i 2009, er det reelt sett 10 millioner kroner til nye tiltak. Midlene skal brukes til å sette i stand og sikre forvaltning, drift og vedlikehold av ti utvalgte tekniske og industrielle kulturminner, herunder Norsk fiskeriindustrimuseum (Neptun sildeoljefabrikk) i Melbu.
- Kulturminner og kulturmiljø kan gi grunnlag for å utvikle levende lokalsamfunn og være ressurser for verdiskaping i næringslivet. Det pågår et verdiskapingsprogram på kulturminneområdet. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til verdiskapingsprogrammet med 5 millioner kroner i 2009. Fase 1 av programmet går ut 2010 og omfatter 11 pilotprosjekt, blant annet Norsk tradisjonsfisk som har følgende geografiske nedslagsfelt: Seløy i Herøy kommune i Nordland, samt Kårhamn i Hammerfest kommune, Sandviken i Bergen kommune i Hordaland, Leinøy i Herøy kommune i Møre og Romsdal og Haugesund i Rogaland.
- Regjeringen foreslår at 60 millioner kroner bevilges til ordningen for utjevning av nettleie i 2009, en dobling av nivået fra 2008. Utjevningsordningen bidrar til en direkte reduksjon av nettleien for sluttbrukere i distribusjonsnettet i de områder av landet med høyest overføringskostnader. Ved å doble bevilgningen til 60 millioner kroner i 2009, vil om lag 9 100 nettkunder bli omfattet av ordningen. Dette er en økning i nettkunder på 15 prosent.
- Det foreslås en bevilgning på 248,7 millioner kroner (235,79 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond. Inkludert er også en skjønnstildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territoriale samarbeid (Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program.
- Regjeringen har fra 2007 gjeninnført ordningen med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift. De områdene som ikke har fått gjeninnført 2003-satsene fullt ut, blir kompensert. Fylket får derfor tildelt midler over kapittel 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Midlene blir fordelt ved årsskiftet når departementet har beregnet den fylkesvise kostnadsøkningen for 2009.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inkludert inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene. Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetall for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattenivået før inntektsutjevning fremskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2008 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Nordland

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Nordland anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 7,4 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Nordland har 31 av 44 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Fauske kommune med 10,8 prosent og Ballangen og Rødøy kommuner med 10,4 prosent. Lavest vekst har kommunene Sørfold (3,1 prosent) og Sømna (4,6 prosent).

Den sterke veksten for Fauske, Ballangen og Rødøy kommuner skyldes for alle tre kommunene i all hovedsak endringer i kriteriedata. I tillegg tjener alle kommunene noe på endringer i ordinært skjønn.

Den svake veksten for Sørfold skyldes i all hovedsak at kommunen taper på omleggingen som gjelder skatteelementene. I tillegg taper kommunen noe på endringer i ordinært skjønn.

Den svake veksten for Sømna kommune skyldes først og fremst at kommunen taper på endringene i kriteriedata. I tillegg taper kommunen noe på endringer i ordinært skjønn.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Nordland i 2007 utgiftskorrigerede frie inntekter på 101 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. I Nordland hadde 30 av 44 kommuner utgiftskorrigerede frie inntekter som var høyere enn landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktspolitiske tilskudd, veksttilskudd og skjønnstilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Nordland hadde i 2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på -3,3 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Nordland hadde i gjennomsnitt 36 361 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Nordland fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Nordland fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 9,0 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 2,1 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Nordland fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 7,8 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 1 556 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Kommune	Vekst RNB 2008 til 2009			Utgiftskorr. frie inntekter 2007 (i % av landsgj.)	Netto drifts- resultat i pst. av drifts- inntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Nominelle kroner (1 000 kr)	Prosent				
	1	2	3				
1804 Bodø	1 456 234	101 718	7,5	102	2,2	42 951	8 388
1805 Narvik	624 675	44 412	7,7	97	-11,7	41 880	3 266
1811 Bindal	80 487	5 518	7,4	112	7,9	45 062	283
1812 Sømna	89 470	3 913	4,6	105	-0,1	31 653	358
1813 Brønnøy	282 519	20 057	7,6	97	-2,1	46 799	1 326
1815 Vega	62 150	3 731	6,4	118	2,8	81 295	226
1816 Vevelstad	33 240	2 514	8,2	144	3,4	22 767	84
1818 Herøy	78 237	4 746	6,5	113	-0,2	53 523	296
1820 Alstahaug	250 564	18 002	7,7	98	-2,1	43 671	1 278
1822 Leirfjord	93 346	6 649	7,7	104	8,8	50 288	363
1824 Vefsn	470 689	36 775	8,5	98	2,6	24 494	2 388
1825 Grane	70 349	4 606	7,0	110	5,1	17 055	268
1826 Hattfjelldal	73 983	5 170	7,5	114	-108,2	41 303	254
1827 Dønna	74 830	6 005	8,7	110	3,7	35 383	254
1828 Nesna	83 410	5 830	7,5	115	10,0	43 592	312
1832 Hemnes	184 785	9 251	5,3	100	-19,9	61 925	781
1833 Rana	838 139	51 495	6,5	97	-17,5	20 726	4 433
1834 Lurøy	113 826	6 262	5,8	107	4,7	22 172	336
1835 Træna	35 037	1 973	6,0	143	6,1	39 104	81
1836 Rødøy	81 906	7 688	10,4	121	2,1	17 652	229
1837 Meløy	268 507	20 249	8,2	99	3,9	34 845	1 177
1838 Gildeskål	103 280	7 446	7,8	106	3,3	51 422	359
1839 Beiarn	57 289	3 328	6,2	117	4,4	48 079	195
1840 Saltdal	180 053	11 401	6,8	99	1,2	26 691	830
1841 Fauske	329 811	32 255	10,8	97	2,4	33 510	1 672
1845 Sørfold	98 420	2 915	3,1	104	3,3	44 970	350
1848 Steigen	123 841	10 817	9,6	104	-0,9	50 693	466
1849 Hamarøy	89 590	6 118	7,3	109	2,9	26 210	310
1850 Tysfjord	98 254	7 006	7,7	105	2,4	40 836	357
1851 Lødingen	103 064	7 397	7,7	104	-4,6	39 615	404
1852 Tjeldsund	71 041	5 172	7,9	109	0,7	64 294	234
1853 Evenes	68 889	4 857	7,6	115	3,0	43 275	238
1854 Ballangen	114 797	10 818	10,4	105	0,2	44 083	461
1856 Røst	35 708	1 836	5,4	134	2,8	79 185	112
1857 Værøy	42 595	2 636	6,6	126	5,9	45 234	132

1859 Flakstad	70 286	5 126	7,9	116	-3,5	32 915	255
1860 Vestvågøy	392 782	27 158	7,4	97	-5,3	23 793	1 878
1865 Vågan	311 284	20 992	7,2	97	-1,3	37 297	1 570
1866 Hadsel	290 551	23 323	8,7	96	-0,5	12 470	1 402
1867 Bø	135 402	9 027	7,1	103	-3,9	60 129	497
1868 Øksnes	168 116	9 908	6,3	97	-3,3	34 752	776
1870 Sortland	341 291	23 910	7,5	98	-2,5	43 545	1 706
1871 Andøy	204 048	14 382	7,6	97	-4,5	20 009	897
1874 Moskenes	56 372	4 731	9,2	117	-2,3	41 823	201
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>27 015</i>	<i>-4 921</i>					
Nordland	8 860 166	614 202	7,4	101	-3,3	36 361	41 684
Nordland fylkeskommune	2 776 311	229 216	9,0	110	7,8	1 556	4 795

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Nord-Trøndelag

- I statsbudsjettet for 2009 foreslår regjeringa ein auke i tilskotet på 2,5 millionar kroner til Rock City Namsos. Tilskotet til Nord-Trøndelag Teater aukar med 1,5 millionar til 7,3 millionar, Stiklestadmusea får 1,5 millionar kroner i auke, i alt 18,5 millionar kroner, og Steinvikholmen musikkteater aukar med 500 000 kroner til om lag 2,5 millionar kroner.

Tiltak	Alle beløp i 1000-kroner	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Falstadsenteret		500		0,0	500
Namdal fylkesmuseum		6 926	305	4,4	7 231
Nord-Trøndelag Teater		5 842	1 500	25,7	7 342
Norsk Revyfygaglig Senter/Norsk Revyfestival		1 884	116	6,2	2 000
Rock City Namsos		1 000	2 500		3 500
Steinvikholm musikkteater		1 959	500	25,5	2 459
Stiklestadmuseene		17 019	1 500	8,8	18 519
Nord-Trøndelag		35 130	6 421	18,3	41 551

- Regjeringen foreslår å etablere en ny stipendiatstilling ved Høgskolen i Nord-Trøndelag. Stillingen bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Nord-Trøndelag med 3,396 millioner kroner.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Nord-Trøndelag.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Høgskolen i Nord-Trøndelag	340 403 000	325 779 000	4 %

- 150 millioner kroner er foreslått til å starte prosjektet Gevingåsen jernbanetunnel mellom Hommelvik i Sør-Trøndelag og Hell i Nord-Trøndelag. Utbyggingen vil gi 1,7 kilometer kortere linje i forhold til dagens trasé, om lag fem minutter kortere kjøretid på strekningen Trondheim – Steinkjer og fører dessuten til økt kapasitet for togtrafikken på strekningen Hommelvik – Hell. I tillegg reduseres behovet for vedlikehold på denne strekningen. Tidspunkt for start av prosjektet må sees i sammenheng med Avinors utvidelse av Trondheim lufthavn, Værnes, og behov for sprengstein til utfylling av flyplassen. Den direkte nytten av mest mulig samtidig utbygging av disse to prosjektene får kostnadmessige og praktiske følger i form av kort transportavstand for deponering av masse fra tunnelen.
- I budsjettforslaget blir det vist til at det er lokalpolitisk tilslutning til å videreføre bompengerekkningen på prosjektet E6 Trondheim – Stjørdal for å bygge endeparsellene Nidelv bru – Grillstad i Trondheim kommune og Værnes – Kvithammar i Stjørdal kommune. Arbeidet med ekstern kvalitetssikring av prosjektet er gjennomført. På grunn av økte kostnader er Statens vegvesen i dialog med lokale myndigheter for å avklare om det er behov for ny behandling av finansieringsplanen. Samferdselsdepartementet vil legge fram en egen proposisjon om utbygging og finansiering så snart det foreligger tilstrekkelige avklaringer, går det fram av budsjettforslaget.
- 40 millioner kroner er foreslått til prosjektet E6 gjennom Steinkjer (Vist – Jevika – Selli). Prosjektet omfatter bygging av vel 12 kilometer ny vei gjennom Steinkjer. Deler av prosjektet er tidligere åpnet for trafikk, og den gjenstående delen av prosjektet ventes åpnet for trafikk i juli 2009. På E6 prioriteres ellers mindre investeringstiltak, med hovedvekt på trafiksikkerhetstiltak og bygging av gang- og sykkelveier. Det legges blant annet opp til å bygge midtrekkverk på strekningen Helltunnelen – Værnes (to kilometer). Det blir dessuten lagt opp til å fullføre arbeidene med å utbedre E6 på strekninger mellom Hotran og Gråmyra i Nord-Trøndelag, medregnet bygging av to kilometer midtrekkverk på gjenstående strekninger.
- Til "øvrige riksveier", det vil si riksveier utenom stamveinettet, er det foreslått en statlig investeringsramme på 118 millioner kroner, medregnet 18 millioner kroner til rassikring. I

tillegg er det regnet med at Nord-Trøndelag får stilt til disposisjon 7 millioner kroner i bompenger.

- Innenfor denne rammen er det satt av midler til å videreføre arbeidene på riksvei 769 Lænn – Sørenget som startet for forskutterte midler fra Nord-Trøndelag fylkeskommune. Videre prioriteres oppfølging av Namdalsprosjektet, med videreføring av prosjektet riksvei 769 Spillum – Namdalsvegen, som ventes åpnet for trafikk i oktober 2009. I tillegg er det satt av midler til statlige refusjoner, fullfinansiering av prosjektet 769 Høknes – Orientkrysset, bygging av gang- og sykkelveier og trafikksikkerhets- og miljøtiltak. For neste år legges det opp til å bruke 82 millioner kroner til Namdalsprosjektet. Av dette beløpet er 7 millioner kroner bompenger.
- Rassikringsmidlene vil bli nyttet for å dekke kostnader i forbindelse med tidligere gjennomførte rassikringstiltak på riksvei 74, riksvei 720 og riksvei 771.
- Til utbygging av fjernstyring på Nordlandsbanen er det foreslått i alt 144 millioner kroner, fordelt med 21 millioner kroner til strekningen Grong – Mosjøen og 123 millioner kroner til strekningen Mosjøen – Bodø. Utbyggingen er viktig for å øke kapasiteten på strekningen ved at alle kryssingsspor, medregnet stasjoner, kan tas i bruk. I tillegg vil driftskostnadene reduseres ved at dagens driftsmodell med manuell ekspedering blir avvirket. Dette vil også forenkle og effektivisere vedlikeholdet av banestrekningen. Utbyggingen av fjernstyring og GSM-R langs Nordlandsbanen fører til en vesentlig modernisering av banestrekningen. Tiltakene er viktige for sikkerheten og ventes å gi en vesentlig forbedring og mer fleksibel driftssituasjon på Nordlandsbanen, med bedre punktlighet og regularitet for alle togtyper. Særlig godstransporten ventes å ha stor nytte av prosjektet.
- Innenfor den foreslåtte bevilgningen på 115 millioner kroner til tiltak ved jernbanestasjoner og trafikkknutepunkter er det satt av midler til blant annet å videreføre og avslutte ombyggingstiltakene ved Verdal stasjon på Nordlandsbanen.
- For å hindre dyrepåkjørsler vil det bli gjennomført tiltak på utsatte strekninger langs Nordlandsbanen, med blant annet gjerding langs de mest utsatte strekningene.
- Regjeringen foreslår at Helse Midt-Norge RHF får økt basisbevilgningen i forbindelse med omfordeling med 224 millioner kroner, til å lette omstillinger med 72 millioner kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 104 millioner kroner, til pensjoner med 519 millioner kroner og opptrappingsplan rus med 20 millioner kr. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordninger som ISF og poliklinikk.
- Det gis 1,715 millioner kroner i tilskudd til kommunalt fiskerihavneanlegg på Utvorda i Flatanger kommune.
- Bevilgningen til forebyggende og konfliktdempende tiltak på rovvilt er økt med 30 millioner kroner for hele landet. Av økningen er 2 millioner kroner satt av til kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste ved skadefellingsoppdrag. Videre er bevilgningen til bestandsovervåking av rovvilt økt med 6 millioner kroner, rovviltkontaktnettets budsjett med 4 millioner kroner, og

SNOs fellingslag med 1 millioner kroner. Dette vil også berøre rovviltregion 6 Midt-Norge. For øvrig øker bevilgningene til erstatninger for husdyr tatt av rovdyr med 13 millioner kroner, primært til villreinerstatninger.

- Det er planlagt vernevedtak for områder med skogvern på statsgrunn, blant annet i Trøndelag.
- Bevilgningen til bevaring av villaksen er økt med 21,5 millioner kroner. En betydelig del av økningen vil bli brukt til tiltak mot *Gyrodactylus salaris* i Steinkjervassdragene.
- Satsing på helhetlig forvaltning av norske havområder, herunder arbeidet med en forvaltningsplan for Norskehavet er styrket ytterligere med til sammen 3 millioner kroner i Miljøverndepartementets budsjett for 2009.
- Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner med 9 millioner kroner. På grunn av at midler til engangstiltak i 2008 er tatt ut i 2009, er det reelt sett 10 millioner kroner til nye tiltak. Midlene skal brukes til å sette i stand og sikre forvaltning, drift og vedlikehold av ti utvalgte tekniske og industrielle kulturminner, herunder Spillum dampsgag og høvleri i Namsos.
- Kulturminner og kulturmiljø kan gi grunnlag for å utvikle levende lokalsamfunn og være ressurser for verdiskaping i næringslivet. Det er i gang et verdiskapingsprogram på kulturminneområdet. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til verdiskapingsprogrammet med 5 millioner kroner i 2009. Fase 1 av programmet går ut 2010 og omfatter 11 pilotprosjekt, hvorav ett er i Nord-Trøndelag: Pilegrimsleden. Pilegrimsleden berører også Sør-Trøndelag og Oppland.
- Det pågår et prosjekt for å sikre et utvalg ruiner som har stor nasjonal eller lokalverdi og hvor engasjementet fra lokalbefolkningen er stort. Regjeringen foreslår å øke innsatsen til bevaringsprogrammet for ruiner med 4 millioner kroner. Midlene er planlagt brukt til konservering av utvalgte ruiner, blant annet Steinvikholm borgruin, Tautra klosterruin og Munkeby i Levanger.
- I 2009 vil Olje- og energidepartementet gjennom Norges vassdrags- og energidirektorat gi bistand til planlegging og gjennomføring av sikringstiltak for å forebygge skader fra flom, erosjon og skred, samt gi bistand til gjennomføring av miljøtiltak i vassdrag. Regjeringen foreslår å styrke bistanden til NVE på til sammen om lag 108 millioner kroner til statlig skredbistand. Nord - Trøndelag berøres av denne ordningen.
- Det foreslås en bevilgning på 98,0 millioner kroner (93,54 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond. Inkludert er også en skjønnstildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territoriale samarbeid (Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program.

- Regjeringen har fra 2007 gjeninnført ordningen med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift. De områdene som ikke har fått gjeninnført 2003-satsene fullt ut, blir kompensert. Fylket får derfor tildelt midler over kapittel 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Midlene blir fordelt ved årsskiftet når departementet har beregnet den fylkesvise kostnadsøkningen for 2009.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inkludert inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene. Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetal for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattenivået før inntektsutjevning fremskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2008 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksttallene inkluderer videre ikke 100 millioner kroner i ekstra skjønnsmidler til kommuner i Sør-Norge som også skal fordeles av fylkesmannen. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler/ekstra skjønn til kommuner i Sør-Norge. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Nord-Trøndelag

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Nord-Trøndelag anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 9,8 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Nord-Trøndelag har alle kommunene, bortsett fra Røyrvik kommune, en vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Høylandet (14,8 prosent), Snåsa (13,7 prosent), Overhalla (13,7 prosent) og Grong (13,2 prosent) kommuner. Røyrvik kommune har lavest vekst med 2,1 prosent.

Den sterke veksten for kommunene Høylandet, Snåsa, Overhalla og Grong skyldes i stor grad utvidingen av Nord-Norge- og Namdalstilskuddet til også å inkludere kommunene i Namdalen. I tillegg tjener alle kommunene på endringene i kriteriedata.

Den svake veksten for Røyrvik kommune skyldes at kommunen mottar betydelig mindre i ordinært skjønn i 2009 enn i 2008.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Nord-Trøndelag i 2007 utgiftskorrigerte frie inntekter på 95 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. I Nord-Trøndelag hadde 12 av 24 kommuner utgiftskorrigerte frie inntekter som var høyere enn landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktspolitiske tilskudd, veksttilskudd og skjønntilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Nord-Trøndelag hadde i 2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 0,2 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Nord-Trøndelag hadde i gjennomsnitt 38 803 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Nord-Trøndelag fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Nord-Trøndelag fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 8,7 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 1,8 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Nord-Trøndelag fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 5,9 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 4 034 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Kommune	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Vekst RNB 2008 til 2009		Utgiftskorr. frie inntekter 2007 (i % av landsgi.)	Netto drifts- resultat i pst. av drifts- inntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
		Nominelle kroner (1 000 kr)	Prosent				
	1	2	3	4	5	6	7
1702 Steinkjer	692 778	61 553	9,8	92	-0,5	29 311	3 646
1703 Namsos	432 961	46 368	12,0	92	0,5	51 339	2 225
1711 Meråker	105 137	8 716	9,0	99	6,2	55 573	440
1714 Stjørdal	658 245	50 275	8,3	93	-2,5	33 905	3 660
1717 Frosta	101 603	7 435	7,9	102	0,7	37 177	433
1718 Leksvik	147 246	16 776	12,9	95	-0,1	35 722	613
1719 Levanger	575 464	39 042	7,3	92	-1,0	32 782	3 238
1721 Verdal	464 024	38 368	9,0	93	1,0	37 083	2 481
1723 Mosvik	46 157	3 682	8,7	111	-0,5	41 691	150
1724 Verran	116 254	8 244	7,6	100	-0,6	38 830	516
1725 Namdalseid	82 970	8 059	10,8	103	1,0	50 411	298
1729 Inderøy	204 426	18 222	9,8	92	-0,7	43 523	1 026
1736 Snåsa	98 266	11 827	13,7	99	-1,2	39 686	381
1738 Lierne	78 436	6 286	8,7	110	-0,4	27 796	258
1739 Røyrvik	32 382	658	2,1	146	4,4	77 878	86
1740 Namsskogan	55 152	5 855	11,9	100	5,8	54 789	160
1742 Grong	107 760	12 532	13,2	101	4,8	74 077	419
1743 Høylandet	68 485	8 833	14,8	106	0,6	34 004	223
1744 Overhalla	131 965	15 949	13,7	92	-2,2	33 874	618
1748 Fosnes	41 611	3 835	10,2	122	2,0	41 751	119
1749 Flatanger	62 491	4 991	8,7	118	9,1	53 040	199
1750 Vikna	150 845	15 772	11,7	95	2,7	50 821	709
1751 Nærøy	198 313	21 705	12,3	92	2,3	48 647	876
1755 Leka	36 584	2 956	8,8	136	-0,7	39 284	103
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>16 000</i>	<i>500</i>					
Nord-Trøndelag	4 705 555	418 438	9,8	95	0,2	38 803	22 877
Nord-Trøndelag fylkeskommune	1 261 103	101 432	8,7	96	5,9	4 034	2 638

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Oppland

- I statsbudsjettet for 2009 foreslår regjeringa ein sterk auke i løyvingane til musea i Oppland. Regjeringa foreslår å løyve 1 million kroner til den nye regionale museumskonsolideringa, Gudbrandsdalsmusea AS. Museet i Nord-Gudbrandsdalen har gjennomført ei regional konsolidering der museet saman med ni lokale museum går inn i den nye eininga. Den nye museumseininga består av Lesja Bygdemuseum, Lom Bygdemuseum, Jutulheimen Bygdemuseum, Norsk Fjellmuseum, Senter for bygdekultur, Dale-Gudbrands gard, Gudbrandsdal Krigsminnsesamling og Ringeby Prestegard.
- Mjøsmuseet og Vitensenteret Innlandet er i drøftingar om konsolidering. Regjeringa forslår å setje av 1 million kroner til ei ny eining der desse to inngår. Det blir også foreslått ein auke på 0,3 millionar kroner til Norsk Litteraturfestival – Sigrid Undset-dagene.
- Regjeringa foreslår å auke tilskotet til Lillehammer Kunstmuseum med 0,3 millionar og Mjøsmuseet/Vitensenteret Innlandet med 0,5 millionar kroner for å frigjere spelemidlar i samband med at Den kulturelle skulesekken skal utvidast til den vidaregåande skulen.
- Regjeringa foreslår eit ekstraordinært tilskot på 8 millionar kroner til istandsetjing av hovudbygningen på Aulestad, slik at museet skal vere i god stand til Bjørnson-markeringa i 2010.
- Valdres Sommersymfoni får ein auke på 260 000 kroner til 800 000 kroner. Støtta til Skibladner aukar med 100 000 kroner til 600 000 kroner, Lillehammer Kunstmuseum aukar med 566 000 kroner til nær 6,8 millionar kroner, mens Mjøsmuseet får auka tilskotet med 664 000 kroner til vel 5,1 millionar kroner. Maihaugen får auka tilskotet med om lag 2 millionar kroner til vel 40,2 millionar kroner.
- Tilskotet til FILM3 blir vidareført med 2,5 millionar kroner, og tilskotet til Østnorsk filmsenter skal vidareførast med 1 million kroner. Regjeringa har lagt inn 10 millionar kroner i friske midlar som dei regionale filmsentra kan søkje på.

Tiltak	Alle beløp i 1000-kroner	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Gudbrandsdalsmusea		1 342	1 059	78,9	2 401
Lillehammer Kunstmuseum		6 226	566	9,1	6 792
Maihaugen		38 262	1 975	5,2	40 237
Mjøsmuseet		4 461	664	14,9	5 125
Norske Festivaler BA		261	239	91,6	500
Oppland - museumskonsolidering			1 000		1 000

Per Gynt Stemnet	2 550	112	4,4	2 662
Randsfjordmuseene	4 749	209	4,4	4 958
Skibladner	500	100	20,0	600
Valdres Sommersymfoni	540	260	48,1	800
Valdresmusea	6 849	301	4,4	7 150
<u>Oppland</u>	<u>65 740</u>	<u>6 485</u>	<u>9,9</u>	<u>72 225</u>
Aulestad (investeringstilskudd)				8 000

- Regjeringen foreslår å etablere en ny stipendiatstilling ved Høgskolen i Gjøvik. Stillingen bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Regjeringen foreslår å etablere 2 nye stipendiatstillinger ved Høgskolen i Lillehammer. Stillingene bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Gjøvik med 1,877 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Lillehammer med 5,483 millioner kroner.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Oppland.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Høgskolen i Gjøvik	172 542 000	160 355 000	8 %
Høgskolen i Lillehammer	233 143 000	240 271 000	-3 %

- Til stamveiprosjektet E6 Øyer – Tretten er det foreslått bevilget 50 millioner kroner over statsbudsjettet. Det legges opp til at anleggsarbeidet skal ta til i 2009, forutsatt at det blir tilslutning til en ordning med delvis bompengefinansiering av prosjektet. Prosjektet omfatter bygging av ny E6 på en 13,5 kilometer lang strekning i Øyer kommune. I prosjektet inngår bygging av en om lag 4 kilometer lang tunnel ved Skarsmoen og ny bro for riksvei 254 over Lågen ved Tretten. Dagstrekningene på E6 er planlagt som tofelts vei med midtrekkverk og forbikjøringsstrekninger. Ved at E6 legges i tunnel blir det en innkorting på vel to kilometer i forhold til eksisterende vei. Det er lokalpolitisk tilslutning til et opplegg for delvis bompengefinansiering av prosjektet. Statens vegvesen har beregnet kostnadsoverslaget (styringsrammen) til 920 millioner 2009-kroner. Arbeidet med ekstern kvalitetssikring er startet. Samferdselsdepartementet vil legge fram en egen proposisjon om utbygging og finansiering så snart det foreligger tilstrekkelige avklaringer. Foreslåtte statlige midler i 2009 er med forbehold om at det blir tilslutning til et opplegg med delvis bompengefinansiering av prosjektet, går det fram av budsjettforslaget.
- 25 millioner kroner er foreslått som statlig investeringsramme i 2009 for riksvei 4 Oslo – Mjøsbrua. I tillegg er det regnet med 11 millioner kroner i bompenge fra Oslopakke 3. Midlene er i sin helhet prioritert til mindre investeringstiltak, særlig trafikksikkerhetstiltak. En del av midlene vil også bli brukt til planlegging.

- Til stamveien E136 Dombås – Ålesund er det foreslått en statlig investeringsramme på 35,5 millioner kroner for 2009. Midlene er i sin helhet prioritert til mindre investeringstiltak, med hovedvekt på bygging av gang- og sykkelvei langs E136 i Lesja. I tillegg prioriteres trafikksikkerhetstiltak.
- Til ”øvrige riksveier”, det vil si riksveier utenom stamveinettet, er det foreslått en statlig investeringsramme på 52,2 millioner kroner. Av dette beløpet er 2,2 millioner kroner satt av til rassikring. I tillegg er det regnet med at Oppland får stilt til disposisjon 140 millioner kroner i bompenger.
- Innenfor denne rammen legges det opp til å bruke 158 millioner kroner til å videreføre arbeidene på prosjektet riksvei 255 Jørstad – Segelstad bro, med tilstøtende veisystem. Av dette beløpet skal 140 millioner kroner dekkes ved hjelp av bompenger. Riksveistrekningen ventes åpnet for trafikk i oktober 2009.
- I tillegg er det satt av midler for å fullfinansiere kostnadsøkninger på prosjektet riksvei 33 Odnos – Sollien som ble åpnet for trafikk i 2007. Dessuten prioriteres mindre investeringstiltak, med hovedvekt på bygging av gang- og sykkelveier og trafikksikkerhetstiltak.
- Rassikringsmidlene vil bli brukt til å sikre et rasutsatt punkt på riksvei 255 Skåbuvegen.
- Over Jernbaneverkets vedlikeholdsbudsjett er det satt av i alt 90 millioner kroner til ekstraordinært vedlikehold for å unngå saktekjøringen på Dovrebanen og Bergensbanen.
- På Gjøvikbanen vil det bli gjennomført vedlikeholdstiltak som omfatter blant annet rydding av kratt og fornying av grøfter. For å redusere omfanget av dyrepåkjørsler og for å minske problemene med slike hendelser vil det bli gjennomført tiltak på særlig utsatte strekninger, blant annet ved gjerding langs jernbanelinjen.
- Regjeringen foreslår at Helse Sør-Øst RHF får økt basisbevilgningen til å lette omstillinger med 271 millioner kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 390 millioner kroner, til pensjoner med 1 954 millioner kroner og opptrappingsplan rus med 78 millioner kr. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordninger som ISF og poliklinikk.
- I henhold til vedtatt langtidsplan vil Forsvarets kompetansesenter for kommando, kontroll og informasjonssystemer samt Forsvarets arkivadministrasjon videreutvikles på Jørstadmoen.
- Heimevernets skole- og kompetansesenter videreføres på Dombås.
- Hjerkinns skytefelt er bestemt lagt ned og skal tilbakeføres til sivile formål. Arbeidet med tilbakeføring ble startet i 2006. Fase en vil pågå frem til 2012 mens hele prosjektet etter planen skal ferdigstilles i løpet av 2020. Arbeidet med å fjerne infrastruktur trappes opp i 2009 i henhold til planen. Bevilgninger til den miljømessige oppryddingen på Hjerkinns er foreslått økt til 55 millioner kroner.

- Det er et mål at stiftelsen Alternativ til vold skal ha et landsdekkende tilbud til voldsutøvere. I 2008 er det etablert/under etablering ATV-tilbud i Oslo, Sandvika, Langesund, Arendal, Kristiansand, Stavanger og Drammen. I 2009 foreslås det å øke tilskuddet med 5 millioner kroner, slik at tilbudet kan utvides med ytterligere fire steder (Hedmark/Oppland, Hordaland, Nordland og Troms).
- Bevilgningen til forebyggende og konfliktdepende tiltak på rovvilt er økt med 30 millioner kroner for hele landet. Av økningen er 2 millioner kroner satt av til kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste ved skadefellingsoppdrag. Videre er bevilgningen til bestandsovervåking av rovvilt økt med 6 millioner kroner, rovviltkontaktnettets budsjett med 4 millioner kroner, og SNOs fellingslag med 1 million kroner. Dette vil også berøre rovviltregion 3 Oppland. For øvrig øker bevilgningene til erstatninger for husdyr tatt av rovdyr med 13 millioner kroner, primært til villreinerstatninger.
- Det er en økning på 3 millioner kroner til arbeidet med fylkesdelplaner for nasjonale villreinområder. Noe av midlene vil kunne gå til fylket.
- Det er en økning på 5 millioner kroner for å bevare villreinen. Av dette er 2 millioner kroner satt av til eit FoU-prosjekt om effekter og konsekvenser av menneskelige inngrep og ferdsel i Snøhetta-området i forbindelse med villreinen.
- Det er lagt frem en handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser. Kompetanseoppbygging er et helt sentralt element i handlingsplanen og det vil bli etablert en faglig støttetjeneste (knutepunkt) i hvert fylke /region som skal bistå offentlige virksomheter i den operative gjennomføringen.
- Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner med 9 millioner kroner. På grunn av at midler til engangstiltak i 2008 er tatt ut i 2009, er det reelt sett 10 millioner kroner til nye tiltak. Midlene planlegges bruk til å sette i stand og sikre forvaltning, drift og vedlikehold av ti utvalgte tekniske og industrielle kulturminner. Det er blant annet Kistefoss-museet på Jevnaker.
- Det pågår et prosjekt for å sikre et utvalg ruiner som har stor nasjonal eller lokal verdi og hvor engasjementet fra lokalbefolkningen er stort. Regjeringen foreslår å øke innsatsen til bevaringsprogrammet for ruiner med 4 millioner kroner. Midlene planlegges brukt til konservering av utvalgte ruiner, blant annet Mo kirkeruin, Vestre Slidre.
- Kulturminner og kulturmiljø kan gi grunnlag for å utvikle levende lokalsamfunn og være ressurser for verdiskaping i næringslivet. Det pågår et verdiskapingsprogram på kulturminneområdet. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til verdiskapingsprogrammet med 5 millioner kroner i 2009. Fase 1 av programmet går ut 2010 og omfatter 11 pilotprosjekt, hvorav ett er i Oppland. Det er Valdres og Nord-Gudbrandsdalen. Pilotprosjektet Pilegrimsleden berører også Oppland fylke.

- Det foreslås en videreføring av stavkirkeprogrammet. Restaureringsarbeid pågår i Hedalen, Lom og Øye stavkirker, og det planlegges oppstart av arbeidet i Ringebu stavkirke i 2009.
- Regjeringen foreslår at 60 millioner kroner bevilges til ordningen for utjevning av nettleie i 2009, en dobling av nivået fra 2008. Utjevningsordningen bidrar til en direkte reduksjon av nettleien for sluttbrukere i distribusjonsnettet i de områder av landet med høyest overføringskostnader. Ved å doble bevilgningen til 60 millioner kroner i 2009, vil om lag 3600 nettkunder bli omfattet av ordningen. Dette er en økning i nettkunder på mer enn 110 prosent.
- I 2009 vil Olje- og energidepartementet gjennom Norges vassdrags- og energidirektorat gi bistand til planlegging og gjennomføring av sikringstiltak for å forebygge skader fra flom, erosjon og skred, samt gi bistand til gjennomføring av miljøtiltak i vassdrag. Regjeringen foreslår å styrke bistanden til NVE på til sammen om lag 108 millioner kroner til statlig skredbistand. Oppland berøres av denne ordningen.
- Det er foreslått en bevilgning på 70,65 millioner kroner (67,129 millioner kroner i 2008) i utviklingsmidler til Oppland fylkeskommune over kapittel 551, post 64. Posten ble opprettet i forbindelse med forsøket "Fritt fram" i Oppland. I tillegg til Kommunal- og regionaldepartementet, deltar Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Miljøverndepartementet i forsøket. 2009 er siste forsøksår. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond.
- Regjeringen har fra 2007 gjeninnført ordningen med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift. De områdene som ikke har fått gjeninnført 2003-satsene fullt ut, blir kompensert. Fylket får derfor tildelt midler over kapittel 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Midlene blir fordelt ved årsskiftet når departementet har beregnet den fylkesvise kostnadsøkningen for 2009.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inkludert inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene.

Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetall for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattenivået før inntektsutjevning framskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes

veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2008 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksttallene inkluderer videre ikke 100 millioner i ekstra skjønn til kommuner i Sør-Norge som også skal fordeles av fylkesmannen. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene og ekstra skjønn til kommuner i Sør-Norge vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Oppland

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Oppland anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 8,5 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Oppland har 16 av 26 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Vågå kommune med 16,0 prosent, mens Skjåk kommune har lavest vekst med 5,7 prosent.

7 kommuner i Oppland får det nye distriktstilskudd Sør-Norge.

Den sterke veksten for Vågå kommune skyldes at kommunen får det nye distriktstilskudd Sør-Norge, endringer i kriteriedata, økt skjønnstildeling, samt omleggingen av skatteelementene i inntektssystemet.

Den svake veksten for Skjåk kommune skyldes endring av kriteriedata.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Oppland i 2007 utgiftskorrigerede frie inntekter på 94 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. I Oppland hadde 4 av 22 kommuner utgiftskorrigerede frie inntekter som var høyere eller lik landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktspolitiske tilskudd, veksttilskudd og skjønnstilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Oppland hadde i 2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 1,7 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Oppland hadde i gjennomsnitt 27 391 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Oppland fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Oppland fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 7,6 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 0,7 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Oppland fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 4,3 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 2 876 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Kommune	Vekst RNB 2008 til 2009			Utgiftskorr.			Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Nominelle kroner (1 000 kr)	Prosent	frie inntekter 2007 (i % av landsgj.)	Netto driftsresultat i pst. av driftsinntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	
	1	2	3	4	5	6	7
0501 Lillehammer	815 838	51 285	6,7	94	-2,2	39 170	4 680
0502 Gjøvik	896 736	70 460	8,5	93	2,7	27 761	5 041
0511 Dovre	113 635	11 064	10,8	99	-0,1	24 937	490
0512 Lesja	92 258	7 391	8,7	99	11,2	11 319	380
0513 Skjåk	90 125	4 893	5,7	100	4,9	19 255	411
0514 Lom	92 766	6 125	7,1	99	8,0	31 718	421
0515 Vågå	152 824	21 092	16,0	92	2,7	28 997	651
0516 Nord-Fron	210 653	19 867	10,4	93	4,6	15 101	1 025
0517 Sel	228 978	26 537	13,1	92	2,1	30 058	1 051
0519 Sør-Fron	124 193	14 894	13,6	94	4,7	9 695	561
0520 Ringebu	176 971	18 171	11,4	94	2,9	33 761	806
0521 Øyer	165 571	10 135	6,5	94	4,5	19 046	879
0522 Gausdal	222 913	17 958	8,8	94	2,8	33 323	1 080
0528 Østre Toten	493 652	28 198	6,1	93	3,1	24 879	2 557
0529 Vestre Toten	408 817	25 355	6,6	94	0,5	32 934	2 244
0532 Jevnaker	205 180	13 656	7,1	93	-0,5	31 344	1 111
0533 Lunner	263 232	16 819	6,8	93	0,9	23 774	1 535
0534 Gran	447 581	29 382	7,0	93	0,0	16 834	2 343
0536 Søndre Land	222 099	18 156	8,9	98	1,1	37 188	1 025
0538 Nordre Land	247 505	20 680	9,1	95	1,3	25 584	1 161
0540 Sør-Aurdal	142 684	16 247	12,8	93	-4,3	40 702	562
0541 Etnedal	69 474	3 779	5,8	113	7,0	-7 785	245
0542 Nord-Aurdal	222 860	13 676	6,5	94	-0,1	28 689	1 146
0543 Vestre Slidre	85 892	5 368	6,7	101	4,4	15 020	396
0544 Øystre Slidre	124 872	16 301	15,0	97	-0,2	13 402	578
0545 Vang	72 411	3 996	5,8	104	7,8	-1 760	280
<i>Fordeles gjennom året</i>							
Oppland	6 409 768	502 884	8,5	94	1,7	27 391	32 659
Oppland fylkeskommune	1 568 533	110 295	7,6	101	4,3	2 876	3 751

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Oslo

- Fleire nasjonale institusjonar er lokaliserte i Oslo. I statsbudsjettet for 2009 vidarefører regjeringa opptrappingsplanen for Den norske Opera og foreslår at tilskotet blir auka med 40,2 millionar kroner til 386,3 millionar kroner.
- Dans er også eit viktig satsingsområde i Oslo. Regjeringa foreslår ein auke i løyvinga på 2 millionar kroner for å etablere Riksscene for folkemusikk og folkedans og 1,5 millionar kroner til Rom for Dans. Black Box Teater får auka tilskotet med 1,5 millionar kroner, til vel 2,7 millionar kroner. Det ligg òg inne forslag om 2 millionar kroner meir til Dansens Hus.
- Vidare er det sett av 2 millionar kroner til etablering av Dramatikkens Hus ved Det Åpne Teater. Det er også forslag om ei ny løyving på 750 000 kroner til formidling av kulturverksemd ved Voksenåsen. Stiftelsen Horisont/Mela får auka støtte med 1 million kroner til 4 millionar kroner.

Tiltak	Alle beløp i 1000-kroner	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Akershus Festning for kunst og kultur		92	4	4,3	96
Arbeiderbevegelsens Arkiv og Bibliotek		5 067	500	9,9	5 567
ASTA, Stiftelsen c/o Riksarkivet		442	19	4,3	461
Atelier Nord		2 433	107	4,4	2 540
Barnas Historie, Kunst og Kultur		3 314	146	4,4	3 460
Bibliotekjeneste for innvandrere og flyktninger		8 000	352	4,4	8 352
Black Box Teater AS		1 227	1 500	122,2	2 727
Bårdar Danseteater a/s		332	15	4,5	347
Center for Afrikansk Kulturformidling (CAK)		2 000	100	5,0	2 100
Cikada og Oslo Sinfonietta		2 000	88	4,4	2 088
Contemp.dance festival OSLO NORWAY (CODA)		222	778		1 000
Cosmopolite Scene		1 500	100	6,7	1 600
Damini House of Culture		222	10	4,5	232
Danseinformasjon (Senter for dansekunst)		2 869	500	17,4	3 369
Dansens Hus		28 151	2 000	7,1	30 151
Den Norske Opera		346 138	40 230	11,6	386 368
Det Norske Kammerorkester		5 439	500	9,2	5 939
Det Norske Teatret		121 721	6 356	5,2	128 077

Det Åpne Teater	3 937	173	4,4	4 110
Dramatikkens Hus/Det Åpne Teater		2 000		2 000
Du Store Verden	2 500	200	8,0	2 700
Emanuel Vigelands Museum	130	6	4,6	136
Fotogalleriet, Stiftelsen	895	189	21,1	1 084
Griegselskapet i Oslo/Oslo Grieg Festival	104	5	4,8	109
Jødisk museum i Oslo	1 841	500	27,2	2 341
Kulturkirken Jacob	1 151	51	4,4	1 202
Kunstnernes hus	6 093	268	4,4	6 361
Musikkinformasjonscenteret	8 481	373	4,4	8 854
Nasjonal Jazzscene	6 425	1 000	15,6	7 425
Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design	222 343	11 246	5,1	233 589
Nationaltheatret	135 379	8 957	6,6	144 336
Nordic Black Theatre	5 000	300	6,0	5 300
Noregs Mållag	2 517	500	19,9	3 017
Norges Folkemusikk- og danselag	1 793	807	45,0	2 600
Norges musikkhøgskole, praktikantplasser	912	40	4,4	952
Norges Ungdomskor	346	15	4,3	361
Norsk bibliotekforening	217	10	4,6	227
Norsk Dramatikkfestival	481	119	24,7	600
Norsk Folkemuseum	67 849	2 983	4,4	70 832
Norsk Form	22 007	968	4,4	22 975
Norsk Jazzforum	9 234	-1 545	-16,7	7 689
Norsk Nettv. for Tekn. Akust. og Musikk (NoTAM)	2 684	1 000	37,3	3 684
Norsk Sjøfartsmuseum	1 174	52	4,4	1 226
Norsk Skuespillersenter	1 043	500	47,9	1 543
Norsk Teater og orkesterforening (NTO)	336	64	19,0	400
Norsk Teknisk Museum	22 195	1 679	7,6	23 874
Norske Tekstilkunstnere	750	283	37,7	1 033
Ny Musikk	2 723	277	10,2	3 000
Oktoberdans (i 2009 via BIT - Teatergarasjen)	222	-222	-100,0	
Oslo Danse Ensemble (ODE)	1 207	53	4,4	1 260
Oslo domkor	444	20	4,5	464
Oslo Kammermusikkfestival	1 200	200	16,7	1 400
Oslo museum	7 468	329	4,4	7 797
Oslo-Filharmonien	101 809	6 112	6,0	107 921
PRODA (Gratis Daglig Trening)	1 425	500	35,1	1 925
Produksjonsnettverk for elektronisk kunst (PNEK)	541	459	84,8	1 000
RAM Galleri	1 210	53	4,4	1 263
Riksscene for folkemusikk og folkedans	2 557	2 000	78,2	4 557
ROM - for kunst og arkitektur	808	536	66,3	1 344
Rom for dans		1 500		1 500

Samspill - International Music Network	592	308	52,0	900
Skoleskipet Christian Radich	3 979	175	4,4	4 154
Stiftelsen Horisont/Mela	3 000	1 000	33,3	4 000
Tegnerforbundet	1 190	100	8,4	1 290
ULTIMA - husleiekostnader	1 650	73	4,4	1 723
ULTIMA - Oslo Contemporary Music Festival	3 789	500	13,2	4 289
Unge Kunstneres Samfund (UKS)	2 028	289	14,3	2 317
Voksenåsen - kulturvirksomhet		750		750
Østnorsk Jazzsenter	2 254	99	4,4	2 353
Øyafestivalen	1 565	135	8,6	1 700
Oslo	1 200 647	101 294	8,4	1 301 941

- Regjeringen foreslår en starttildeling på 20 millioner kroner til ombygging og rehabilitering av nye lokaler for sykepleierutdanningen ved Høgskolen i Oslo.
- Regjeringen foreslår å tildele 80 millioner kroner til utstyr ved Kunsthøgskolen i Oslo.
- Regjeringen foreslår å øke tildelingen til rehabilitering av sentrumsbyggene ved Universitetet i Oslo med 75 millioner kroner i 2009. Første fase av rehabiliteringen omfatter istandsetting av Domus Media (Aulaen og Vestfløyen).
- Regjeringen foreslår å etablere 38 nye stipendiatstillinger og 12 post.dok.stillinger ved Universitetet i Oslo. Stillingene bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Regjeringen foreslår å etablere 3 nye stipendiatstillinger og 1 post.dok.stillinger ved Norges Veterinærhøgskole. Stillingene bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Regjeringen foreslår å etablere 4 nye stipendiatstillinger ved Høgskolen i Oslo. Stillingene bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Regjeringen foreslår å etablere 1 ny stipendiatstilling ved Diakonhjemmet høgskole. Stillingen bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Regjeringen foreslår å etablere 1 ny stipendiatstilling ved Handelshøyskolen BI. Stillingen bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Regjeringen foreslår å etablere 1 ny stipendiatstilling ved Det teologiske menighetsfakultet. Stillingen bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Oslo med 12,435 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Kunsthøgskolen i Oslo med 1,473 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo med 0,746 millioner kroner.

- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Norges idrettshøgskole med 1,464 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Norges Musikkhøgskole med 1,250 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Norges Veterinærhøgskole med 1,657 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Universitetet i Oslo med 63,129 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Det teologiske menighetsfakultet med 1,461 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen for Ledelse og Teologi med 0,015 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Barrat Dues Musikkinstitut med 0,107 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Den norske Balletthøgskole med 0,035 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Den norske Eurytmihøgskole med 0,020 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Diakonhjemmet høgskole med 0,473 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Fjellhaug Misjonsskole med 0,049 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Handelshøgskolen BI med 1,374 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen Diakonova med 0,208 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Staffeldts gate med 0,067 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Lovisenberg diakonale høgskole med 0,332 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Campus Christiania med 0,096 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Rudolf Steinerhøgskolen med 0,069 millioner kroner.
- Det foreslås å bevilge 1 million kroner til operautdanning og oppstart av repetitørutdanning i samarbeid mellom Kunsthøgskolen i Oslo og Norges musikkhøgskole.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Oslo.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Universitetet i Oslo	3 998 283 000	3 787 714 000	6 %
Arkitektur og designhøgskolen i Oslo	111 795 000	104 904 000	7 %
Norges idrettshøyskole	141 171 000	132 911 000	6 %
Norges musikkhøgskole	171 009 000	165 771 000	3 %
Norges veterinærhøgskole	223 155 000	223 653 000	0 %
Høgskolen i Oslo	1 029 551 000	965 727 000	7 %
Kunsthøgskolen i Oslo	286 572 000	196 455 000	46 %
Barrat Due musikk institutt	13 584 000	13 929 000	-2 %
Den norske Balletthøyskole	8 142 000	10 234 000	-20 %
Den norske Eurytmihøgskole	3 635 000	3 402 000	7 %
Diakonhjemmet høyskole	103 856 000	94 341 000	10 %
Fjellhaug misjonshøgskole	7 774 000	6 662 000	17 %
Handelshøgskolen BI	187 699 000	184 499 000	2 %
Høgskolen Diakonova	36 401 000	34 736 000	5 %
Høgskolen i Staffeldsgate	9 793 000	9 117 000	7 %
Lovisenberg diakonale høyskole	58 469 000	56 160 000	4 %
Campus Christiana (Tidl Oslo			
Markedshøyskole og Norsk reiselivshøyskole)	21 444 000	18 470 000	16 %
Rudolf Steinerhøgskolen	10 971 000	10 671 000	3 %
Det teologiske menighetsfakultet	58 989 000	56 040 000	5 %

- Til riksvei 150 Ring 3 Oslo (Ulvensplitten – Tjernsmyr) er det foreslått en statlig investeringsramme på 310 millioner kroner for 2009. I tillegg er det regnet med 120 millioner kroner i tilskudd fra Oslo kommune. Innenfor denne rammen videreføres arbeidet med prosjektet Ulvensplitten – Sinsen. Prosjektet inngår i Oslopakke 3 og omfatter både nytt hovedveisystem og nytt lokalveisystem i området. En fjelltunnel på Ring 3 mellom Økern og Sinsen (Lørentunnelen) og betongtunnel på Østre Aker vei forbi Økern inngår i prosjektet, som også omfatter etablering av ny hovedrute for gang- og sykkelvei mellom Ulven og Sinsen. I tillegg inngår bygging av ny kommunal vei i Hasle-Ulven-Lørenområdet og bygging av ny Ulvenvei som også er kommunal. Utvikling av Økern T-banestasjon til et viktig kollektivknutepunkt er også en del av prosjektet. Prosjektet ventes nå åpnet for trafikk i 2013.
- 102 millioner kroner er avsatt til prosjektet E18 Festningstunnelen. Prosjektet omfatter rehabilitering av alt teknisk utstyr i tunnelen, som ble åpnet for trafikk i 1990. Dette fører til at styringssystemer, ventilasjon, skilt og øvrig trafikkteknisk utstyr skiftes ut eller oppgraderes. Videre etableres videoovervåkning med automatisk hendelsesdetektering. Av hensyn til trafikkavviklingen i området er det viktig at rehabiliteringen fullføres før Bjørvikaprojektet blir åpnet for trafikk i 2010. Prosjektet finansieres i sin helhet med bompenger. Arbeidene tok til i 2007 og ventes fullført i 2009.

- Til prosjektet "Vegutbygging i Bjørvika" er det foreslått en statlig bevilgning på 229 millioner kroner. I tillegg er det lagt til grunn at det skal brukes 260 millioner kroner i bompenger fra Oslopakke 3 og 150 millioner kroner i inntekter fra salg av eiendommer i området. Første etappe av prosjektet omfatter ny E18 i en om lag 1200 meter lang tunnel under Bjørvika og Bispevika, mellom Festningstunnelen og Ekeberg-tunnelen. 700 meter av denne tunnelen er en såkalt senketunnel. Det skal bygges kryss ved Havnelagret og på Sørenga. I tillegg inngår etablering av en ny veiforbindelse, Østre tangent, i bro over sporområdet ved Oslo S, med tilkoping til Schweigaards gate. I andre etappe skal det bygges nytt lokalt veisystem i området. Anleggsarbeidet startet i 2005, med sikte på at første etappe åpnes for trafikk i 2010. Andre etappe vil etter planen stå ferdig i 2012.
- Til "øvrige riksveier", det vil si riksveier utenom stamveinettet, er det foreslått en statlig investeringsramme på 260 millioner kroner. I tillegg er det regnet med at Oslo får stilt til disposisjon 1042 millioner kroner i bompenger fra Oslopakke 3, ikke medregnet bompenger til drift av kollektivtrafikken. Av bompengene forutsettes 374 millioner kroner til investeringer på stamveinettet og 668 millioner kroner til investeringer på øvrig riksveinett.
- Innenfor denne rammen prioriteres mindre investeringstiltak, med særlig vekt på tiltak for kollektivtrafikken. 790 millioner kroner forutsettes nytt til kollektivtrafikktiltak i Oslo. Av dette er 61 millioner kroner statlige midler. Innenfor rammen til kollektivtiltak foreslås om lag 200 millioner kroner til å videreføre arbeidene på Kolsåsbanen. Første etappe til Åsjordet ble åpnet for trafikk sommeren 2008, og strekningen Åsjordet – Lysakerelven ventes åpnet for trafikk høsten 2010, samtidig med strekningen Lysakerelven – Jar i Akershus. I tillegg foreslås 320 millioner kroner til oppgradering og reinvesteringer i T-banenettet, medregnet T-banestasjoner. Dessuten prioriteres framkommelighetstiltak for kollektivtrafikken og utbedring av terminaler og knutepunkter, blant annet Jernbanetorget og bussterminalen på Vaterland.
- Utbedringen av riksvei 4 på Carl Berners plass skal fullføres i 2009. I tillegg legges det opp til å starte arbeid med å bedre forholdene for kollektivtrafikk og syklist på riksvei 161 Ring 2 mellom Carl Berners plass og Vogts gate. Det er også satt av midler til opprusting av riksvei 168 Bogstadveien. Selve anleggsarbeidet skal ta til i 2009/2010.
- Det er lagt til grunn om lag 290 millioner kroner i bompenger fra Oslopakke 3 til driftstiltak for kollektivtransporten. Midlene forutsettes overført til Ruter AS og skal brukes i tråd med planer utarbeidet av Oslo kommune og Akershus fylkeskommune og i tråd med forutsetningene i Oslopakke 3. Midlene er planlagt brukt til å øke tilbudet på T-banen i Oslo og til å øke busstilbudet internt i Akershus mellom Oslo og Akershus.
- Over vedlikeholdsbudsjettet til Jernbaneverket er det satt av om lag 220 millioner kroner til å videreføre arbeidet med fornyelser i Oslotunnelen og togstrekningen Etterstad – Skøyen. For å starte dette arbeidet ble det i juni i år, i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett, bevilget 100 millioner kroner over statsbudsjettet for 2008. Tiltakene er særlig rettet inn mot å begrense mulighetene for forstyrrelser i togtrafikken og minske de negative følgene av slike forstyrrelser, ved blant annet bedre informasjonsopplegg ved eventuelle avvik i togtrafikken.

- Innenfor det foreslåtte beløpet på 200 millioner kroner til planlegging og grunnerverv over Jernbaneverkets investeringsbudsjett er det i 2009 ventet å bruke om lag 50 millioner kroner til prosjektet Oslo – Ski, inkludert Ski stasjon. Prosjektet må gjennom en ny runde med kommuneplanavklaringer, med tilhørende konsekvensutredninger og etterfølgende runde med utarbeiding av detalj- og reguleringsplan og vedtak. Det er blant annet nødvendig med formelle avklaringer når det gjelder valg av trasé og båndlegging av arealer. Den planlagte utbyggingen av Ski stasjon må utsettes da blant annet utbyggingen må sees i sammenheng med traséføringer for nytt dobbeltspor. Samferdselsdepartementet er opptatt av å ha god framdrift i å bedre togtilbudet for de reisende på Østfoldbanen. Planleggingen og nødvendig grunnerverv vil derfor bli høyt prioritert. Forutsatt nødvendig finansiering og at det gis muligheter til å drive parallelt på flere deler av strekningen samtidig, kan selve byggingen av nytt dobbeltspor Oslo – Ski gjennomføres i løpet av 5-6 år.
- 5 millioner kroner er avsatt for å gjøre ferdig midlertidige tiltak for å øke kapasiteten på eksisterende godsterminal på Alnabru i påvente av ny terminal. Disse tiltakene vil være ferdig i 2008/2009, og vil øke kapasiteten slik at ventet etterspørsel etter terminalkapasitet vil bli dekket i de neste 3-4 år. Tiltakene vil gi varig verdi også etter ombyggingen av Alnabru-terminalen som helhet. I tillegg er det satt av midler til planleggingen av Alnabru godsterminal.
- Til "Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene" er det på landsbasis foreslått 323,4 millioner kroner. Ordningen har som formål å påvirke transportutviklingen i de større byområdene, slik at flere velger kollektivtransport framfor egen bil. Oslo og Akershus og åtte andre byområder vil i 2009 være omfattet av ordningen, og vil dermed bli invitert til å søke om å få tildelt midler fra ordningen. Ved tildeling av midler vil det bli lagt avgjørende vekt på utviklingen i kollektivtransporten og personbilbruken de siste årene. I tråd med "Klimaforliket" (Innst.S.nr. 145 (2007-2008) skal halve bevilgningen reserveres byområder som inngår forpliktende avtaler med staten om å ta i bruk virkemidler som virker reduserende på bilbruken.
- Regjeringen foreslår at Helse Sør-Øst RHF får økt basisbevilgningen til å lette omstillinger med 271 millioner kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 390 millioner kroner, til pensjoner med 1 954 millioner kroner og opptrappingsplan rus med 78 millioner kr. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordninger som ISF og poliklinikk.
- Aktiviteten ved Hans Majestet Kongens Garde knyttet til vaktholdet av kongehuset videreføres i 2009 på samme nivå som i dag.
- Forsvarsdepartementet ønsker å gjøre Akershus festning til et levende byområde. For å bygge opp under dette styrkes stiftelsen Akershus festning for kunst og kultur. Departementets støtte til stiftelsen foreslås økt med 0,2 millioner kroner i forhold til saldert budsjett for 2008, til ca. 1,3 millioner kroner.
- Som et ledd i utbedringen av de nasjonale festningsverkene vil utbedring av murene ved Akershus festning fortsette. I 2009 vil de påbegynte arbeidene ved Prins Carls bastion avsluttes, og utbedring av murene på Kronprinsens bastion vil bli startet opp.

- Som et ledd i regjeringens satsing på forsvarsmusikken, er Forsvarets musikk styrket med 7 millioner kroner i forhold til saldert budsjett 2008. Forsvarets musikk vil øke sin aktivitet i 2009 i tråd med bevilgningsøkningen. Forsvarets stabsmusikkorps videreføres i Oslo.
- Nødnett er et nytt landsomfattende digitalt radiosamband for brannvesen, politi og helsevesen. Det vil gi etatene et felles, sikkert og avlyttingsfritt kommunikasjonsnett med god radiodekning og kapasitet til å dekke daglige hendelser så vel som større ulykker. Første utbyggingstrinn består av politidistriktene Follo, Romerike, Oslo, Asker og Bærum, Søndre Buskerud og Østfold (tilsvarende 54 kommuner på Østlandet). Utbyggingen av Nødnett er om lag ett år forsinket. Etter ny fremdriftsplan skal nødetatene i første utbyggingstrinn ta Nødnett i operativ bruk i 2009. Direktoratet for nødkommunikasjon har ansvaret for utbyggingen av systemet og skal eie og forvalte radiosambandet for nødetatene på vegne av staten. Regjeringen foreslår å bevilge ca. 561 millioner kroner til Nødnett i 2009 for å slutføre arbeidet med første utbyggingstrinn.
- Regjeringen ønsker å gi et mer helhetlig og samordnet tilbud til barn som har vært utsatt for overgrep. Det ble i 2007 opprettet en ny modell for avhør, undersøkelse og behandling - såkalte Barnehus (tidligere Barnas hus) – i Bergen og Hamar. I 2008 blir det opprettet Barnehus i Kristiansand, Trondheim og Tromsø. Innen utgangen av 2009 vil det i tillegg bli lagt til rette for å opprette Barnehus i Oslo.
- Det er etablert et forpliktende samarbeid mellom Politidirektoratet, Oslo politidistrikt, nærliggende politidistrikt og politiets særorganer for å sikre en koordinert og styrket innsats mot gjengkriminalitet. Det er i perioden 2006 – 2008 årlig bevilget seks millioner kroner til prosjektet for å sikre økt innsats. Det er positive effekter av satsingen. Høsten 2008 vil det bli tatt stilling til om prosjektet skal videreføres i 2009.
- Budsjettet til Oslo politidistrikt er økt med 38,2 millioner kroner (eksklusive lønns- og prisstigning) fra saldert budsjett i 2008. Dette skal dekke 20 nye politistillinger fra høsten 2009, opprettelse av sivile stillinger slik at politiutdannede kan frigjøres fra administrative oppgaver til politioppgaver og styrking av utlendingsforvaltningen. Videre skal det dekke opprettelse av to politiposter. Til ytterligere bekjempelse av økonomisk kriminalitet foreslås det bevilget 12 millioner kroner til Oslo politidistrikt i 2009 slik at det kan opprettes 3 tverrfaglige etterforskningsteam.
- Regjeringen vil ha en mer effektiv straffesakskjede og øker derfor opptaket til politiet. I 2007 og 2008 ble det tatt opp 432 studenter. I 2009 økes dette til 552 studenter. Dette er det høyeste opptaket av studenter som har vært ved Politihøgskolen.
- Regjeringen vil starte oppfølgingen av voldtektsutvalgets forslag i NOU 2008: 4 "Fra ord til handling" om etablering av en ny landsdekkende spesialenhet, SEPOL, ved å i første omgang etablere et miljø bestående av fire etterforskere ved Kripos fra 2. halvår 2009.
- Regjeringen foreslår å øke bevilgningen med totalt 60 millioner kroner til politiets arbeid på utlendingsfeltet. I revidert nasjonalbudsjett for 2008 ble det bevilget 40 millioner kroner for å

kunne håndtere økte asylankomster, uttransporteringer og behandling av oppholdssaker. Regjeringen foreslår å videreføre og øke bevilgningen med ytterligere 20 millioner kroner. Politiets utlendingsenhet vil i den forbindelse bli styrket blant annet i arbeidet med registrering av asylsøkere og uttransporteringer.

- Fengselsstraff har særlige negative virkninger for barn og unge under 18 år. Vanligvis er det mellom fem og ti barn og unge i norske fengsler. Justisdepartementet planlegger etablering av et særskilt tilpasset tilbud til de yngste lovbrύτεerne hvor alle andre alternativer til fengsel er undersøkt. Det arbeides blant annet med å etablere et slikt tilbud i Oslo-området. Det nye tilbudet skal i sin utforming være tilnærmet lik en bolig, uten fengselspreg. Kravet til sikkerhet, de særskilte behovene som denne gruppen har og kravet til fleksibilitet, skal ivaretas gjennom en kombinasjon av bygningsmessige og bemanningsmessige tiltak. Det må etableres et tett og solid samarbeid med andre offentlige etater, blant annet med lokalt barnevern, skolemyndigheter og helsetjenesten.
- En stor andel av kriminalomsorgens målgruppe er personer med rusmiddelproblemer. Det er behov for å styrke behandlings- og rehabiliteringstilbudet til innsatte og domfelte. For å gi kvinner et likeverdig tilbud som det som eksisterer for menn ved Oslo fengsel foreslår regjeringen å bevilge 2,5 millioner kroner i 2009 til et stifinnerprosjekt for kvinner ved Bredtveit fengsel, forvarings- og sikringsanstalt.
- Verneplan for Oslofjorden – delplan Oslo og Akershus gjennomføres.
- Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl, som omfatter alle fylkene rundt Oslofjorden, gjennomføres
- Bevilgningen til forebyggende og konfliktdempende tiltak på rovvilt er økt med 30 millioner kroner for hele landet. Av økningen er 2 millioner kroner satt av til kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste ved skadefellingsoppdrag. Videre er bevilgningen til bestandsovervåking av rovvilt økt med 6 millioner kroner, rovviltkontaktnettets budsjett med 4 millioner kroner, og SNOs fellingslag med 1 million kroner. Dette vil også berøre rovviltregion 4 Oslo, Akershus og Østfold. For øvrig øker bevilgningene til erstatninger for husdyr tatt av rovdyr med 13 millioner kroner, primært til villreinerstatninger.
- Det er lagt frem en handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser. Kompetanseoppbygging er et helt sentralt element i handlingsplanen og det vil bli etablert en faglig støttetjeneste (knutepunkt) i fylkene som skal bistå offentlige virksomheter i den operative gjennomføringen.
- Det pågår et prosjekt for å sikre et utvalg ruiner som har stor nasjonal eller lokal verdi og hvor engasjementet fra lokalbefolkningen er stort. Regjeringen foreslår å øke innsatsen til bevaringsprogrammet for ruiner med 4 millioner kroner. Midlene planlegges brukt til konservering av utvalgte ruiner, blant annet Olavsklosteret i Oslo.

- Regjeringen foreslår en økning på 12 millioner kroner, for å bedre miljø og levekår i Groruddalen. Viktige tiltak i 2009 vil være en hovedsykkelvei langs Alna, start i arbeidet med å gjenåpne Alna på strekninger der den er lagt i rør, og en utvidelse av Alna miljøpark.
- Satsingen på utslippsreduksjoner i storbyområdene skal styrkes med en økning på nær 14 millioner kroner gjennom økte bevilgninger til samarbeidsprosjektet "Framtidens byer". Oslo er en av de 13 byene som tar del i dette prosjektet.
- Ordningen med husleietvistutvalg foreslås utvidet til å omfatte Trondheim og Bergen, samtidig som Regjeringen foreslår at Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus gjøres permanent. Husleietvistutvalget er et tvisteløsningsorgan som kan avgjøre alle typer tvister om leie av bolig.
- Regjeringen og Oslo kommune har inngått en avtale om et felles løft for Groruddalen. Hovedmålet er en bærekraftig byutvikling, synlig miljøopprustning, bedre livskvalitet og samlet sett bedre levekår. Kommunal- og regionaldepartementet har det statlige ansvaret for å støtte opp under programområde 3 "Bolig-, by- og stedsutvikling". Kommunal- og regionaldepartementets bevilgning til innsatsen i Groruddalen foreslås å være 43 millioner kroner i 2009, i likhet med bevilgningene i 2007 og 2008.
- Det foreslås en bevilgning på 10,5 millioner kroner (10,5 millioner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Beløpet inkluderer en skjønnstildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territorielle samarbeid (Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inkl. inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene. Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetall for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattenivået før inntektsutjevning fremskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksttallene inkluderer videre ikke 100 millioner i ekstra skjønn til sørnorske kommuner som også skal fordeles av fylkesmannen. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler/ekstra skjønn Sør-Norge. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Oslo kommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Oslo kommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 5,0 prosent (fra RNB-nivå 2008). Dette er 1,9 prosentpoeng under den anslåtte veksten til kommunene på landsbasis.

Oslo fylkeskommune anslås å få en vekst i de frie inntektene på 4,3 prosent (fra RNB-nivå 2008), dette er 2,6 prosentpoeng under den anslåtte veksten til fylkeskommunene på landsbasis.

Oslo kommune og fylkeskommune anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 4,8 prosent (fra RNB-nivå 2008). Dette er 2,1 prosentpoeng under den anslåtte nominelle veksten i de frie inntektene til kommunesektoren på 6,9 prosent.

Som vist i kommuneproposisjonen taper Oslo betydelig på omlegging av skatteelementene i inntektssystemet. I tillegg må Oslo være med på å finansiere omleggingen av distriktspolitiske tilskudd, veksttilskudd og inntektsgarantitilskuddet.

Oslo får derfor et hovedstadstilskudd på 300 millioner kroner. I tillegg vil Oslo komme inn under kriteriene for veksttilskudd og også tjene på omleggingen av bruk av befolkningstall. Veksttilskuddet for Oslo vil utgjøre om lag 56 millioner kroner.

Det er ingen endringer i inntektssystemet for fylkeskommunene. At Oslo kommer noe dårligere ut enn før har sammenheng med virkningen av nyere kriteriedata og at det er stor variasjon i beregnet utgiftsbehov fylkeskommunene i mellom (kostnadsnøkkelen). Oslo som fylkeskommune har et lavt utgiftsbehov.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde Oslo i 2007 utgiftskorrigerte frie inntekter på 111 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, regionalpolitiske tilskudd og skjønnstilskudd. Oslo kommune har relativt høye skatteinntekter.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Oslo kommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 4,6 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet for kommunesektoren samlet (inkludert Oslo) var 2,3 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Oslo kommune hadde i gjennomsnitt 23 468 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007 (Oslo som konsern). Landsgjennomsnittet for kommunesektoren samlet (som konsern inkludert Oslo) var 23 557 kroner.

Nominell vekst i frie inntekter for Oslo som kommune og fylkeskommune

	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Vekst RNB 2008 til 2009		Utgiftskorr. frie inntekter 2007 (i % av landsgj.)	Netto driftsresultat i pst. av driftsinntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
		Nominelle kroner (1 000 kr)	Prosent				
	1	2	3	4	5	6	7
Fylke							
03 Oslo	3 976 233	163 311	4,3	113	4,6	-23 468	13 463
Kommune							
0301 Oslo	18 579 059	877 968	5,0	111	4,6	-23 468	122 871
Oslo samlet	22 555 292	1 041 279	4,8	111	4,6	-23 468	136 334

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Rogaland

- Regjeringa foreslår i statsbudsjett for 2009 å auke løyvinga til Stavanger Symfoniorkester med 7,3 millionar til 53,2 millionar kroner.
- I tillegg legg Regjeringa inn eit investeringstilskot på 20 millionar kroner til bygging av eit nytt konserthus i Stavanger. Ramma for det statlege tilskotet til konserthuset er 250 millionar kroner.
- Rogaland Teater får ein auke i tilskotet på 4 millionar kroner og dermed 42,9 millionar kroner i alt, mens Haugesund teater får 1 million kroner meir, til saman 7,1 millionar kroner.
- Det er òg lagt inn ei kraftig museumssatsing i Rogaland. Regjeringa foreslår 2 millionar kroner til ei museumskonsolidering der Stavanger Museum og Rogaland kunstmuseum skal inngå. Ryfylkemuseet får auka tilskotet med 527 000 til 3,4 millionar kroner.
- Regjeringa foreslår også å auke tilskotet til Jærmuseet med 0,7 millionar kroner og til Rogaland Kunstmuseum med 0,3 millionar kroner for å frigjere spelemidlar i samband med at Den kulturelle skulesekken skal utvidast til den vidaregåande skulen.
- Også mange mindre kulturtiltak vil få auka støtte i 2009. Kammermusikkfestivalen i Stavanger får auka tilskotet med 200 000 kroner til 1,4 millionar, Kapittelfestivalen aukar med 100 000 kroner til 626 000 kroner, og Tou Scene aukar med 100 000 kroner til 641 000 kroner.

Tiltak kroner	Alle beløp i 1000-	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Dalane Folkemuseum		2 421	107	4,4	2 528
Det Norske Misjonsselskaps Arkiv		1 083	48	4,4	1 131
Haugalandmuseene		2 667	117	4,4	2 784
Haugesund Teater AS		6 162	1 000	16,2	7 162
Jærmuseet		8 802	1 089	12,4	9 891
Kammermusikkfestivalen i Stavanger (ICMF)		1 200	200	16,7	1 400
Kapittelfestivalen, Stavanger		526	100	19,0	626
Rogaland - museumskonsolidering			2 000		2 000
Rogaland Kunstmuseum		4 558	493	10,8	5 051
Rogaland Teater AS		38 893	4 000	10,3	42 893
Ryfylkemuseet		2 875	527	18,3	3 402
Stavanger Museum		6 313	278	4,4	6 591
Stavanger Symfoniorkester		45 898	7 301	15,9	53 199
Tou Scene		541	100	18,5	641
Rogaland		121 939	17 360	14,2	139 299
Stavanger - europeisk kulturhovedstad		40 000	-40 000	-100,0	
Konserthus i Stavanger (investeringstilskudd)					20 000

- Regjeringen foreslår å etablere 2 nye stipendiatstillinger og 1 post.dok.stilling ved Universitetet i Stavanger. Stillingene bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Universitetet i Stavanger med 12,627 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskulen i landbruk og bygdenæringer med 0,015 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Misjonshøgskolen, Stavanger med 0,133 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Rogaland høgskole med 0,205 millioner kroner.
- Regjeringen foreslår å bevilge 1 million kroner til integrasjonsprosessen mellom Arkeologisk museum i Stavanger og Universitetet i Stavanger.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Rogaland.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Universitetet i Stavanger	809 535 000	725 452 000	12 %
Misjonshøgskolen	17 654 000	18 663 000	-5 %
Høgskolen landbruk og bygdenæringer	2 132 000	2 315 000	-8 %

- 135 millionar kroner er sett av til E39 Stangeland – Sandved. Prosjektet omfattar utviding av eksisterande E39 frå to til fire felt på ei 2,2 kilometer lang strekning mellom kryss med riksveg 509 og kryss med riksveg 44 i Sandnes kommune. I prosjektet inngår også omfattande støytak. Anleggsarbeidet tar til i desember 2008, og prosjektet skal etter planen opnast for trafikk sommaren 2010. Av dei føreslåtte midlane i 2009 skal 70 millionar kroner stillast til rådvelde av Sandnes kommune som forskott. Innanfor investeringsramma for E39 Kristiansand – Stavanger – Bergen er det elles lagt opp til å vidareføre arbeidet med Tjensvollkrysset i Stavanger, og det er dessutan sett av midlar til å byggje midtrekkverk på ei 1,5 kilometer lang strekning på eksisterande firefelts veg ved Hinna.
- For ”øvrige riksvegar”, det vil seie riksvegar utanom stamvegnettet, er det foreslått ei samla statleg investeringsramme på 258 millionar kroner, medrekna 36 millionar kroner til rassikring. I tillegg er det rekna med at Rogaland får til rådvelde 494 millionar kroner i bompengar. Bompengane er fordelt med 226 millionar kroner til prosjekt og tiltak innanfor Nord-Jærenpakka, 125 millionar kroner til riksveg 519 fastlandsamband til Finnøy (Finnfast), 95 millionar kroner til riksveg 47 T-forbindelsen, 24 millionar kroner til vidare utbygging av riksveg 45 i Gjesdal kommune og 24 millionar kroner til tiltak innanfor Haugalandspakka.

- Innanfor Nord-Jærenpakka blir prosjektet riksveg 44 Stangeland – Skjæveland fullfinansiert. Det er sett av 73 millionar kroner til dette prosjektet i 2009, medrekna 53,5 millionar kroner i bompengar. I tillegg er det sett av 16 millionar kroner i bompengar til å fullfinansiere prosjektet riksveg 44 Omkøyringsveg Klepp. Begge prosjekta blei opna for trafikk i desember 2007. I tillegg prioriterer ein fleire mindre investeringstiltak, med hovudvekt på kollektivtrafikktiltak.
- Til prosjektet riksveg 510 Solasplitten i Stavanger og Sola kommuner er det lagt opp til å bruke 20 millionar kroner i bompengar til å starte prosjektet i 2009, med føresetnad om at det blir tilslutning til eit opplegg som sikrar fullfinansiering av prosjektet. Dette prosjektet inngår i ei ny veglenkje mellom E39, Stavanger lufthamn Sola, og stamnetthamna i Risvika. Kostnadsoverslaget er førebels rekna til 480 millionar 2009-kroner.
- Rassikringsmidlane vil bli nytta til å starte arbeidet på prosjektet riksveg 13 Osberg i Suldal kommune. I tillegg er det sett av midlar til tilbakebetaling til Bjerkereim kommune for forskottering til arbeid med rassikring på riksveg 503 i Gloppedalen.
- 761 millionar kroner er for 2009 sett av til vidare arbeid med utbygging til dobbeltspor Sandnes – Stavanger, medan det vil bli brukt 110 millionar kroner av vedlikehaldsmidlane til å fornye det eksisterande sporet.
- Til arbeid med å slutføre prosjektet Ganddal godsterminal er det foreslått 52 millionar kroner.
- Innanfor den foreslåtte løyvinga til kapasitetsaukande tiltak på jernbanenettet er det sett av midler til bygging av Ualand kryssingsspor på Sørlandsbanen. Prosjektet omfattar forlenging og ombygging av det eksisterande kryssingssporet. Saman med andre kryssingsspor på Sørlandsbanen vil prosjektet auke kapasiteten for gods mellom Kristiansand og Ganddal. Arbeidet med hovudplan og reguleringsplan pågår. Kostnadene er førebels rekna til om lag 60 millionar kroner. Endeleg kostnadsoverslag vil bli fastsett i samband med at Jernbaneverket godkjenner hovudplan for prosjektet.
- Til "Belønningsordninga for betre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområda" er det på landsbasis foreslått 323,4 millionar kroner. Ordninga har som formål å påverke transportutviklinga i dei større byområda, slik at fleire vel kollektivtransport framfor eigen bil. Stavanger og åtte andre byområde vil i 2009 vere omfatta av ordninga, og vil dermed bli inviterte til å søkje om å få løyva midlar frå ordninga. Ved løyving av midlar vil det bli lagt avgjerande vekt på utviklinga i kollektivtransporten og personbilbruken dei siste åra. I tråd med "Klimaforliket" (Innst.S.nr. 145 (2007-2008) skal halve løyvinga bli reservert byområde som inngår forplikande avtalar med staten om å ta i bruk verkemiddel som verkar reduserande på bilbruken.
- Regjeringa foreslår at Helse Vest RHF får økt basisbevilgningen i forbindelse med omfordeling med 243 millionar kroner, til å lette omstillinger med 94 millionar kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 136 millionar kroner, til pensjoner med 680 millionar kroner og opptrappingsplan rus med 26 millionar kroner. I tillegg kommer tilskudd gjennom ktivitetsbaserte ordningar som ISF og poliklinikk.

- NATO's *Joint Warfare Centre* (JWC) videreføres på Jåtta og byggearbeidene til avdelingens nybygg fortsetter i 2009.
- I tråd med vedtatt langtidsplan vil Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) bli opprettet på Reitan ved Bodø. Dagens Fellesoperativt hovedkvarter (FOHK) ved Jåtta legges ned. FOH vil i en overgangsfase fortsatt ha noe virksomhet på Jåtta. Virksomheten ved Jåtta overføres i takt med oppbyggingen av virksomheten på Reitan.
- Sjøforsvarets og Luftforsvarets rekruttutdanning ved KNM Harald Haarfagre planlegges flyttet til henholdsvis Bergen og Kjevik i langtidsperioden. Madla leir skal legges ned innen utgangen av 2013.
- Sola flystasjon legges ned som militær flystasjon i løpet av 2009, men Luftforsvarets 330 skvadron videreføres på stedet. Døgnkontinuerlig tilstedevakt med lege som del av redningshelikoptertjenesten videreføres på Sola.
- Som en del av omstruktureringen i Heimevernet (HV) vil distriktsstaben for det nye heimevernsdistriktet for Aust-Agder, Vest-Agder og Rogaland (HV-distrikt 08) etableres i Vatneleiren utenfor Sandes.
- Det blir foreslått å auke løyvinga til Nofima med inntil 3 millionar kroner for å dekkje delar av meirkostnaden knytt til husleige ved Måltidets hus i Stavanger. Måltidets hus er eit viktig bidrag for å samle dei matfaglege miljøa i Noreg.
- I budsjettet for 2009 foreslår regjeringa å auke tilskotet til kystkultur med 3 millionar kroner knytt til Kystverkets etatismuseum. Samla bidrag frå Fiskeri- og kystdepartementet er no 6 millionar kroner. Museet vart oppretta i 2008 og fyrmuseet på Lindesnes er koordinator for etatismuseet. Museet er etablert som ein nettverksmodell med fire samarbeidspartnarar (Fyrmuseet på Lindesnes, Tungenes fyr i Rogaland, samlinga i Dalsfjorden i Møre og Romsdal og Lofotmuseet i Nordland). Modellen legg til grunn ei statleg finansiering på 6 millionar kroner, og ein føreset eit bidrag på lokalt og regionalt nivå på til saman 4 millionar kroner.
- Egnede og godt vedlikeholdte lokaler er viktige rammebetingelser for kvaliteten på straffegjennomføringen og for kriminalomsorgens tilrettelegging for en tilbakeføringsgaranti. Justisdepartementet vil i 2009 prioritere å avvikle flermannsrommene ved Åna fengsel og erstatte disse med enmannsceller.
- Det er en økning på 3 millioner kroner til arbeidet med fylkesdelplaner for nasjonale villreinområder. Noe av midlene vil kunne gå til fylket.
- Det er lagt frem en handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser. Kompetanseoppbygging er et helt sentralt element i handlingsplanen og det vil bli etablert en faglig støttetjeneste (knutepunkt) i fylkene som skal bistå offentlige virksomheter i den operative gjennomføringen.

- Kulturminner og kulturmiljø kan gi grunnlag for å utvikle levende lokalsamfunn og være ressurser for verdiskaping i næringslivet. Det er i gang et verdiskapingsprogram på kulturminneområdet. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til verdiskapingsprogrammet med 5 millioner kroner i 2009. Fase 1 av programmet går ut 2010 og omfatter 11 pilotprosjekt, hvorav ett berører Rogaland; Norsk tradisjonsfisk som har følgende geografiske nedslagsfelt: Haugesund kommune i Rogaland, samt Seløy i Herøy kommune i Nordland, Kårhamn i Hammerfest kommune i Finnmark, Sandviken i Bergen kommune i Hordaland og Leinøy i Herøy kommune i Møre og Romsdal.
- Satsingen på utslippsreduksjoner i storbyområdene skal styrkes med en økning på nær 14 millioner kroner gjennom økte bevilgninger til samarbeidsprosjektet "Framtidens byer". Stavanger og Sandnes er to av de 13 byene som tar del i dette prosjektet.
- Det foreslås bevilget 8,5 millioner kroner til Norsk Oljemuseum i 2009, en økning på 2 millioner kroner i forhold 2008. Den offentlige støtten til museet øker dermed fra om lag 35 prosent i inneværende år til 43 prosent i 2009.
- I statsbudsjettet for 2009 foreslås det bevilget over 1 850 millioner kroner til arbeidet med prosjektene på Mongstad og Kårstø, forskning og teknologiutvikling og internasjonalt arbeid med CO₂-håndtering. Regjeringen foreslår en bevilgning på 190 millioner kroner til planlegging av fullskala CO₂-fangst på Kårstø i 2009.
- Regjeringen foreslår at 200 millioner kroner bevilges til Oljedirektoratets geologiske kartlegging i Nordland VII og Troms II i 2009. Avslutningen av det treårige kartleggingsprogrammet vil gi ny kunnskap om ressursene i dette området og styrke regjeringens grunnlag for de avgjørelsene som skal tas når forvaltingsplanen skal oppdateres i 2010.
- Regjeringen foreslår at 60 millioner kroner bevilges til ordningen for utjevning av nettleie i 2009, en dobling av nivået fra 2008. Utjevningsordningen bidrar til en direkte reduksjon av nettleien for sluttbrukere i distribusjonsnettet i de områder av landet med høyest overføringskostnader. Rogaland vil bli omfattet av ordningen.
- I 2009 vil Olje- og energidepartementet gjennom Norges vassdrags- og energidirektorat gi bistand til planlegging og gjennomføring av sikringstiltak for å forebygge skader fra flom, erosjon og skred, samt gi bistand til gjennomføring av miljøtiltak i vassdrag. Regjeringen foreslår å styrke bistanden til NVE på til sammen om lag 108 millioner kroner til statlig skredbistand. Rogaland berøres av denne ordningen.
- Det foreslås en bevilgning på 27,2 millioner kroner (25,16 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond. Inkludert er også en skjønnstildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territorielle samarbeid (Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program.

- Regjeringen har fra 2007 gjeninnført ordningen med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift. De områdene som ikke har fått gjeninnført 2003-satsene fullt ut, blir kompensert. Fylket får derfor tildelt midler over kapittel 551, post 61. Midlene blir fordelt ved årsskiftet når departementet har beregnet den fylkesvise kostnadsøkningen for 2009.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inklusive inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene. Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetall for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattenivået før inntektsutjevning fremskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2008 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksttallene inkluderer videre ikke 100 millioner i ekstra skjønn til sørnorske kommuner som også skal fordeles av fylkesmannen. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler/ekstra skjønn Sør-Norge. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Rogaland

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Rogaland anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 6,8 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Rogaland har 15 av 26 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Utsira kommune med 46,4 prosent, mens Sola kommune har lavest vekst med 4,0 prosent.

Den ekstra sterke veksten for Utsira kommune skyldes at kommunen i 2009 mottar skjønntilskudd til bygging av ny skole og barnehage.

Hvis man ser bort fra Utsira, har Lund sterkest vekst på 12,3 prosent. Dette skyldes at Lund vinner på endringer i småkommunetilskuddet. Lund mottar nå fullt småkommunetilskudd, på grunn av at nedtrappingen av tilskuddet for kommuner med mellom 3000 og 3200 innbyggere er avviklet.

Den svake veksten for Sola kommune skyldes i all hovedsak endringer i skattelementene i inntektssystemet.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Rogaland i 2007 utgiftskorrigerte frie inntekter på 103 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. I Rogaland hadde 14 av 26 kommuner utgiftskorrigerte frie inntekter som var høyere enn landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktpolitiske tilskudd og skjønntilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Rogaland hadde i 2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 5,3 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Rogaland hadde i gjennomsnitt 14 861 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Rogaland fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Rogaland fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 6,6 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 0,3 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Rogaland fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 3,5 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 4 213 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Kommune	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Vekst RNB 2008 til 2009		Utgiftskorr. frie inntekter 2007 (i % av landsgj.)	Netto drifts- resultat i pst. av drifts- inntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
		Nominelle kroner (1 000 kr)	Prosent				
	1	2	3	4	5	6	7
1101 Eigersund	453 119	28 392	6,7	96	4,1	25 160	2 582
1102 Sandnes	1 925 877	136 427	7,6	100	5,3	10 528	12 244
1103 Stavanger	3 968 918	207 401	5,5	111	8,9	9 075	26 298
1106 Haugesund	1 071 926	67 915	6,8	98	-2,5	25 909	6 289
1111 Sokndal	124 706	12 480	11,1	92	-3,0	24 530	577
1112 Lund	116 338	12 773	12,3	96	3,1	18 961	553
1114 Bjerkreim	94 140	5 746	6,5	99	7,1	17 078	453
1119 Hå	479 142	32 577	7,3	95	6,2	6 642	2 832
1120 Klepp	499 865	38 183	8,3	98	3,4	10 614	3 022
1121 Time	475 928	35 879	8,2	96	1,1	12 803	2 917
1122 Gjesdal	300 147	20 508	7,3	95	1,4	29 297	1 785
1124 Sola	717 005	27 750	4,0	109	11,8	10 519	4 717
1127 Randaberg	316 138	20 264	6,8	104	6,6	29 936	1 949
1129 Forsand	59 221	3 450	6,2	122	7,6	67 905	203
1130 Strand	349 928	25 062	7,7	94	2,1	26 551	1 990
1133 Hjelmeland	111 742	6 080	5,8	107	0,8	34 878	503
1134 Suldal	172 233	9 352	5,7	110	8,4	11 621	691
1135 Sauda	191 939	10 799	6,0	109	6,8	27 026	874
1141 Finnøy	121 977	8 502	7,5	106	-3,4	16 320	486
1142 Rennesøy	140 131	12 661	9,9	102	3,0	24 947	743
1144 Kvitsøy	31 105	2 395	8,3	132	7,4	11 807	96
1145 Bokn	41 651	3 139	8,2	115	8,8	42 892	151
1146 Tysvær	319 051	26 190	8,9	93	1,5	27 821	1 713
1149 Karmøy	1 205 224	82 439	7,3	94	3,6	12 064	7 055
1151 Utsira	29 339	9 293	46,4	180	10,4	-10 920	38
1160 Vindafjord	311 834	23 118	8,0	100	1,7	24 753	1 504
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>17 158</i>	<i>4 275</i>					
Rogaland	13 645 782	873 050	6,8	103	5,3	14 861	82 265

Rogaland							
fylkeskommune	3 221 981	200 788	6,6	97	3,5	4 161	8 716

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Sogn og Fjordane

- Kultur- og kyrkjedepartementet foreslår ei løyving på 5 millionar kroner til konsolidering av fem museum i Sogn og Fjordane. De Heibergske samlinger – Sogn Folkemuseum, Kystmuseet i Sogn og Fjordane, Sogn og Fjordane Kunstmuseum og Sunnfjord Museum har gjort vedtak om konsolidering, mens situasjonen for Nordfjord Folkemuseum ikkje er avklart enno.
- I tillegg foreslår regjeringa å løyve om lag 1,7 millionar kroner til Nordisk Kunstnarsenter Dalsåsen, som til saman vil få 2,6 millionar kroner. Løyvinga til Sogn og Fjordane teater aukar med 1 million, til om lag 14,3 millionar kroner. Førde Internasjonale Folkemusikkfestival får ein auke på 772 000 kroner til 4 millionar kroner, og Opera Nordfjord aukar med 500 000 kroner til 2,4 millionar kroner.

Tiltak	Alle beløp i 1000-kroner	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Bokbyen i Fjærland		213	100	46,9	313
De Heibergske Samlinger - Sogn Folkemuseum		4 838	213	4,4	5 051
Førde Internasjonale Folkemusikkfestival		3 228	772	23,9	4 000
Kystmuseet i Sogn og Fjordane		2 835	125	4,4	2 960
Nordfjord Folkemuseum		2 258	99	4,4	2 357
Nordisk kunstnarsenter Dalsåsen (NKD)		948	1 681	177,3	2 629
Opera Nordfjord		1 891	500	26,4	2 391
Sogn og Fjordane - museumskonsolidering			5 000		5 000
Sogn og Fjordane Kunstmuseum		2 876	127	4,4	3 003
Sogn og Fjordane Teater LL		13 261	1 000	7,5	14 261
Sunnfjord Museum		1 561	69	4,4	1 630
Sogn og Fjordane		33 909	9 686	28,6	43 595

- Regjeringen foreslår å etablere 1 ny stipendiatstilling ved Høgskolen i Sogn og Fjordane. Stillingen bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Sogn og Fjordane med 2,711 millioner kroner.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Sogn og Fjordane.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Høgskolen i Sogn og Fjordane	236 235 000	227 983 000	4 %

- 30 millionar kroner er foreslått til E39 Torvund – Teigen i Høyanger kommune. Anleggsarbeidet skal ta til hausten 2009, og prosjektet skal etter planen opnast for trafikk i 2012. Prosjektet omfattar ei om lag 5,5 kilometer lang strekning. Om lag 2,6 kilometer av den nye vegen skal leggjast i tunnel. Bygging av gang- og sykkelveg, tilpassing til lokalvegssystemet og fire mindre bruer inngår også i prosjektet. Den nye vegen vil føre til ei innkorting av E39 med 0,9 kilometer. Førebels kostnadsoverslag er 370 millionar kroner.
- 75 millionar kroner er for 2009 sett av til prosjektet E39 Kvivsvegen. Prosjektet omfattar omlegging av E39 i ny trasé gjennom Kviven, med bygging av vel 17 kilometer ny veg frå Grodås i Hornindal kommune i Sogn og Fjordane til Geitvika i Volda kommune i Møre og Romsdal og om lag 3 kilometer sidevegar og 1,5 kilometer gang- og sykkelveg. I prosjektet inngår mellom anna ein tunnel på om lag 6,5 kilometer og tre korte tunnelar og to bruer. Prosjektet vil gi ferjefri stamveg mellom Nordfjord og Sunnmøre og knyte saman ein større bu- og arbeidsmarknadsregion. Samferdselsdepartementet legg til grunn at prosjektet skal fullfinansierast med statlege midlar. Det er lagt opp til anleggsstart i løpet av 2008 ved at ein startar bygging av vegen fram til den lange tunnelen og ved at ein sprengjer ut forskjeringane. Hovudarbeida på anlegget tar til sommaren 2009, og prosjektet skal etter planen opnast for trafikk i 2012. Av dei midlane som er foreslåtte for 2009 er 23 millionar kroner forskott frå Kvivsvegen AS, og staten skal seinare betale forskott tilbake til selskapet. Kostnadsoverslaget er på 1088 millionar kroner.
- 82 millionar kroner er foreslått til E16 Borlaug – Voldum. Prosjektet omfattar 8,5 kilometer ny veg i Lærdalen og fører til ei innkorting av E16 med om lag to kilometer. Prosjektet blei opna for trafikk i september 2008. Midlane i 2009 vil mellom anna bli brukt til å tilbakebetale midlertidig omdisponerte midlar frå andre prosjekt, for å sikre rasjonell anleggsdrift i 2008. Midlane vil elles gå til restarbeid og sluttoppgjer.
- Til "øvrige riksvegar", det vil seie riksvegar utanom stamvegnettet, er det for 2009 foreslått ei samla investeringsramme på 254,5 millionar kroner, medrekna 138,5 millionar kroner til rassikring. I tillegg er det rekna med at Sogn og Fjordane får råvelde 120 millionar kroner i forskott og bompengar.

- Innanfor den statlege investeringsramma er det sett av midlar til prosjektering og kjøp av grunn for andre del av fastlandssambandet til Ytre Bremanger (riksveg 616 Langsjø – Kolset) og riksveg 609 Dalsfjordsambandet. Samferdselsdepartementet vil kome tilbake til Stortinget når den eksterne kvalitetssikringa av prosjekta er gjennomført. Departementet legg til grunn at Bremangersambandet og Dalsfjordsambandet vil inngå i det framtidige regionale vegnettet etter forvaltningsreformen og at fylkeskommunen blir ansvarleg for finansiering frå 2010. I dei finansieringsplanane som no ligg føre er det lagt til grunn fullfinansiering med statlege midlar, medrekna alternativ bruk av ferjetilskott.
- I tillegg har ein prioritert mindre investeringstiltak, i hovudsak mindre utbetringar. Midlane skal elles nyttast til trafikksikringstiltak og bygging av gang- og sykkelvegar.
- Innanfor rassikringsmidlane på 138,5 millionar kroner er det sett av 102 millionar kroner til å vidareføre rassikringa av riksveg 5 langs Kjosnesfjorden (Hammarsgrovi – Stølneset). Ein ventar at prosjektet kan opnast for trafikk i november 2009. I tillegg skal rassikringsprosjektet riksveg 55 Fatlaberget fullfinansierast. Dette prosjektet blir opna for trafikk i desember 2008, og for neste år er det lagt opp til å bruke 37 millionar kroner til prosjektet, medrekna 15 millionar kroner i bompengar. For å føre vidare arbeidet med rassikringsprosjektet riksveg 55 Gullringen i Luster kommune er det lagt til grunn å bruke 82 millionar kroner i forskottsmidlar. 37 millionar kroner er sett av til rassikringsprosjektet riksveg 55 Naustbukttunnelen, som er venta opna for trafikk i juni 2009. 23 millionar kroner av beløpet vil bli dekt ved forskott.
- Over investeringsbudsjettet til Jernbaneverket er det sett av midlar til avsluttande arbeid med signalanlegg ved Berekvam på Flåmsbana.
- Regjeringen foreslår at Helse Vest RHF får økt basisbevilgningen i forbindelse med omfordeling med 243 millioner kroner, til å lette omstillinger med 94 millioner kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 136 millioner kroner, til pensjoner med 680 millioner kroner og opptrappingsplan rus med 26 millioner kroner. I tillegg kommer tilskudd gjennom ktivitetsbaserte ordninger som ISF og poliklinikk.
- Som del av økt satsing på redningsberedskap, vil det i 2009, ved Luftforsvarets 330 skvadron, bli opprettet en redningshelikopterbase med døgnkontinuerlig tilstedevakt med lege på Florø. Utgiftene dekkes i hovedsak av Justisdepartementet, mens Forsvaret, som ved de øvrige redningsbasene, har ansvar for den daglige driften.
- Det blir sett av 48 millionar kroner til å vidareføre utdjupinga av farleia i Gunhildsvågen i Flora kommune.
- Regjeringen mener at redningshelikopterberedskapen på Nord-Vestlandet bør bedres og har besluttet å opprette en ny redningshelikopterbase i Florø i 2009. Basen vil få døgnkontinuerlig tilstedevakt med lege.

- Bevilgningen til forvaltning av naturdelen i verdensarvområdene Vegaøyen og Vestnorsk fjordlandskap øker med 2 millioner kroner.
- I løpet av høsten 2008 eller i 2009 er det planlagt vern av Ålfotbreen og Naustdal/Gjengedal under nasjonalparkplanen.
- I løpet av høsten 2008 eller i 2009 er det planlagt vernevedtak i forbindelse med verneplan for edelløvskog i Sogn og Fjordane.
- Bevilgningen til forebyggende og konfliktdempende tiltak på rovvilt er økt med 30 millioner kroner for hele landet. Av økningen er 2 millioner kroner satt av til kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste ved skadefellingsoppdrag. Videre er bevilgningen til bestandsovervåking av rovvilt økt med 6 millioner kroner, rovviltkontaktnettets budsjett med 4 millioner kroner, og SNOs fellingslag med 1 million kroner. Dette vil også berøre rovviltregion 1 Vest-Norge. For øvrig øker bevilgningene til erstatninger for husdyr tatt av rovdyr med 13 millioner kroner, primært til villreinerstatninger.
- Det er en økning på 3 millioner kroner til arbeidet med fylkesdelplaner for nasjonale villreinområder. Noe av midlene vil kunne gå til fylket.
- Kulturminner og kulturmiljø kan gi grunnlag for å utvikle levende lokalsamfunn og være ressurser for verdiskaping i næringslivet. Det pågår et verdiskapingsprogram på kulturminneområdet. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til verdiskapingsprogrammet med 5 millioner kroner i 2009. Fase 1 av programmet går ut 2010 og omfatter 11 pilotprosjekt hvorav ett er i Sogn og Fjordene. Det er Nærøyfjorden verdensarvpark. Prosjektet inkluderer Aurland, Lærdal, Vik og Voss kommuner. Prosjektet berører også Hordaland.
- Regjeringen foreslår en videreføring av stavkirkeprogrammet. Restaureringsarbeid pågår i Urnes og Hopperstad. Restaureringsarbeid på Borgund og Undredal planlegges i 2009.
- Det pågår et prosjekt for å sikre et utvalg ruiner som har stor nasjonal eller lokalverdi og hvor det engasjementet fra lokalbefolkningen er stort. Regjeringen foreslår å øke innsatsen til bevaringsprogrammet for ruiner med 4 millioner kroner. Midlene planlegges brukt til konservering av utvalgte ruiner, blant annet Selja kloster i Selje.
- I 2009 vil Olje- og energidepartementet gjennom Norges vassdrags- og energidirektorat gi bistand til planlegging og gjennomføring av sikringstiltak for å forebygge skader fra flom, erosjon og skred, samt gi bistand til gjennomføring av miljøtiltak i vassdrag. Regjeringen foreslår å styrke bistanden til NVE på til sammen om lag 108 millioner kroner til statlig skredbistand. Sogn og Fjordane berøres av denne ordningen.
- Det foreslås en bevilgning på 91,3 millioner kroner (81,08 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond. Inkludert er også en skjønnstildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territorielle samarbeid

(Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program.

- Regjeringen har fra 2007 gjeninnført ordningen med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift. De områdene som ikke har fått gjeninnført 2003-satsene fullt ut, blir kompensert. Midlene blir fordelt ved årsskiftet når departementet har beregnet den fylkesvise kostnadsøkningen for 2009.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inklusive inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene. Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetall for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattenivået før inntektsutjevning fremskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2009 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksttallene inkluderer videre ikke 100 millioner i ekstra skjønn til sørnorske kommuner som også skal fordeles av fylkesmannen. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler/ekstra skjønn Sør-Norge. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Sogn og Fjordane

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Sogn og Fjordane anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 8,4 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Sogn og Fjordane har 18 av 26 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Lærdal kommune med 12,1 prosent, mens Balestrand kommune har lavest vekst med 4,6 prosent.

Den sterke veksten for Lærdal kommune skyldes først og fremst endringer i småkommunetilskuddet. Skattegrensa for å motta tilskuddet er endret fra 110 prosent av landsgjennomsnittet siste skatteår for det tidligere regionaltilskuddet, til 120 prosent av landsgjennomsnittet over de siste tre år. Dermed mottar Lærdal nå småkommunetilskudd.

Den svake veksten for Balestrand kommune skyldes i all hovedsak at kommunen taper på endringer i kriteriedata. Videre taper kommunen noe på omleggingen av skatteelementene i inntektssystemet.

Frie inntekter korrigerert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Sogn og Fjordane i 2008 utgiftskorrigererte frie inntekter på 98 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigerert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. I Sogn og Fjordane hadde 13 av 26 kommuner utgiftskorrigererte frie inntekter som var høyere enn eller lik landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktspolitiske tilskudd og skjønnstilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Sogn og Fjordane hadde i 2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på -2,9 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Sogn og Fjordane hadde i gjennomsnitt 43 504 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Sogn og Fjordane fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Sogn og Fjordane fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 9,2 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 2,3 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Sogn og Fjordane fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på -0,3 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 6 083 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Kommune	Vekst RNB 2008 til 2009			Utgiftskorr. frie inntekter 2007 (i % av landsgj.)	Netto drifts- resultat i pst. av drifts- inntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Nominelle kroner (1 000 kr)	Prosent				
	1	2	3	4	5	6	7
1401 Flora	396 665	30 234	8,3	97	-0,7	53 872	2 071
1411 Gulen	115 792	8 907	8,3	104	-0,2	24 944	419
1412 Solund	49 849	3 081	6,6	123	4,4	54 626	157
1413 Hyllestad	71 257	5 528	8,4	106	-0,7	47 860	267
1416 Høyanger	177 942	17 865	11,2	96	0,9	78 043	782
1417 Vik	121 357	6 446	5,6	101	-33,1	40 490	500
1418 Balestrand	69 510	3 047	4,6	113	-0,3	40 185	242
1419 Leikanger	79 313	6 332	8,7	100	-2,4	45 369	394
1420 Sogndal	219 214	16 346	8,1	95	4,0	33 081	1 228
1421 Aurland	74 300	4 243	6,1	115	8,4	24 518	302
1422 Lærdal	92 886	10 045	12,1	102	2,6	56 566	388
1424 Årdal	201 895	11 503	6,0	103	0,3	42 795	1 062
1426 Luster	196 426	14 604	8,0	98	5,1	39 678	860
1428 Askvoll	133 225	14 050	11,8	97	1,3	45 778	541
1429 Fjaler	125 603	10 977	9,6	100	3,0	37 124	501
1430 Gaular	113 769	7 172	6,7	101	4,8	41 171	487
1431 Jølster	118 620	9 337	8,5	99	-0,6	34 255	517
1432 Førde	353 405	21 583	6,5	98	0,8	47 951	2 124
1433 Naustdal	107 150	7 217	7,2	100	4,4	37 287	471
1438 Bremanger	172 075	13 564	8,6	97	-73,1	61 836	690
1439 Vågsøy	220 415	21 268	10,7	94	0,3	42 149	1 073
1441 Selje	118 665	10 220	9,4	98	1,2	50 018	507
1443 Eid	198 484	18 828	10,5	92	1,6	34 488	1 038
1444 Hornindal	57 420	3 428	6,3	106	1,6	31 610	212
1445 Gloppen	224 164	18 660	9,1	93	-0,8	34 965	1 007

1449 Stryn	246 702	20 629	9,1	92	0,2	30 010	1 204
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>11 508</i>	<i>-1 471</i>					
Sogn og Fjordane	4 067 612	313 643	8,4	98	-2,9	43 504	19 041
Sogn og Fjordane fylkeskommune	1 305 255	110 152	9,2	99	-0,3	6 083	2 178

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Svalbard

- Regjeringen foreslår å tildele 82,2 millioner kroner i 2009 til Universitetscenteret på Svalbard AS (UNIS).
- Regjeringe foreslår en engangsbevilgning på 2 millioner kroner til forskningsaktiviteter på Svalbard i 2009, i tillegg til det som allerede går til formålet gjennom Norges forskningsråd. Det blir videre foreslått å bevilge midler til fem nye rekrutteringsstillinger knyttet til forskning i nordområdene.

Tiltak kroner	Alle beløp i 1000-	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Bibliotekteneste på Svalbard		247	11	4,5	258
Kulturtiltak på Svalbard (Longyarbyen lokalstyre)		146	6	4,1	152
Svalbard Museum		1 043	46	4,4	1 089
Svalbard		1 436	63	4,4	1 499

- Innsatsen i polarstrøkene blir styrket ytterligere med 6,5 millioner kroner gjennom økte bevilgninger til Zeppelin målestasjon, infrastruktur i Ny-Ålesund og styrket overvåking av flora og fauna på Svalbard.
- Den ødelagte norske forskningsstasjonen på Bouvetøya skal erstattes med en ny stasjon. Det er foreslått bevilget 8,8 millioner kroner til dette.
- Regjeringen foreslår at det over statsbudsjettet for 2009 bevilges 25 millioner kroner til investeringer i nytt kraftverk i Ny-Ålesund. Det er nødvendig med nytt kraftverk for å sikre stabil

og miljøvennlig energiproduksjon. Kraftstasjonen er i dag den største forurensningskilden i Ny-Ålesund. Les mer i kapittel 953 i Nærings- og handelsdepartementets fagproposisjon.

Sør-Trøndelag

- Regjeringa foreslår i statsbudsjettet for 2009 ei løyving på 55 millionar kroner i investeringstilskot til Nasjonal opplevingssenter for pop og rock, Rockheim, og eit driftstilskot på 22,5 millionar kroner.
- I tillegg er det forslag om å løyve 4,5 millionar kroner til ei konsolidert museumseinig i Sør-Trøndelag frå 1. januar 2009. Den nye eininga vil bestå av Museet Kystens Arv, Kystmuseet i Sør-Trøndelag, Orkla Industrimuseum, Ringve, Trøndelag Folkemuseum og Trondheim Kunstmuseum.
- Regjeringa legg opp til ei styrking av scenekunst gjennom ein auke i løyvinga på 1,5 millionar kroner til Teaterhuset Avant Garden. Regjeringa foreslår å auke tilskotet til Trondheim Kunstmuseum med 0,3 millionar kroner og å løyve 0,5 millionar kroner til Midtnorsk Vitensenter for å frigjere spelemidlar i samband med at Den kulturelle skulesekken skal utvidast til den vidaregåande skulen.

Tiltak kroner	Alle beløp i 1000-	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Birka		802	198	24,7	1 000
Cirka Teater		585	100	17,1	685
Jazzcamp for unge kvinnelige instrumentalister		50	-50	-100,0	
Kystmuseet i Sør-Trøndelag		1 297	57	4,4	1 354
Midtnorsk Jazzsenter (inkl. Jazzcamp i 2009)		1 660	173	10,4	1 833
Midtnorsk Vitensenter - skolesekkmidler			702		702
Museet Kystens Arv		1 281	56	4,4	1 337
Musikkteatret i Trondheim, Stiftelsen		3 713	500	13,5	4 213
Nidarosdomens guttekor		444	20	4,5	464
Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum		11 123	489	4,4	11 612
Olavsfestdagene i Trondheim		6 309	1 500	23,8	7 809
Opplevelsessenter for pop/rock - prosjektmidler		5 000	-5 000	-100,0	
Orkla Industrimuseum		2 395	105	4,4	2 500
Ringve museum (inkl. oppl.senter pop/rock)		8 694	22 883	263,2	31 577

Rørosmuseet	3 586	158	4,4	3 744
Sør-Trøndelag - museumskonsolidering		4 500		4 500
Teaterhuset Avant Garden	1 069	1 500	140,3	2 569
Trondheim elektroniske kunstsenter (TEKS)	866	500	57,7	1 366
Trondheim internasjon. kammermus.konkurr. (TICC)	486	214	44,0	700
Trondheim Jazzorkester	1 043	357	34,2	1 400
Trondheim Kammermusikkfestival	1 200	200	16,7	1 400
Trondheim Kunstmuseum	5 193	2 020	38,9	7 213
Trondheim Symfoniorkester	48 447	5 301	10,9	53 748
Trondheimsolistene - fast tilskudd	1 931	500	25,9	2 431
Trøndelag Folkemuseum	8 699	383	4,4	9 082
Trøndelag Teater AS	50 415	3 500	6,9	53 915
Ungdommens Kulturmønstring	6 882	500	7,3	7 382
Sør-Trøndelag	173 170	41 366	23,9	214 536
Nasj. oppl.senter for pop og rock (invest.tilsk.)	35 000			55 000

- Regjeringen foreslår å etablere 27 nye stipendiatstillinger og 8 post.dok.stillinger ved Norges teknisk- og naturvitenskapelige universitet. Stillingene bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Regjeringen foreslår å etablere 1 ny stipendiatstilling ved Høgskolen i Sør-Trøndelag. Stillingen bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Sør-Trøndelag med 4,329 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Norges teknisk-naturvitenskapelig universitet med 52,192 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Dronning Mauds Minne høgskolen med 0,468 millioner kroner.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Sør-Trøndelag.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	3 150 926 000	2 872 514 000	10 %
Høgskolen i Sør-Trøndelag	602 407 000	572 171 000	5 %
Dronning Mauds Minne	73 622 000	66 111 000	11 %

- Til stamveiprojektet E6 Nordre avlastningsvei i Trondheim er det foreslått 252 millioner kroner, medregnet 102 millioner som er stilt til disposisjon av Trondheim kommune som forskudd. Prosjektet omfatter bygging av ny vei fra Marienborg i tunnel til Ilsvika/Bynesvegen og videre langs havna fra Ila til Lademoen. Anleggsarbeidene startet i 2004, og prosjektet ventes åpnet for trafikk våren 2010, mot tidligere forutsatt høsten 2009. Dette skyldes forsinkelser i forbindelse med byggingen av tunnelen i Ilaområdet.
- I budsjettforslaget blir det vist til at det er lokalpolitisk tilslutning til å videreføre bompengerevningen på prosjektet E6 Trondheim – Stjørdal for å bygge endeparsellene Nidelv bru – Grillstad i Trondheim kommune og Værnes – Kvithamar i Stjørdal kommune. Arbeidet med ekstern kvalitetssikring av prosjektet er gjennomført. På grunn av økte kostnader er Statens vegvesen i dialog med lokale myndigheter for å avklare om det er behov for ny behandling av finansieringsplanen. Samferdselsdepartementet vil legge fram en egen proposisjon om utbygging og finansiering så snart det foreligger tilstrekkelige avklaringer.
- Til ”øvrige riksveier”, det vil si riksveier utenom stamveinettet, er det foreslått en statlig investeringsramme på 96 millioner kroner, medregnet 8 millioner kroner til rassikring.
- Innenfor denne rammen fullfinansieres prosjektet Fjesetbakken på riksvei 30 vest for Singsås i Midtre Gauldal. Prosjektet ble åpnet for trafikk i juni i år. I tillegg er det forutsatt anleggsstart på prosjektet riksvei 717 Sund – Bradden i 2009. I tillegg prioriteres mindre investeringstiltak, med vekt på trafikksikkerhetstiltak, tiltak for kollektivtrafikken og mindre utbedringer.
- Rassikringsmidlene vil bli nyttet til å sikre utsatte punkt på E39 mellom Stormyra og Høggjølen (Dyregrava) og riksvei 715 (St. Olavsspranget).
- 150 millioner kroner er foreslått til å starte prosjektet Gevingåsen jernbanetunnel mellom Hommelvik i Sør-Trøndelag og Hell i Nord-Trøndelag. Utbyggingen vil gi 1,7 kilometer kortere linje i forhold til dagens trasé, om lag fem minutter kortere kjøretid på strekningen Trondheim – Steinkjer og fører dessuten til økt kapasitet for togtrafikken på strekningen Hommelvik – Hell. I tillegg reduseres behovet for vedlikehold på denne strekningen. Tidspunkt for start av prosjektet må sees i sammenheng med Avinors utvidelse av Trondheim lufthavn Værnes, og behov for sprengstein til utfylling av flyplassen. Den direkte nytten av mest mulig samtidig utbygging av disse to prosjektene fører til kostnadmessige og praktiske følger i form av kort transportavstand for deponering av masse fra tunnelen.
- 8 millioner kroner er avsatt for å slutføre prosjektet Brattøra godsterminal i Trondheim. Selve arbeidene avsluttes i løpet av 2008.
- Innenfor den foreslåtte bevilgningen til kapasitetsøkende tiltak på jernbanen er det satt av midler til å gjøre ferdig arbeidet med spor 3 på Heimdal stasjon på Dovrebanen.

- Over Jernbaneverkets vedlikeholdsbudsjett er det avsatt i alt 90 millioner kroner til ekstraordinære fornyelsestiltak på Dovrebanen og Bergensbanen for å unngå saktekjøring, blant annet for togtrafikken mellom Trondheim og Oslo.
- For å hindre dyrepåkjørsler skal det settes i verk tiltak med blant annet gjerding langs de mest utsatte strekningene på Rørosbanen.
- Til "Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene" er det på landsbasis foreslått 323,4 millioner kroner. Ordningen har som formål å påvirke transportutviklingen i de større byområdene, slik at flere velger kollektivtransport framfor egen bil. Trondheim og åtte andre byområder vil i 2009 være omfattet av ordningen, og vil dermed bli invitert til å søke om å få tildelt midler fra ordningen. Ved tildeling av midler vil det bli lagt avgjørende vekt på utviklingen i kollektivtransporten og personbilbruken de siste årene. I tråd med "Klimaforliket" (Innst.S.nr. 145 (2007-2008) skal halve bevilgningen reserveres byområder som inngår forpliktende avtaler med staten om å ta i bruk virkemidler som virker reduserende på bilbruken.
- Regjeringen foreslår at Helse Midt-Norge RHF får økt basisbevilgningen i forbindelse med omfordeling med 224 millioner kroner, til å lette omstillinger med 72 millioner kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 104 millioner kroner, til pensjoner med 519 millioner kroner og opptrappingsplan rus med 20 millioner kr. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordninger som ISF og poliklinikk.
- Det gis 544 000 kroner i tilskudd til kommunalt fiskerihavneanlegg til kai i Sandnesvågen i Bjugn kommune.
- Ved Ørland hovedflystasjon vil virksomheten knyttet til kampfly og luftvern videreføres. Redningshelikoptertjenesten vil videreføre døgnkontinuerlig tilstedevakt med lege ved Ørland hovedflystasjon.
- Til eiendom, bygg og anlegg på Ørland flystasjon er det i perioden 2009-12 planlagt å starte opp prosjekter med et samlet omfang på ca. 150 mill. kroner.
- I henhold til vedtatt langtidsplan vil HVs utdanningsvirksomhet på Værnes nedlegges i 2009. Eiendom, bygg og anlegg og annen infrastruktur gjøres imidlertid tilgjengelig for HV-distrikt 12.
- Som et ledd i regjeringens satsing på forsvarsmusikken, er Forsvarets musikk styrket med 7 millioner kroner i forhold til saldert budsjett 2008. Forsvarets musikk vil øke sin aktivitet i 2009 i tråd med bevilgningsøkningen. Luftforsvarets musikkorps videreføres i Trondheim.
- Som et ledd i vedlikeholdet av nasjonale festningsverk, planlegges det sikring av Dronningens bastion og Den dobbelte tenaljen, samt sikring og utbedring av muren ved Kronprinsens bastion på Kristiansten festning i Trondheim.

- Bevilgningen til forebyggende og konfliktdempende tiltak på rovvilt er økt med 30 millioner kroner for hele landet. Av økningen er 2 millioner kroner satt av til kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste ved skadefellingsoppdrag. Videre er bevilgningen til bestandsovervåking av rovvilt økt med 6 millioner kroner, rovviltkontaktnettets budsjett med 4 millioner kroner, og SNOs fellingslag med 1 million kroner. Dette vil også berøre rovviltregion 6 Midt-Norge. For øvrig øker bevilgningene til erstatninger for husdyr tatt av rovdyr med 13 millioner kroner, primært til villreinerstatninger.
- Det er en økning på 3 millioner kroner til arbeidet med fylkesdelplaner for nasjonale villreinområder. Deler av midlene vil kunne gå til fylket.
- Det er planlagt vernevedtak for områder med skogvern på statsgrunn, blant annet i Trøndelag. I løpet av høsten 2008 eller i 2009 er det planlagt vern av Hyllingsdalen under nasjonalparkplanen.
- Satsing på helhetlig forvaltning av norske havområder, herunder er arbeidet med en forvaltningsplan for Norskehavet styrket ytterligere med til sammen 3 millioner kroner i Miljøverndepartementets budsjett for 2009.
- Det er lagt frem en handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser. Kompetanseoppbygging er et helt sentralt element i handlingsplanen og det vil bli etablert en faglig støttetjeneste (knutepunkt) i hvert fylke/region som skal bistå offentlige virksomheter i den operative gjennomføringen.
- Kulturminner og kulturmiljø kan gi grunnlag for å utvikle levende lokalsamfunn og være ressurser for verdiskaping i næringslivet. Det er i gang et verdiskapingsprogram på kulturminneområdet. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til verdiskapingsprogrammet med 5 millioner kroner i 2009. Fase 1 av programmet går ut 2010 og omfatter 11 pilotprosjekt, hvorav ett er i Sør-Trøndelag: Pilegrimsleden. Prosjektet berører også Nord-Trøndelag og Oppland.
- Det pågår et prosjekt for å sikre et utvalg ruiner som har stor nasjonal eller lokal verdi og hvor det engasjementet fra lokalbefolkningen er stort. Regjeringen foreslår å øke innsatsen til bevaringsprogrammet for ruiner med 4 millioner kroner. Midlene planlegges brukt til konservering av utvalgte ruiner, blant annet Reins kloster i Rissa og Sverresborg borgruin i Trondheim.
- Fondskapital i Kulturminnefondet økes med 200 millioner kroner til i alt 1,2 milliard kroner. Avkastningen er på 43,7 millioner kroner i 2009.
- Satsingen på utslippsreduksjoner i storbyområdene skal styrkes med en økning på nær 14 millioner kroner gjennom økte bevilgninger til samarbeidsprosjektet "Framtidens byer". Trondheim er en av de 13 byene som tar del i dette prosjektet.
- Regjeringen legger opp til en omfattende satsning gjennom Enova SF og Energifondet. Totale inntekter til Energifondet budsjetteres til om lag 1 426 millioner kroner i 2009 (inkludert renter). Enova forvalter Energifondet og er regjeringens viktigste verktøy i satsningen på omlegging av

energibruk og energieffektivisering. Energifondet er delvis finansiert fra et påslag på nettariffen på 1 øre/kWh og delvis fra statsbudsjettet og avkastingen fra Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering (Grunnfondet). Over statsbudsjettet foreslås en bevilgning på 200 millioner kroner. Enova har 43 ansatte og har kontorer i Trondheim.

- Regjeringen foreslår at 60 millioner kroner bevilges til ordningen for utjevning av nettleie i 2009, en dobling av nivået fra 2008. Utjevningsordningen bidrar til en direkte reduksjon av nettleien for sluttbrukere i distribusjonsnettet i de områder av landet med høyest overføringskostnader. Ved å doble bevilgningen til 60 millioner kroner i 2009, vil om lag 5 500 nettkunder bli omfattet av ordningen. Dette er en økning i nettkunder på over 260 prosent.
- I 2009 vil Olje- og energidepartementet gjennom Norges vassdrags- og energidirektorat gi bistand til planlegging og gjennomføring av sikringstiltak for å forebygge skader fra flom, erosjon og skred, samt gi bistand til gjennomføring av miljøtiltak i vassdrag. Regjeringen foreslår å styrke bistanden til NVE på til sammen om lag 108 millioner kroner til statlig skredbistand. Sør-Trøndelag berøres av denne ordningen.
- Ordningen med husleietvistutvalg foreslås utvidet til å omfatte Trondheim og Bergen , samtidig som Regjeringen foreslår at Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus gjøres permanent. Husleietvistutvalget er et tvisteløsningsorgan som kan avgjøre alle typer tvister om leie av bolig.
- Det foreslås en bevilgning på 79,2 millioner kroner (74,47 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond. Inkludert er også en skjønnstildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territorielle samarbeid (Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program.
- Regjeringen har fra 2007 gjeninnført ordningen med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift. De områdene som ikke har fått gjeninnført 2003-satsene fullt ut, blir kompensert. Fylket får derfor tildelt midler over kapittel 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Midlene blir fordelt ved årsskiftet når departementet har beregnet den fylkesvise kostnadsøkningen for 2009.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inklusive inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene. Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetall for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattnivået før inntektsutjevning fremskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2008 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksttallene inkluderer videre ikke 100 millioner kroner i ekstra skjønnsmidler til kommuner i Sør-Norge som også skal fordeles av fylkesmannen. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler/ekstra skjønn til kommuner i Sør-Norge. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Sør-Trøndelag

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Sør-Trøndelag anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 8,0 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Sør-Trøndelag har 18 av 25 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Bjugn kommune med 12,4 prosent, og Åfjord kommune med 12,2 prosent. Holtålen kommune har lavest vekst med 5,6 prosent.

Den sterke veksten for Bjugn og Åfjord kommuner skyldes i all hovedsak at kommunene får det nye distriktstilskudd Sør-Norge i 2009. I tillegg tjener kommunene noe på endringer i kriteriedata.

Den svake veksten for Holtålen kommune skyldes i all hovedsak endringer i kriteriedata.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Sør-Trøndelag i 2007 utgiftskorrigerede frie inntekter på 96 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. I Sør-Trøndelag hadde 7 av 25 kommuner utgiftskorrigerede frie inntekter som var høyere enn landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig

sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktspolitiske tilskudd, veksttilskudd og skjønnstilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Sør-Trøndelag hadde i 2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 1,6 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Sør-Trøndelag hadde i gjennomsnitt 27 024 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Sør-Trøndelag fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Sør-Trøndelag fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 8,0 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 1,1 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Sør-Trøndelag fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 1,9 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 6 788 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Kommune	Vekst RNB 2008 til 2009			Utgiftskorr. frie inntekter 2007 (i % av landsgj.)	Netto drifts- resultat i pst. av drifts- inntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Nominelle kroner (1 000 kr)	Prosent				
	1	2	3	4	5	6	7
1601 Trondheim	4 852 104	319 523	7,0	97	1,6	19 723	30 749
1612 Hemne	150 829	16 040	11,9	92	4,1	39 617	746
1613 Snillfjord	59 425	5 257	9,7	120	4,1	42 356	180
1617 Hitra	163 669	13 649	9,1	100	0,6	85 248	730
1620 Frøya	164 009	15 973	10,8	94	1,8	39 062	732
1621 Ørland	173 211	13 006	8,1	96	0,5	56 746	893
1622 Agdenes	88 391	6 901	8,5	105	7,2	23 122	309
1624 Rissa	244 066	20 712	9,3	95	1,5	35 588	1 118
1627 Bjugn	174 187	19 227	12,4	95	-0,6	44 915	807
1630 Åfjord	134 219	14 570	12,2	93	6,7	50 054	565
1632 Roan	57 366	3 565	6,6	117	0,9	46 639	176
1633 Osen	55 164	3 062	5,9	110	-2,9	42 260	183
1634 Oppdal	224 805	22 940	11,4	93	1,7	38 064	1 161
1635 Rennebu	108 785	6 656	6,5	99	6,4	40 807	454
1636 Meldal	159 988	16 338	11,4	96	1,6	28 211	679
1638 Orkdal	343 476	21 643	6,7	93	4,4	25 760	1 952
1640 Røros	204 790	20 393	11,1	92	-0,2	34 898	996
1644 Holtålen	89 258	4 701	5,6	100	-0,8	30 057	363
1648 Midtre Gauldal	224 781	17 934	8,7	95	-4,5	31 162	1 035
1653 Melhus	450 208	31 701	7,6	93	3,0	48 041	2 558
1657 Skaun	197 019	12 789	6,9	92	-6,6	51 012	1 119
1662 Klæbu	168 485	10 672	6,8	99	-1,3	32 062	986
1663 Malvik	377 323	25 571	7,3	93	4,0	7 354	2 224
1664 Selbu	160 653	14 035	9,6	96	2,4	37 649	705
1665 Tydal	42 682	2 481	6,2	112	6,1	28 140	151
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>46 616</i>	<i>12 263</i>					
Sør-Trøndelag	9 115 511	671 603	8,0	96	1,6	27 024	51 574
Sør-Trøndelag fylkeskommune	2 211 403	142 829	6,9	95	1,9	6 788	5 842

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Telemark

- Tilskotet til Norsk Industrierbeidermuseum aukar med 1 million kroner til om lag 9,5 millionar kroner, Telemark Museum får også auka det statlege tilskotet med 1 million kroner til vel 10 millionar kroner, i tillegg til at Vest-Telemark Museum også får 1 million kroner meir. Det gir eit tilskot på vel 3,7 millionar kroner.
- I tillegg blir tilskotet til Teater Ibsen auka med 1,5 millionar kroner til 19,3 millionar kroner. Grenland Friteater/Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival aukar med 500 000 kroner til 4,5 millionar kroner. Notodden Blues Festival får ein auke på 500 000 kroner til vel 2 millionar kroner.

Tiltak kroner	Alle beløp i 1000-	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Bluesens Hus - Europas Bluessenter, Notodden		1 340	59	4,4	1 399
Grenland Friteater/Porsgr. Internasj. Teaterfestival		4 000	500	12,5	4 500
Norsk Industrierbeidermuseum		8 474	1 000	11,8	9 474
Notodden Blues Festival		1 565	500	31,9	2 065
Teater Ibsen		17 805	1 500	8,4	19 305
Telemark Museum		9 038	1 000	11,1	10 038
Vest-Telemark Museum		2 766	1 000	36,2	3 766
Telemark		44 988	5 559	12,4	50 547
Norsk Industrierbeidermuseum (invest.tilskudd)		8 000			8 000

- Regjeringen foreslår å etablere 1 ny stipendiatstilling ved Høgskolen i Telemark. Stillingen bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å øke basisbevilgningen til Høgskolen i Telemark med 4,451 millioner kroner.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Telemark.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Høgskolen i Telemark	468 450 000	442 378 000	6 %

- I budsjettforslaget vises det til at det er lokalpolitisk tilslutning til et opplegg for delvis bompengefinansiering av den videre utbyggingen av E18 i Vestfold. På grunn av manglende planavklaringer på deler av strekningen legges det opp til videre etappevis utbygging. Strekningen Sky – Langangen i Vestfold og Telemark blir første etappe. Arbeidet med ekstern kvalitetssikring av prosjektet er startet. Samferdselsdepartementet vil legge fram en egen

proposisjon om videre utbygging og finansiering av E18 i Vestfold så snart det foreligger tilstrekkelige avklaringer. Det kan derfor bli aktuelt med anleggsstart på strekningen Sky – Langangen i løpet av 2009.

- 160 millioner kroner er foreslått for å sette i gang utbyggingen av nytt dobbeltspor mellom Barkåker og Tønsberg på Vestfoldbanen. Prosjektet har en lengde på 7,7 kilometer, medregnet tilkoplinger til eksisterende jernbanetrasé. Nytt dobbeltspor vil utgjøre 5,4 kilometer, og 1,6 kilometer av denne strekningen vil gå i tunnel. Utbyggingen vil føre til 3-4 minutter kortere reisetid på strekningen Tønsberg – Oslo, og vil bidra til mer effektive togkryssinger med dagens ruteopplegg. Kostnadsrammen for utbyggingen, medregnet fornyelse av jernbanetekniske anlegg på Tønsberg stasjon, er på vel 1,6 milliarder kroner. I tillegg er det avsatt midler til videre detaljplanlegging av dobbeltspor Holm – Holmestrand – Nykirke på Vestfoldbanen.
- Til stamveistrekningen riksvei 36 Seljord – Eidanger er det foreslått en statlig investeringsramme på 5 millioner kroner. Midlene vil bli brukt til mindre utbedringer og planlegging.
- Til ”øvrige riksveier”, det vil si riksveier utenom stamveinettet, er det foreslått en statlig investeringsramme på 108,4 millioner kroner. Av dette beløpet er 2,2 millioner kroner satt av til rassikring. I tillegg er det regnet med at Telemark får stilt til disposisjon 5 millioner kroner i forskudd fra Telemark fylkeskommune.
- Innenfor denne rammen finansieres arbeidet på strekningen Eklund – Sannidal, som inngår i utbedringen av riksvei 38 Innfartsveg til Kragerø. Prosjektet åpnes for trafikk i desember 2008. Det er satt av 65 millioner kroner til prosjektet i 2009. Midlene vil blant annet bli brukt til å tilbakebetale lån fra andre prosjekter for å sikre rasjonell framdrift i 2008. I tillegg skal midlene nyttes til legging av slitelag, restarbeider og sluttoppgjør.
- For å fullføre arbeidet på prosjektet 360 Hjuksevelta i Sauherad kommune er det lagt til grunn et forskudd på 5 millioner kroner fra Telemark fylkeskommune. Prosjektet ventes åpnet for trafikk i november 2009.
- I budsjettforslaget prioriteres ellers mindre investeringstiltak, i all hovedsak bygging av gang- eller sykkelveier.
- Rassikringsmidlene vil bli brukt til å starte arbeidene med å sikre en rasutsatt strekning på riksvei 37 i Rjukan kommune (Maristuen). I tillegg er det prioritert midler til mindre rassikringstiltak på E18 (Brattåstunnelen sør), E134 (bakom Smørklepp), riksvei 234 (Kistebakken) og riksvei 363 (Askeklova).
- Til ”Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene” er det på landsbasis foreslått 323,4 millioner kroner. Ordningen har som formål å påvirke transportutviklingen i de større byområdene, slik at flere velger kollektivtransport framfor egen bil. Skien/Porsgrunn og åtte andre byområder vil i 2009 være omfattet av ordningen, og vil dermed bli invitert til å søke om å få tildelt midler fra ordningen. Ved tildeling av midler vil det bli lagt avgjørende vekt på utviklingen i kollektivtransporten og personbilbruken de siste årene. I

tråd med "Klimaforliket" (Innst.S.nr. 145 (2007-2008) skal halve bevilgningen reserveres byområder som inngår forpliktende avtaler med staten om å ta i bruk virkemidler som virker reduserende på bilbruken.

- Regjeringen foreslår at Helse Sør-Øst RHF får økt basisbevilgningen til å lette omstillinger med 271 millioner kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 390 millioner kroner, til pensjoner med 1 954 millioner kroner og opptrappingsplan rus med 78 millioner kr. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordninger som ISF og poliklinikk.
- Det settes av 10,4 millioner kroner til videreføring av utdyping av farlei i Breviksstrømmen i Porsgrunn kommune.
- Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl, som omfatter alle fylkene rundt Oslofjorden, gjennomføres.
- Bevilgningen til forebyggende og konfliktdepende tiltak på rovvilt er økt med 30 millioner kroner for hele landet. Av økningen er 2 millioner kroner satt av til kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste ved skadefellingsoppdrag. Videre er bevilgningen til bestandsovervåking av rovvilt økt med 6 millioner kroner, rovviltkontaktnettets budsjett med 4 millioner kroner, og SNOs fellingslag med 1 million kroner. Dette vil også berøre rovviltregion 2 Sør-Norge. For øvrig øker bevilgningene til erstatninger for husdyr tatt av rovdyr med 13 millioner kroner, primært til villreinerstatninger.
- Det er en økning på 3 millioner kroner til arbeidet med fylkesdelplaner for nasjonale villreinområder. Deler av midlene vil kunne gå til fylket.
- Satsingen på utslippsreduksjoner i storbyområdene skal styrkes med en økning på nær 14 millioner kroner gjennom økte bevilgninger til samarbeidsprosjektet "Framtidens byer". Skien og Porsgrunn er to av de 13 byene som tar del i dette prosjektet.
- CLIMIT-programmet er et nasjonalt program for forskning, utvikling og demonstrasjon av teknologier for fossilt basert kraftproduksjon med fangst og lagring av CO₂. Det foreslås et administrasjonsbudsjett for Gassnova SF på 70 millioner kroner i 2009, hvorav 10 millioner kroner knytter seg til administrasjon av CLIMIT-programmet. Gassnova SF er lokalisert i Porsgrunn og er planlagt organisert med vel 30 personer.
- Regjeringen foreslår at 60 millioner kroner bevilges til ordningen for utjevning av nettleie i 2009, en dobling av nivået fra 2008. Utjevningsordningen bidrar til en direkte reduksjon av nettleien for sluttbrukere i distribusjonsnettet i de områder av landet med høyest overføringskostnader. Ved å doble bevilgningen til 60 millioner kroner i 2009, vil om lag 8 000 nettkunder bli omfattet av ordningen. Dette er en økning i nettkunder på mer enn 50 prosent.
- Telemark- og Haldenkanalen har siden midten av 1990-tallet vært eid av regionale myndigheter. Behovet for rehabilitering av sluser og dammer er stort. Regjeringen vil bidra til å bevare disse unike nasjonale kulturminnene. Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak øker derfor fra 5 til 7

millioner kroner i statsbudsjettet for 2009. I tillegg vil OED omprioritere 4 millioner kroner på inneværende års budsjett, slik at arbeidet kan starte så snart som mulig

- Det foreslås en bevilgning på 57,4 millioner kroner (54,77 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond. Inkludert er også en skjønnstildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territoriale samarbeid (Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program.
- Regjeringen har fra 2007 gjeninnført ordningen med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift. De områdene som ikke har fått gjeninnført 2003-satsene fullt ut, blir kompensert. Fylket får derfor tildelt midler over kapittel 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Midlene blir fordelt ved årsskiftet når departementet har beregnet den fylkesvise kostnadsøkningen for 2009.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inklusive inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene. Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetall for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattnivået før inntektsutjevning fremskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2009 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksttallene inkluderer videre ikke 100 millioner i ekstra skjønn til sørnorske kommuner som også skal fordeles av fylkesmannen. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler/ekstra skjønn Sør-Norge. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene vil påvirke veksten i de enkelte

kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Telemark

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Telemark anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 7,3 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Telemark har 11 av 18 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Nissedal kommune med 14,9 prosent, mens Tokke kommune har lavest vekst med 2,7 prosent.

Den sterke veksten for Nissedal kommune skyldes først og fremst endringer i småkommunetilskuddet. Skattegrensa for å motta tilskuddet er endret fra 110 prosent av landsgjennomsnittet siste skatteår for det tidligere regionaltilskuddet, til 120 prosent av landsgjennomsnittet over de siste tre år. Dermed mottar Nissedal nå småkommunetilskudd.

Den svake veksten for Tokke kommune skyldes i all hovedsak endringer i skatteelementene i inntektssystemet.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Telemark i 2007 utgiftskorrigerte frie inntekter på 95 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. I Telemark hadde 9 av 18 kommuner utgiftskorrigerte frie inntekter som var høyere enn eller lik landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktpolitiske tilskudd og skjønntilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Telemark hadde i 2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 3,8 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best

uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Telemark hadde i gjennomsnitt 37 595 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Telemark fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Telemark fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 7,3 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 0,4 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Telemark fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 0,9 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 5 758 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Kommune	Vekst RNB 2008 til 2009			Utgiftskorr. frie inntekter 2007 (i % av landsgj.)	Netto drifts- resultat i pst. av drifts- inntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Nominelle kroner (1 000 kr)	Prosent				
	1	2	3	4	5	6	7
0805 Porsgrunn	1 084 396	60 700	5,9	95	5,2	52 184	6 235
0806 Skien	1 589 498	99 704	6,7	93	3,3	41 596	9 083
0807 Notodden	432 363	31 384	7,8	93	2,8	32 008	2 170
0811 Siljan	86 752	5 935	7,3	102	4,0	26 202	422
0814 Bamble	431 217	31 183	7,8	93	2,3	23 811	2 576
0815 Kragerø	359 632	27 785	8,4	94	-2,6	25 207	1 885
0817 Drangedal	167 350	16 996	11,3	96	0,0	30 351	724
0819 Nome	243 946	16 040	7,0	98	-2,6	46 843	1 176
0821 Bø	184 119	17 774	10,7	93	-1,0	24 213	965
0822 Sauherad	155 174	12 621	8,9	95	4,6	51 406	753
0826 Tinn	240 028	13 778	6,1	102	9,8	22 865	1 083
0827 Hjartdal	79 289	4 964	6,7	113	5,6	18 227	287
0828 Seljord	106 610	4 982	4,9	100	5,1	51 028	520
0829 Kvitseid	114 959	7 603	7,1	107	11,0	24 155	501
0830 Nissedal	62 560	8 093	14,9	111	6,7	29 393	245
0831 Fyresdal	62 395	4 160	7,1	106	11,0	-13 324	242
0833 Tokke	100 890	2 630	2,7	104	8,3	17 927	421
0834 Vinje	155 520	8 643	5,9	109	10,3	22 569	675
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>15 556</i>	<i>8 687</i>					
Telemark	5 672 257	383 661	7,3	95	3,8	37 595	29 964

Telemark							
fylkeskommune	1 315 626	89 111	7,3	97	0,9	5 758	3 430

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Troms

- I statsbudsjettet for 2009 foreslår Regjeringa eit tilskot på 1,5 millionar kroner til Riddu Riddu i samband med at festivalen får knutepunktstatus frå 2009. Regjeringa foreslår også eit tilskot til Aja Samisk Senter på 5,2 millionar kroner. Tilskotet til Opera Nord blir auka med 500 000 kroner til vel 1,9 millionar.
- Regjeringa foreslår også å løyve 0,5 millionar kroner til Nord Vitensenter for å frigjere spelemidlar i samband med at Den kulturelle skulesekken skal utvidast til den vidaregåande skulen.

Tiltak kroner	Alle beløp i 1000-	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Festspillene i Nord-Norge (FINN)		10 835	500	4,6	11 335
Hålogaland Teater		36 598	2 000	5,5	38 598
Midt-Troms Museum		3 407	150	4,4	3 557
Nordnorsk Kunstmuseum		12 039	530	4,4	12 569
Nordnorsk Symfoniorkester - utvikling		1 500	5 000		6 500
Nordnorsk Vitensenter - skolesekkmidler			468		468
Nord-Troms Museum		2 382	105	4,4	2 487
Opera Nord, Tromsø		1 451	500	34,5	1 951
Perspektivet Museum		2 710	119	4,4	2 829
Riddu Riddu			1 500		1 500
Sør-Troms museum		6 157	1 071	17,4	7 228
Tromsø Symfoniorkester		12 396	1 000	8,1	13 396
Troms		89 475	12 943	14,5	102 418
Aja Samisk Senter (investeringstilskudd)		3 000			5 200

- Regjeringa foreslår å øke budsjetttrammen med 5 millionar kroner som bidrag til finansieringen av bachelor i luftfartsfag ved Universitetet i Tromsø.

- Regjeringen foreslår som en del av satsingen på økt rekruttering å tildele fem øremerkede stillinger til nordområdeforskning knyttet til Norges Forskningsråds virksomhet mot nordområdene. Forskningsrådet vil fordele stillingene ut fra kvalitet på prosjektet og relevans for nordområdesatsingen.
- Regjeringen foreslår å etablere 10 nye stipendiatstillinger og 3 post.dok.stillinger ved Universitetet i Tromsø. Stillingene bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Harstad med 1,424 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Universitetet i Tromsø med 27,424 millioner kroner.
- Høgskolen i Tromsø og Universitetet i Tromsø slår seg sammen fra 1. januar 2009.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Troms.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Universitetet i Tromsø	1 604 211 000	1 232 130 000	30 %
Høgskolen i Harstad	114 595 000	106 335 000	8 %

- Til "øvrige riksveier", det vil si riksveier utenom stamveinettet, er det foreslått en statlig investeringsramme på 133 millioner kroner. Av dette beløpet er 61 millioner kroner satt av til rassikring. I tillegg er det regnet med at Troms får stilt til disposisjon 75 millioner kroner i tilskudd, bompenger og drivstoffavgift.
- For prosjektet riksvei 858 Ryaforbindelsen legges det opp til anleggsstart våren 2009, under forutsetning av at Stortinget gir sin tilslutning til finansieringsopplegget. Prosjektet omfatter bygging av en undersjøisk tunnel mellom Balsnes og Larseng i Tromsø kommune. Det er lagt til grunn å bruke i alt 75 millioner kroner til dette prosjektet i 2009. 34 millioner kroner av dette er bompenger, mens 20 millioner kroner er lokale tilskudd.
- Innenfor Tromsøpakke 2 er det lagt til grunn 21 millioner kroner i drivstoffavgift til å finansiere bygging av gang- og sykkelveier og trafikksikkerhetstiltak på det kommunale veinettet. I tråd med tidligere behandling i Stortinget er det satt av 4 millioner kroner i statlige midler som kompensasjon for inndrivning av merverdiavgift på drivstoffavgiften. Også disse midlene vil bli brukt til gang- og sykkelveiltak på det kommunale veinettet.
- Det er dessuten satt av midler til å fullføre arbeidene med utbedringen av riksvei 867 på strekningen Samamoa – Ervik i Harstad. Prosjektet ventes åpnet for trafikk i desember 2009. I tillegg prioriteres mindre investeringstiltak, i all hovedsak mindre utbedringer.

- Innenfor rassikringsmidlene prioriteres statlige tilskudd til prosjektene fylkesvei 347 Arnøy (første byggetrinn) og fylkesvei 15 Dale – Alvestad på Grytøy. I tillegg prioriteres mindre rassikringstiltak på E8 i Lavangsdalen sør for Tromsø og på riksvei 91 Hov – Breivikeidet.
- Til ”Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene” er det på landsbasis foreslått 323,4 millioner kroner. Ordningen har som formål å påvirke transportutviklingen i de større byområdene, slik at flere velger kollektivtransport framfor egen bil. Tromsø og åtte andre byområder vil i 2009 være omfattet av ordningen, og vil dermed bli invitert til å søke om å få tildelt midler fra ordningen. Ved tildeling av midler vil det bli lagt avgjørende vekt på utviklingen i kollektivtransporten og personbilbruken de siste årene. I tråd med ”Klimaforliket” (Innst.S.nr. 145 (2007-2008) skal halve bevilgningen reserveres byområder som inngår forpliktende avtaler med staten om å ta i bruk virkemidler som virker reduserende på bilbruken.
- Regjeringen foreslår at Helse Nord RHF får økt basisbevilgningen i forbindelse med omfordeling med 133 millioner kroner, til å lette omstillinger med 62 millioner kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 89 millioner kroner, til pensjoner med 447 millioner kroner og opptrappingsplan rus med 17 millioner kroner. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordninger som ISF og poliklinikk.
- Nordområdene er regjeringens viktigste geografiske satsingsområde. Dette reflekteres også i den nye langtidsplanen for Forsvaret for perioden 2009-2012. I 2009 er bevilgningsnivået til alle forsvarsgrenene gitt et løft, og aktiviteten i nordområdene prioriteres. Det satses fortsatt på å legge til rette for betydelig og regelmessig alliert nærvær i våre nordområder gjennom trening og øvelser. Regjeringen fortsetter satsingen på Kystvakten, gjennom videreføring av det høye bevilgningsnivået Kystvakten har fått de siste årene. Fartøysstrukturen til Kystvakten gjennomgår også en betydelig modernisering, ved at gamle fartøy erstattes av noe færre, men betydelig bedre helikopterbærende fartøy med økt rekkevidde. Dette gjør at Kystvaktens totale evne til å løse sine oppgaver forbedres. Regjeringen planlegger også å kjøpe noen av de fartøyene som nå leies. Andre viktige tiltak i 2009 er blant annet etablering av et nytt fellesoperativt hovedkvarter på Reitan, innfasing av Skjold-klasse missiltorpedobåter og nye Fridtjof Nansen-klasse fregatter, styrking av Hæren og flytting av hærledelsen til Indre Troms. I tillegg prioriteres kontroll med fiskeriene i havområder hvor Norge har jurisdiksjon høyt. Innfasingen av nye Fridtjof Nansen-klasse fregatter og Skjold-klasse MTB-er vil gi et svært moderne og styrket sjøforsvar med økt evne til tilstedeværelse i nord, for å håndheve suverenitet og rettigheter, og ivareta forpliktelser i våre havområder. Samarbeidet med Russland videreføres, herunder kontakten mellom norske og russiske militære myndigheter i nord.
- Sentrale deler av Troms er Hærens andre tyngdepunkt og er en viktig del av Regjeringens nordområdesatsing. I tråd med arbeidet for å bedre operativ virksomhet, har Regjeringen styrket Hæren betydelig de senere årene. Regjeringen viderefører denne linjen også i 2009, og Hærens budsjett økes reelt med 87 millioner kroner. Hæren har dermed fått en bevilgningsvekst på 767 millioner kroner over 4 år. Regjeringen legger derved blant annet til rette for en fortsatt økning av Hærens bemanning, spesielt i nord.

- Hovedtrekkene i Hærens organisasjon videreføres i 2009. Som en del av satsingen på nordområdene, og i tråd med vedtatt langtidsplan, vil generalinspektøren for Hæren med tilhørende stabsfunksjoner i 2009 lokaliseres til Bardufoss. Dette bidrar til å skape et robust og tydelig ledelsesnivå for Hærens styrkeproduksjon. 2. bataljon på Skjold i Målselv kommune skal videreutvikles og innrettes mot en lettpansret oppsetning.
- I forbindelse med styrkingen av Hæren er det identifisert behov for nybygg ved Skjold garnison. Forsvarsdepartementet har godkjent prosjekt for flerbrukshall fase 1 på Skjold, og det foreslås i 2009-budsjettet å utvide prosjektet til det omfanget som opprinnelig var planlagt. Ny kostnadsramme vil være 133 millioner kroner. Utover allerede godkjente eiendomsprosjekter på Skjold, er det i perioden 2009-12 planlagt prosjekter med en samlet størrelse på ca. 240 millioner kroner. Dette inkluderer bl.a. nye kvarter for befal, boliger, garasje og administrasjonsbygg.
- Hærens jegerutdanning flyttes fra Porsangermoen til Setermoen. For å styrke fagmiljøet knyttet til rekognosering og overvåking (ISTAR) vil også ISTAR-utdanningen i Hæren samles på Setermoen. Et nytt ledelsesbygg for Etterretningsbataljonen er planlagt startet opp på Setermoen i 2009. Nybygget vil bli plassert i overensstemmelse med planen for en kompakt leir på Setermoen. Jegerutdanningens behov for kontor- og undervisningslokaler vil bli ivarettatt i det nye ledelsesbygget. EBA-prosjektet foreslås gjennomført innenfor en kostnadsramme på 267 millioner kroner.
- På Setermoen er det i 2009 satt av ca. 180 millioner kroner til undervisnings- og ledelsesbygg (fase 1) og til flerbrukshall (fase 3). Utover ovennevnte allerede godkjente Eiendom, bygg og anlegg-prosjekter ved Setermoen, er det i perioden 2009-12 planlagt prosjekter med en samlet størrelse på ca. 770 millioner kroner. Dette inkluderer det nye bygget til Etterretningsbataljonen.
- Det vil fortsatt bli lagt til rette for betydelig og regelmessig alliert nærvær i våre nordområder gjennom trening og øvelser. I 2009 vil det bli gjennomført en stor fellesoperativ øvelse i Nordland/Troms, *Cold Response 2009*, med alliert deltagelse etter invitasjon.
- Bardufoss vil i henhold til ny langtidsplan være hovedbase for Forsvarets helikopterstruktur. I 2009 er det satt av midler til ferdigstilling av familieboliger/-leiligheter i Vilje boligfelt (fase 2). Utover ovennevnte allerede godkjente Eiendom, bygg og anlegg-prosjekter er det i perioden 2009-12 planlagt eiendomsprosjekter med en samlet størrelse på ca. 1,1 milliard kroner i Bardufoss-området. Dette inkluderer prosjekter både for Hæren, Luftforsvaret og Forsvarets logistikkorganisasjon, herunder blant annet nye kvarter til befal, boliger, garasje, administrasjonsbygg nytt våpen-/kjøretøyverksted og rehabilitering av hovedrullebane.
- Sjøheimevernets andre SHV-gruppe er planlagt lokalisert til Trondenes i Harstad. Kystjegerkommandoen ved Trondenes videreføres. Sjøforsvarets base ved Olavsvern legges ned i tråd med langtidsplanen.
- Alliert treningssenter/Nord på Åsegarden legges ned i 2009 i forbindelse med opprettelsen av det nye allierte treningssenteret (ATS) med hovedsete på ved Porsangermoen. Infrastrukturen

på Åsegarden og dedikert infrastruktur på Evenes vil bli opprettholdt som en del av treningssenteret på Porsangermoen.

- Det er inngått avtale mellom Forsvaret og Mauken reinbeitedistrikt som åpner for sammenknytning av skytefeltene Mauken og Blåtind i Midt-Troms, og arbeidet med å etablere korridor mellom skytefeltene videreføres. Det er i budsjettet avsatt 50 millioner kroner til dette arbeidet i 2009.
- Som et ledd i regjeringens satsing på forsvarsmusikken, er Forsvarets musikk styrket med 7 millioner kroner i forhold til saldert budsjett 2008. Forsvarets musikk vil øke sin aktivitet i 2009 i tråd med bevilgningsøknningen. Forsvarets musikkorps Nord-Norge videreføres i Harstad.
- I budsjettet for 2009 foreslår regjeringen å leie inn et nytt slepefartøy over Fiskeri- og kystdepartementets budsjett med ei ramme på 74 millioner kroner. Slepefartøyet skal gå inn i den statlige slepebåtberedskapen i Nord-Norge, og fartøyet skal erstatte ett av Kystvaktens fartøy som vil fases ut av denne beredskapen i 2009. Fra 2010 legges det opp til ei styrking av slepeberedskapen i Nord-Norge til tre helårs slepefartøy over Fiskeri- og kystdepartementets budsjett. Kystverket vil imidlertid bli bedt om å utrede alternative løsninger med tilsvarende beredskapsnivå.
- Tromsømiljøet er langt framme i arbeidet med marin bioteknologi og marin bioprospektering. Arbeidet med marin bioprospektering styrkes med 10 millioner kroner over Fiskeri- og kystdepartementets budsjett. Av dette vil 1 million kroner styrke bevilgningen til MABIT, slik at samlet bevilgning til MABIT blir 6 millioner kroner i 2009. Bevilgningen til Marbank videreføres i budsjettet for 2009.
- Det settes av 5 millioner kroner til å starte arbeidet med ny molo i Gryllefjord i Torsken kommune og 13 millioner kroner til utdyping av farlei i Gisundet-Rystraumen i Tromsø kommune.
- Det gis tilskudd til følgende kommunale fiskerihavneanlegg: 988 000 kroner til flytebrygge i Vannvåg i Karlsøy kommune, 770 000 kroner til flytebrygge i Senjahopen i Berg kommune og 800 000 kroner til moloutbedring i Oldervik i Tromsø kommune.
- Det er et mål at stiftelsen Alternativ til vold skal ha et landsdekkende tilbud til voldsutøvere. I 2008 er det etablert/under etablering ATV-tilbud i Oslo, Sandvika, Langesund, Arendal, Kristiansand, Stavanger og Drammen. I 2009 foreslås det å øke tilskuddet med 5 millioner kroner, slik at tilbudet kan utvides med ytterligere fire steder (Hedmark/Oppland, Hordaland, Nordland og Troms).
- Bevilgningen til forebyggende og konfliktdempende tiltak på rovvilt er økt med 30 millioner kroner for hele landet. Av økningen er 2 millioner kroner satt av til kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste ved skadefellingsoppdrag. Videre er bevilgningen til bestandsovervåking av rovvilt økt med 6 millioner kroner, rovviltkontaktnettets budsjett med 4 millioner kroner, og SNOs fellingslag med 1 million kroner. Disse økningene vil også berøre rovviltregion 8 Troms og

Finnmark. For øvrig øker bevilgningene til erstatninger for husdyr tatt av rovdyr med 13 millioner kroner, primært til villreinerstatninger.

- I løpet av høsten 2008 eller i 2009 er det planlagt vern av rike løvskoger i Troms under fylkesvise verneplaner.
- Under nasjonalparkplanen er det for Troms planlagt vern av Sjødalen/Isdalen høsten 2008 eller i 2009.
- Satsing på helhetlig forvaltning av norske havområder, herunder gjennomføring av Forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten og arbeidet med en forvaltningsplan for Norskehavet, er styrket ytterligere med til sammen 3 millioner kroner i Miljøverndepartementets budsjett for 2009. Det er også igangsatt tiltak og kunnskapsoppbygging på øvrige departementers områder.
- En styrking av kartleggingsprogrammet MAREANO er nødvendig blant annet som ledd i arbeidet med forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten. Dette er i samarbeid med Fiskeri- og kystdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet. Økningen i Miljøverndepartementets budsjett i 2009 er på 6,3 millioner kroner.
- Det er lagt frem en handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser. Kompetanseoppbygging er et helt sentralt element i handlingsplanen og det vil bli etablert en faglig støttetjeneste (knutepunkt) i fylkene som skal bistå offentlige virksomheter i den operative gjennomføringen.
- Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til de tre fartøyvernssentrene med 3,0 millioner kroner. Fartøyvernssentrene, herunder Nordnorsk fartøyvernssenter og båtmuseum, fungerer som kompetansesenter for restauring og vedlikehold av fartøy og økningen skal sette fartøyvernssentrene bedre i stand til å bidra til langsiktig ivaretagelse av fartøyene.
- Det skal opprettes et kompetansesenter for is og klima ved Norsk Polarinstitut i Tromsø, og det foreslås en bevilgning på 22 millioner kroner.
- Satsingen på utslippsreduksjoner i storbyområdene skal styrkes med en økning på nær 14 millioner kroner gjennom økte bevilgninger til samarbeidsprosjektet "Framtidens byer". Tromsø er en av de 13 byene som tar del i dette prosjektet.
- Det foreslås en bevilgning på 164,4 millioner kroner (158,47 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond. Inkludert er også en skjønnstildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territoriale samarbeid (Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program.

- Regjeringen har fra 2007 gjeninnført ordningen med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift. De områdene som ikke har fått gjeninnført 2003-satsene fullt ut, blir kompensert. Fylket får derfor tildelt midler over kapittel 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Midlene blir fordelt ved årsskiftet når departementet har beregnet den fylkesvise kostnadsøkningen for 2009.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inklusive inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene. Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetal for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattenivået før inntektsutjevning fremskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2008 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Troms

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Troms anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 7,5 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Troms har 19 av 25 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Storfjord og Karlsøy kommuner med henholdsvis 16,0 og 14,1 prosent, mens Skånland kommune har lavest vekst med 4,7 prosent.

Den sterke veksten for Storfjord og Karlsøy kommuner skyldes i all hovedsak at kommunene får en sterk økning i småkommunetilskuddet. Begge kommunene ligger i tiltakssonen, men har tidligere fått regionaltilskudd etter sats som kommunene utenfor tiltakssonen. I og med at alle kommunene i tiltakssonen nå behandles likt, vil Storfjord og Karlsøy kommuner få småkommunetilskudd etter samme sats som de øvrige kommunene i tiltakssonen (som kvalifiserer for småkommunetilskuddet). I tillegg tjener begge kommunene på endringer i kriteriedata.

Den svake veksten for Skånland kommune skyldes at kommunen taper på endringene i kostnadsnøkkelen og på endringer i kriteriedata.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Troms i 2007 utgiftskorrigerte frie inntekter på 107 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. I Troms hadde alle kommunene utgiftskorrigerte frie inntekter som var høyere enn landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktspolitiske tilskudd, veksttilskudd og skjønntilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Troms hadde i 2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på -0,1 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Troms hadde i gjennomsnitt 47 582 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Troms fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Troms fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 8,8 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 1,9 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Troms fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 7,0 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 6 757 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Kommune	Vekst RNB 2008 til 2009			Utgiftskorr. frie inntekter 2007 (i % av landsgj.)	Netto drifts- resultat i pst. av drifts- inntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Nominelle kroner (1 000 kr)	Prosent				
	1	2	3	4	5	6	7
1901 Harstad	769 997	48 818	6,8	102	-1,3	42 940	4 115
1902 Tromsø	2 045 642	130 360	6,8	105	-2,2	50 777	11 958
1911 Kvæfjord	142 650	7 246	5,4	116	0,5	39 704	532
1913 Skånland	130 067	5 787	4,7	110	5,8	51 098	504
1915 Bjarkøy	38 349	2 628	7,4	147	0,6	28 301	89
1917 Ibestad	84 137	7 055	9,2	123	-1,2	36 885	261
1919 Gratangen	66 699	4 102	6,6	124	3,3	56 396	202
1920 Lavangen	60 125	5 256	9,6	125	0,3	30 874	175
1922 Bardu	150 960	10 414	7,4	106	7,4	45 740	714
1923 Salangen	98 252	6 356	6,9	113	1,8	59 760	381
1924 Målselv	247 719	18 598	8,1	103	1,5	45 581	1 180
1925 Sørreisa	127 321	7 391	6,2	103	-3,5	60 317	584
1926 Dyrøy	68 067	4 814	7,6	120	5,4	51 869	214
1927 Tranøy	86 377	5 793	7,2	124	2,4	41 205	275
1928 Torsken	60 430	5 655	10,3	133	:	:	164
1929 Berg	50 859	3 604	7,6	125	-1,5	67 918	166
1931 Lenvik	423 235	32 312	8,3	102	3,6	41 323	1 969
1933 Balsfjord	223 250	16 895	8,2	102	0,3	36 057	966
1936 Karlsøy	127 265	15 700	14,1	119	1,8	66 973	422
1938 Lyngen	143 322	10 603	8,0	104	-2,0	66 368	561
1939 Storfjord	92 082	12 716	16,0	111	3,2	35 783	332
1940 Kåfjord	106 560	8 462	8,6	117	3,4	33 862	389
1941 Skjervøy	130 648	10 523	8,8	114	-0,7	61 577	513

1942 Nordreisa	187 771	15 503	9,0	104	-1,8	34 448	818
1943 Kvæningen	80 571	5 305	7,0	127	4,9	35 480	234
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>10 000</i>	<i>0</i>					
Troms	5 752 354	401 896	7,5	107	-0,1	47 582	27 718
Troms fylkeskommune	1 667 116	135 115	8,8	111	7,0	6 757	3 174

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Vest-Agder

- Regjeringa foreslår i statsbudsjettet for 2009 ein auke i løyvinga til Kristiansand Symfoniorkester med 3,4 millionar kroner til om lag 36,5 millionar kroner.
- I tillegg foreslår regjeringa 25 millionar kroner i 2009 til bygging av Kilden, Teater og konserthus Sørlandet. Ramma for det statlege tilskotet er 408 millionar kroner.
- Agder Teater AS får ein auke på 1,5 millionar kroner til 17,6 millionar. Regjeringa vil auke tilskotet til Sørlandets Kunstmuseum med 0,3 millionar kroner for å frigjere spelemiddel i samband med at Den kulturelle skulesekken skal utvidast til den vidaregåande skulen.
- Opera Sør, Kristiansand aukar tilskotet med 500 000 kroner til nær 3,6 millionar kroner, mens Nettsted for unge kunstnere, TRAFO.no får 149 000 kroner i auke slik at samla tilskot blir vel 1,2 millionar kroner. Assitejs barne- og ungdomsfestival får auka tilskotet med 109 000 til 200 000 kroner.

Tiltak kroner	Alle beløp i 1000-	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Agder naturmuseum og botaniske hage		3 038	134	4,4	3 172
Agder Teater A/S		16 133	1 500	9,3	17 633
Arkivet, Stiftelsen		1 125	50	4,4	1 175
ASSITEJs barne og ungdomsfestival		91	109	119,8	200
Christiansand Protestfestival		261	11	4,2	272
Fullriggeren Sørlandet		3 582	158	4,4	3 740
Kristiansand Symfoniorkester		33 063	3 400	10,3	36 463
Nettsted for unge kunstnere, Trafo.no		1 119	149	13,3	1 268

Opera Sør, Kristiansand	3 076	500	16,3	3 576
Sørlandets Kunstmuseum	6 734	588	8,7	7 322
Vest-Agder-museet	12 276	540	4,4	12 816
Vest-Agder	80 498	7 139	8,9	87 637
Teater/kons.hus for Sørlandet (invest.tilsk.)	2 000			25 000

- Regjeringen foreslår å etablere 2 nye stipendiatstillinger og 1 post.dok.stilling ved Universitetet i Agder. Stillingene bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Universitetet i Agder med 6,023 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Ansgar teologiske høyskole med 0,073 millioner kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Mediehøgskolen, Gimlekollen med 0,092 millioner kroner.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Vest-Agder.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Universitetet i Agder	758 809 000	729 781 000	4 %
Ansgar teologiske høyskole	10 651 000	10 148 000	5 %
Mediehøgskolen Gimlekollen	12 142 000	11 781 000	3 %

- 30 millioner kroner er foreslått til prosjektet E39 Vigeland – Osestad. Prosjektet omfatter en om lag 5,2 kilometer lang strekning i Lindesnes kommune. På den 1,7 kilometer lange delstrekningen Vigeland – Fardal utbedres eksisterende vei. På delstrekningen Fardal – Osestad bygges ny tofelts vei med forbikjøringsfelt og midtrekkverk. I hver ende av delstrekningen bygges rundkjøring. Tre bruer og en miljøtunnel inngår i prosjektet. Anleggsarbeidene skal etter planen startes høsten 2009, og prosjektet ventes åpnet for trafikk i 2012.
- Innenfor investeringsrammen for E39 Kristiansand – Stavanger – Bergen er det lagt opp til å bygge midtrekkverk på en 1,5 kilometer lang gjenstående strekning mellom Storenes og Tangvall i Vest-Agder.
- Til ”øvrige riksveier”, det vil si riksveier utenom stamveinettet, er det foreslått en statlig investeringsramme på 112 millioner kroner for 2009. Av dette er 15,7 millioner kroner avsatt til forsøket med alternativ organisering av transportsystemet i Kristiansandsregionen, mens 6 millioner kroner gjelder rassikring. I tillegg er det regnet med at Vest-Agder får stilt til disposisjon 163 millioner kroner i bompenger og tilskudd.

- Det legges til grunn et revidert opplegg for Listerpakken, i tråd med lokalpolitiske vedtak. For neste år er det satt av 52 millioner kroner til å fullføre prosjektet riksvei 465 Kjørrefjord – Ulland, strekningen Hanesund – Sunde. Av dette beløpet er 2 millioner kroner bompenger. Prosjektet ventes åpnet for trafikk i mars 2009. I tillegg startes hovedarbeidene på fylkesveiprojektet Skråveien som omfatter bygging av ny nord- sørgående veiforbindelse like vest for Farsund sentrum. Prosjektet finansieres med bompenger og tilskudd fra Farsund kommune og Vest-Agder fylkeskommune. I tillegg videreføres arbeidene med utbedring av riksvei 452 mellom Fagerholt og Justvik. Prosjektet er en forutsetning for planlagt boligbygging i området. Prosjektet finansieres i hovedsak av utbyggeren og Kristiansand kommune.
- Den opprinnelige Listerpakken har hatt kostnadsøkninger, noe som har gjort det nødvendig å foreta en rekke endringer av pakken. Det er lokalpolitisk enighet om et revidert opplegg med sikte på å fullføre Listerpakken som opprinnelig planlagt. Bomtakstene for lette kjøretøy øker fra 20 kroner til 25 kroner og fra 40 kroner til 50 kroner for tunge kjøretøy. I tillegg forlenges innkrevingsperioden med fire år. Den statlige rammen er økt med 160 millioner kroner gjennom omdisponering av midler og økte rammer. Det fylkeskommunale og kommunale bidraget er økt med 30 millioner kroner. Den økonomiske rammen til Listerpakken er økt fra opprinnelig 880 millioner kroner, til om lag 1290 millioner kroner. Samferdselsdepartementet slutter seg til det foreslåtte opplegget for utvidelsen av Listerpakken.
- Det legges opp til at forsøksmidlene brukes til kollektivtrafikktiltak. I tillegg er det lagt til grunn 29 millioner kroner fra bompengoordningen i Kristiansand til bygging av gang- og sykkelveier. Rassikringsmidlene vil bli nyttet til tiltak på E39 ved Sjekkefjellet vest for Mandal.
- Innenfor den foreslåtte bevilgningen til kapasitetsøkende tiltak på jernbanenettet er det satt av midler til å starte arbeid med Nodeland kryssingsspor på Sørlandsbanen, i Songdalen kommune om lag 10 minutter fra Kristiansand. Sammen med andre kryssingsspor på Sørlandsbanen vil prosjektet øke kapasiteten for gods mellom Kristiansand og Ganddal i Rogaland. Det eksisterende kryssingssporet vil bli forlenget og bygget om. Arbeidet med hovedplan og reguleringsplan pågår. Kostnadene er foreløpig anslått til om lag 60-85 millioner kroner, avhengig av valg av løsningsalternativ. Endelig kostnadsoverslag for prosjektet vil bli fastsatt i samband med Jernbaneverkets godkjenning av prosjektets hovedplan.
- Til "Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene" er det på landsbasis foreslått 323,4 millioner kroner. Ordningen har som formål å påvirke transportutviklingen i de større byområdene, slik at flere velger kollektivtransport framfor egen bil. Kristiansand og åtte andre byområder vil i 2009 være omfattet av ordningen, og vil dermed bli invitert til å søke om å få tildelt midler fra ordningen. Ved tildeling av midler vil det bli lagt avgjørende vekt på utviklingen i kollektivtransporten og personbilbruken de siste årene. I tråd med "Klimaforliket" (Innst.S.nr. 145 (2007-2008) skal halve bevilgningen reserveres byområder som inngår forpliktende avtaler med staten om å ta i bruk virkemidler som virker reduserende på bilbruken.
- Helse Sør-Øst RHF får økt basisbevilgningen til å lette omstillinger med 271 millioner kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 390 millioner kroner, til pensjoner med 1 954 millioner kroner og

opptrappingsplan rus med 78 millioner kroner. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordninger som ISF og poliklinikk.

- Luftforsvarets grunnutdanning skal konsentreres rundt Luftforsvarets skolesenter på Kjevik. Innen utgangen av langtidsperioden 2009-2012 vil også Luftforsvarets rekruttutdanning lokaliseres og organiseres sammen med grunnleggende befalsutdanning på Kjevik.
- Agder HV-distrikt 07 legges ned og integreres i et nytt HV-distrikt 08. Dette omfatter begge Agder-fylkene og Rogaland, og har distriktsstab i Vatneleieren utenfor Sandnes.
- I budsjettet for 2009 foreslås det å øke tilskudd til kystkultur med 3 millioner kroner knyttet til Kystverkets etatsmuseum. Samlet bidrag fra Fiskeri- og kystdepartementet er nå 6 millioner kroner. Museet ble opprettet i 2008 og koordinator for etatsmuseet er fyrmuseet på Lindesnes. Museet er etablert som en nettverksmodell med fire samarbeidspartnere (Fyrmuseet på Lindesnes, Tungenes fyr i Rogaland, samlinga i Dalsfjorden i Møre og Romsdal og Lofotmuseet i Nordland). Modellen legger til grunn en statlig finansiering på 6 millioner kroner, mens det på lokalt og regionalt nivå forutsettes bidrag på til sammen 4 millioner kroner.
- Det settes av 24,2 millioner kroner til videreføring av ny kai i fiskerihavneanlegg i Listahamn i Farsund kommune.
- Det gis 1,373 millioner i tilskudd til kommunalt fiskerihavneanlegg i Gismerøya i Mandal kommune.
- Det er en økning på 3 millioner kroner til arbeidet med fylkesdelplaner for nasjonale villreinområder. Deler av midlene vil kunne gå til fylket.
- Det er lagt frem en handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser. Kompetanseoppbygging er et helt sentralt element i handlingsplanen og det vil bli etablert en faglig støttetjeneste (knutepunkt) i fylkene som skal bistå offentlige virksomheter i den operative gjennomføringen.
- Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner med 9 millioner kroner. På grunn av at midler til engangstiltak i 2008 er tatt ut i 2009, er det reelt sett 10 millioner kroner til nye tiltak. Midlene planlegges brukt til å sette i stand og sikre forvaltning, drift og vedlikehold av ti utvalgte tekniske og industrielle kulturminner. Blant disse er Sjølingstad Uldvarefabrik, Lindesnes.
- Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til de tre fartøyvernssentrene med 3,0 millioner kroner. Fartøyvernssentrene, herunder Bredalsholmen Dokk- og Fartøyvernssenter, fungerer som kompetansesenter for restauring og vedlikehold av fartøy. Økningen skal sette fartøyvernssentrene bedre i stand til å bidra til langsiktig ivaretagelse av fartøyene.
- Kulturminner og kulturmiljø kan gi grunnlag for å utvikle levende lokalsamfunn og være ressurser for verdiskaping i næringslivet. Det pågår et verdiskapingsprogram på

kulturminneområdet. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til verdiskapingsprogrammet med 5 millioner kroner i 2009. Fase 1 av programmet går ut 2010 og omfatter 11 pilotprosjekt, hvorav ett er i Vest-Agder. Det er Porto Franco – Kristiansands kulturelle frihavn.

- Satsingen på utslippsreduksjoner i storbyområdene skal styrkes med en økning på nær 14 millioner kroner gjennom økte bevilgninger til samarbeidsprosjektet "Framtidens byer". Kristiansand er en av de 13 byene som tar del i dette prosjektet.
- Det foreslås en bevilgning på 33,2 millioner kroner (29,89 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond. Inkludert er også en skjønntildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territoriale samarbeid (Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program.
- Regjeringen har fra 2007 gjeninnført ordningen med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift. De områdene som ikke har fått gjeninnført 2003-satsene fullt ut, blir kompensert. Fylket får derfor tildelt midler over kapittel 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Midlene blir fordelt ved årsskiftet når departementet har beregnet den fylkesvise kostnadsøkningen for 2009.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inklusive inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene. Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetall for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattnivået før inntektsutjevning fremskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2009 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksttallene inkluderer videre ikke 100 millioner i ekstra skjønn til sørnorske kommuner som også skal fordeles av fylkesmannen. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler/ekstra skjønn Sør-Norge. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Vest-Agder

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Vest-Agder anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 6,8 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Vest-Agder har 10 av 15 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Flekkefjord kommune med 9,2 prosent, mens Sirdal kommune har lavest vekst med 5,9 prosent.

Den sterke veksten for Flekkefjord kommune skyldes først og fremst at kommunen mottar nytt distriktstilskudd Sør-Norge og at kommunen tjener på endringer i kriteriedata.

Den svake veksten for Sirdal kommune skyldes i hovedsak endringer i skatteelementene i inntektssystemet.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Vest-Agder i 2007 utgiftskorrigerede frie inntekter på 96 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. I Vest-Agder hadde 6 av 15 kommuner utgiftskorrigerede frie inntekter som var høyere enn eller lik landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktspolitiske tilskudd og skjønnstilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Vest-Agder hadde i

2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 1,9 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Vest-Agder hadde i gjennomsnitt 34 591 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Vest-Agder fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Vest-Agder fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 7,7 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 0,8 prosentpoeng høyere enn landsgjennomsnittet 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Vest-Agder fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 0,6 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 4 919 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Kommune	Vekst RNB 2008 til 2009			Utgiftskorr. frie inntekter 2007 (i % av landsgj.)	Netto drifts- resultat i pst. av drifts- inntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Nominelle kroner (1 000 kr)	Prosent				
	1	2	3	4	5	6	7
1001 Kristiansand	2 459 175	140 524	6,1	96	0,6	32 904	14 696
1002 Mandal	453 643	28 468	6,7	93	0,8	38 868	2 571
1003 Farsund	311 028	22 166	7,7	93	-0,5	30 362	1 680
1004 Flekkefjord	326 014	27 548	9,2	94	-0,2	38 257	1 635
1014 Vennesla	408 674	24 884	6,5	93	4,6	29 944	2 252
1017 Songdalen	180 612	11 714	6,9	93	-3,4	40 687	1 014
1018 Søgne	302 898	21 748	7,7	95	1,8	37 763	1 842
1021 Marnardal	97 042	6 258	6,9	100	19,4	53 514	383
1026 Åseral	51 472	3 777	7,9	118	17,6	27 543	162
1027 Audnedal	73 491	5 273	7,7	107	9,1	48 685	285
1029 Lindesnes	159 284	10 470	7,0	94	1,7	57 697	804
1032 Lyngdal	247 247	14 599	6,3	93	2,8	28 033	1 335
1034 Hægebostad	70 380	4 537	6,9	108	7,0	21 188	284
1037 Kvinesdal	214 627	16 346	8,2	100	-1,6	26 989	1 000

1046 Sirdal	94 488	5 285	5,9	134	13,8	47 080	342
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>9 500</i>	<i>5 000</i>					
Vest-Agder	5 459 575	348 597	6,8	96	1,9	34 591	30 285
Vest-Agder fylkeskommune	1 363 759	97 969	7,7	96	0,6	4 919	3 425

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Vestfold

- Regjeringa foreslår å løyve om lag 5,6 millionar kroner i samband med samanslåinga av museum i Vestfold. Frå 1. januar vil Haugar Vestfold Kunstmuseum, Larvik Museum, Nord-Jarsbergmusea, Sandefjordsmusea og Slottsfjellmuseet slutte seg saman i ei ny museumseining.
- I tillegg går regjeringa inn for å auke tilskotet til Festspillene i Vestfold med 250 000 kroner til vel 2,3 millionar kroner. Tilskotet til Stella Polaris aukar med 200 000 kroner til 1,2 millionar kroner.

Tiltak kroner	Alle beløp i 1000-	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Festspillene i Vestfold		2 086	250	12,0	2 336
Haugar Vestfold Kunstmuseum		2 070	91	4,4	2 161
Heyerdahl-instituttet		1 043	46	4,4	1 089
Larvik Museum		2 304	101	4,4	2 405
Marked for scenekunst, Sandefjord		184	8	4,3	192
Nord-Jarlsbergmuseene		2 332	103	4,4	2 435
Preus museum		8 772	386	4,4	9 158
Sandefjordmuseene		3 666	161	4,4	3 827
Slottsfjellmuseet		2 790	123	4,4	2 913
Stella Polaris		1 000	200	20,0	1 200
Vestfold - museumskonsolidering			5 000		5 000
Vestfold		26 247	6 469	24,6	32 716

- Regjeringen foreslår å etablere 2 nye stipendiatstillinger ved Høgskolen i Vestfold. Stillingene bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Vestfold med 2,151 millioner kroner.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Vestfold.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Høgskolen i Vestfold	330 877 000	336 556 000	-2 %

- Til E18 Kopstad – Gulli er det avsatt 63 millioner kroner. Prosjektet omfatter bygging av 12 kilometer firefelts vei i kommunene Horten, Re og Tønsberg, og ble åpnet for trafikk i desember 2007. Midlene i 2009 vil bli brukt til å tilbakebetale midlertidig omdisponerte midler fra andre prosjekter og til restarbeider. Ombygging av eksisterende E18 vil gjenstå til 2010. Omfanget av tiltak på eksisterende vei vil bli avklart i samråd med lokale myndigheter. Prosjektet er finansiert ved statlige midler og ved bruk av bompenger.
- 200 millioner kroner er avsatt til E18 Langaker – Bommestad. Beløpet forutsettes i sin helhet stilt til disposisjon av bompengeselskapet. Prosjektet omfatter bygging av om lag 8 kilometer ny firefelts vei i Sandefjord og Larvik kommuner, vest for dagens E18. Veien bygges med 29 meter veibredde. Anleggsarbeidene startet i januar 2007, og prosjektet ventes åpnet for trafikk før sommerferien i 2009. Omlegging av eksisterende E18 og sluttoppgjør vil gjenstå til 2010.
- I budsjettforslaget vises det til at det er lokalpolitisk tilslutning til et opplegg for delvis bompengefinansiering av den videre utbyggingen av E18 i Vestfold. På grunn av manglende planavklaringer på deler av strekningen legges det opp til at videre utbygging skal skje etappevis. Strekningen Sky – Langangen i Vestfold og Telemark blir første etappe. Arbeidet med ekstern kvalitetssikring (KS2) av prosjektet er startet. Samferdselsdepartementet vil legge fram en egen proposisjon om videre utbygging og finansiering av E18 i Vestfold så snart det foreligger tilstrekkelige avklaringer. Det kan derfor bli aktuelt med anleggsstart på strekningen Sky – Langangen i løpet av 2009.
- Til "øvrige riksveier", det vil si riksveier utenom stamveinettet, er det foreslått en statlig investeringsramme på 69,5 millioner kroner. I tillegg er det regnet med at Vestfold får stilt til disposisjon 100 millioner kroner i bompenger.
- Det er lagt opp til å bruke 75 millioner kroner for å videreføre prosjektet riksvei 306 Kirkebakken – Re grense, som i sin helhet finansieres med bompenger. Prosjektet ventes åpnet for trafikk i desember 2009. Innenfor Tønsbergpakken er det lagt til grunn 25 millioner kroner i bompenger til sluttoppgjør for prosjektet riksvei 311 Ringvei øst – vest Kjelle – Kilen, som ble åpnet for trafikk i mars 2008.
- Innenfor den statlige rammen prioriteres mindre investeringstiltak, med særlig vekt på trafikksikkerhetstiltak og bygging av gang- og sykkelveier. I tillegg prioriteres mindre utbedringer og tiltak for kollektivtrafikken.

- 160 millioner kroner er foreslått for å sette i gang utbyggingen av nytt dobbeltspor mellom Barkåker og Tønsberg på Vestfoldbanen. Prosjektet har en lengde på 7,7 kilometer, medregnet tilkøplinger til eksisterende jernbanetrasé. Nytt dobbeltspor vil utgjøre 5,4 kilometer, og 1,6 kilometer av denne strekningen vil gå i tunnel. Utbyggingen vil føre til 3-4 minutter kortere reisetid på strekningen Tønsberg – Oslo, og vil bidra til mer effektive togkryssinger med dagens ruteopplegg. Kostnadsrammen for utbyggingen, medregnet fornyelse av jernbanetekniske anlegg på Tønsberg stasjon, er på vel 1,6 milliarder kroner. I tillegg er det avsatt midler til videre detaljplanlegging av dobbeltspor Holm – Holmestrand – Nykirke på Vestfoldbanen.
- Regjeringen foreslår at Helse Sør-Øst RHF får økt basisbevilgningen til å lette omstillinger med 271 millioner kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 390 millioner kroner, til pensjoner med 1 954 millioner kroner og opptrappingsplan rus med 78 millioner kr. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordninger som ISF og poliklinikk.
- Luftforsvarets stasjon på Mågerø videreføres og videreutvikles i sammenheng med NATOs kommando- og kontrollsystem.
-
- Som et ledd i regjeringens satsing på forsvarsmusikken, er Forsvarets musikk styrket med 7 millioner kroner i forhold til saldert budsjett 2008. Forsvarets musikk vil øke sin aktivitet i 2009 i tråd med bevilgningsøkningen. Kongelige Norske Marines Musikkorps videreføres i Horten.
- Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl, som omfatter alle fylkene rundt Oslofjorden, gjennomføres.
- Det er lagt frem en handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlig anskaffelser. Kompetanseoppbygging er et helt sentralt element i handlingsplanen og det vil bli etablert en faglig støttetjeneste (knutepunkt) i fylkene som skal bistå offentlige virksomheter i den operative gjennomføringen.
- Kulturminner og kulturmiljø kan gi grunnlag for å utvikle levende lokalsamfunn og være ressurser for verdiskaping i næringslivet. Det pågår et verdiskapingsprogram på kulturminneområdet. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til verdiskapingsprogrammet med 5 millioner kroner i 2009. Fase 1 av programmet går ut 2010 og omfatter 11 pilotprosjekt, hvorav ett er i Vestfold. Det er Hammerdalen i Larvik kommune.
- Det pågår et prosjekt for å sikre et utvalg ruiner som har stor nasjonal eller lokal verdi og hvor det engasjementet fra lokalbefolkningen er stort. Regjeringen foreslår å øke innsatsen til bevaringsprogrammet for ruiner med 4 millioner kroner. Midlene planlegges brukt til konservering av utvalgte ruiner, blant annet Olavskirken i Tønsberg.
- Det foreslås en bevilgning på 10,5 millioner kroner (10,5 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Inkludert i bevilgningen inngår en skjønnstildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territoriale samarbeid (Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inkludert inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene.

Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetall for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattenivået før inntektsutjevning framskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2008 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksttallene inkluderer videre ikke 100 millioner i ekstra skjønn til kommuner i Sør-Norge som også skal fordeles av fylkesmannen. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene og ekstra skjønn til kommuner i Sør-Norge vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Vestfold

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Vestfold anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 7,3 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Vestfold har 10 av 14 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Hof kommune med 10,7 prosent, mens Tønsberg kommune har lavest vekst med 6,4 prosent

Den sterke veksten for Hof kommune skyldes at Hof tidligere har mottatt regionaltilskudd etter lavere sats, siden de har hatt over 3000 innbyggere, men får nå fullt småkommunetilskudd (på grunn av at

nedtrappingen av tilskuddet for kommuner med mellom 3000 og 3200 innbyggere avvikles). Hof tjener også på endring av kriteriedata.

Den svake veksten for Tønsberg kommune skyldes omleggingen av skatteelementene i inntektssystemet.

Frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Vestfold i 2007 utgiftskorrigerte frie inntekter på 95 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig mellom kommunene. I Vestfold hadde 1 av 14 kommuner utgiftskorrigerte frie inntekter som var høyere enn landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jmfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktpolitiske tilskudd og skjønnstilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Vestfold hadde i 2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 0,7 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Vestfold hadde i gjennomsnitt 23 541 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Vestfold fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Vestfold fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 6,5 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 0,4 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Vestfold fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 5,0 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 4 452 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Kommune	Vekst RNB 2008 til 2009			Utgiftskorr. frie inntekter 2007 (i % av landsgj.)	Netto drifts- resultat i pst. av drifts- inntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Nominelle kroner (1 000 kr)	Prosent				
	1	2	3	4	5	6	7
0701 Horten	790 006	54 609	7,4	93	1,2	13 626	4 485
0702 Holmestrand	310 713	19 083	6,5	94	1,0	34 065	1 759
0704 Tønsberg	1 242 392	74 324	6,4	97	-0,9	33 380	7 254
0706 Sandefjord	1 365 067	84 952	6,6	94	4,6	8 703	7 685
0709 Larvik	1 354 345	88 963	7,0	93	1,3	29 978	7 450
0711 Svelvik	210 643	15 324	7,8	94	-1,9	31 636	1 150
0713 Sande	265 695	19 530	7,9	94	-1,2	25 203	1 448
0714 Hof	113 332	10 947	10,7	96	1,7	15 582	543
0716 Re	287 743	18 220	6,8	96	-5,2	37 666	1 505
0719 Andebu	173 570	12 151	7,5	94	-1,2	28 151	918
0720 Stokke	324 415	21 107	7,0	94	-1,6	25 512	1 883
0722 Nøtterøy	653 162	47 868	7,9	96	-1,1	18 850	3 822
0723 Tjøme	153 829	13 565	9,7	95	1,1	29 213	846
0728 Lardal	92 843	7 997	9,4	102	3,7	20 063	423
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>18 000</i>						
Vestfold	7 355 756	500 641	7,3	95	0,7	23 541	41 172
Vestfold fylkeskommune	1 631 344	99 172	6,5	96	5,0	4 452	4 673

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.

Østfold

- Regjeringa foreslår å setje av 3,5 millionar kroner til å oppretta ei ny, samla museumseining i Østfold der Halden historiske Samlinger, Fredrikstad Museum og Østfoldmuseet inngår. Etter planen skal Halden historiske Samlinger og Fredrikstad Museum etablere ei felles stifting innan 1. februar 2009, som sidan skal forhandle med Østfold om konsolidering. Målet er ein intensjonsavtale som omfattar alle Østfold-musea i første halvår 2009.

- Det er teknisk plassert 1 million kroner under Østfold Teater til utvikling av scenekunst i Østfold. Regjeringa foreslår å gi 1 million kroner til Opera Østfold. Dette er eit nytt tiltak og eit ledd i opptrappinga av region- og distriktsoperaverksemda. Løyvinga til Det Norske Blåseensemble anno 1734 skal aukast med 1,2 millionar kroner til om lag 18,2 millionar kroner.

Tiltak kroner	Alle beløp i 1000-	Vedtak 2008	Endring	Endring i pst.	Forslag 2009
Det Norske Blåseensemble anno 1734		16 986	1 200	7,1	18 186
Fredrikstad Museum		2 807	124	4,4	2 931
Halden historiske Samlinger		4 139	182	4,4	4 321
Opera Østfold			1 000		1 000
Punkt Ø		7 999	500	6,3	8 499
Studium Actoris og Folk i gata-festival		600	26	4,3	626
Østfold - museumskonsolidering			3 500		3 500
Østfold Teater		2 301	1 000	43,5	3 301
Østfoldmuseet		7 232	318	4,4	7 550
Østfold		42 064	7 850	18,7	49 914

- Regjeringen foreslår å etablere 1 ny stipendiatstilling ved Høgskolen i Østfold. Stillingen bevilges med ny og høyere sats på 800 000 kroner.
- Det foreslås å styrke basisbevilgningen til Høgskolen i Østfold med 3,093 millioner kroner.

Tabellen under viser utvikling fra 2008 til 2009 i samlet bevilgningsnivå til universitets- og høyskoleinstitusjonene i Østfold.

	Budsjett 2009	Saldert budsjett 2008	Utvikling
Høgskolen i Østfold	401 041 000	379 836 000	6 %

- 320 millioner kroner er foreslått som statlige investeringsmidler for arbeid på E18 på stamveistrekningen Riksgrensen/Ørje – Oslo. I tillegg er det regnet med 110 millioner kroner i bompenger. Innenfor denne rammen videreføres prosjektet Krosby – Knapstad. I tillegg prioriteres mindre investeringstiltak, i all hovedsak trafikksikkerhetstiltak.
- Til E18-prosjektet Krosby – Knapstad er det satt av i alt 370 millioner kroner. Prosjektet omfatter bygging av veibredde og midtrekkverk. Ny bro over Glomma og tunnel gjennom Romsåsen inngår i prosjektet, sammen med nødvendig omlegging av lokalveinettet vestover fra Askim. Anleggsarbeidene startet i august 2007, og prosjektet ventes åpnet for trafikk høsten 2010. Av de foreslåtte midlene forutsettes 110 millioner kroner stilt til disposisjon av bompengeselskapet.

- Til prosjektet E6 fra Svinesund og gjennom Sarpsborg (Svingenskogen – Åsgård) er det ført opp i alt 175 millioner kroner. Av dette forutsettes 95 millioner kroner stilt til disposisjon av bompengeselskapet, mens resten er statlige midler. Prosjektet omfatter utvidelse av eksisterende E6 fra to- og trefelts vei til firefelts vei på en 34 kilometer lang strekning i kommunene Halden, Sarpsborg, Fredrikstad og Råde. Veien bygges med 26 meter veibredde og midtrekkverk. I prosjektet inngår blant annet bygging av en ny bro over Glomma parallelt med dagens bro. I perioden fra oktober 2006 til juli 2008 er det åpnet flere delstrekninger. Resten av prosjektet åpnes for trafikk i november 2008. Midlene i 2009 vil i hovedsak gå til sluttoppgjør, mens støyskjerming, bygging av rasteplass og legging av slitelag vil gjenstå til 2010.
- Til ”øvrige riksveier”, det vil si riksveier utenom stamveinettet, er det foreslått en statlig investeringsramme på 78 millioner kroner for 2009. I tillegg er det regnet med at Østfold får stilt til disposisjon 296 millioner kroner i bompenger.
- Innenfor denne rammen prioriteres videreføring av prosjektet riksvei 108 Ny Kråkerøyforbindelse. Anleggsarbeidene startet i september 2008. I alt er det lagt til grunn 288 millioner kroner til dette prosjektet. Av dette beløpet er 265 millioner kroner bompenger.
- Innenfor den statlige rammen prioriteres i tillegg mindre investeringstiltak, blant annet videreføring av arbeidene med å utbedre riksvei 108 Hvalertunnelen. I tillegg prioriteres tiltak for kollektivtrafikken og bygging av gang- og sykkelveier.
- I budsjettforslaget er det forutsatt at 31 millioner kroner fra Østfoldpakka skal brukes til tiltak på sideveier til E18. Det er blant annet lagt opp til å starte arbeidene med utbedring av riksvei 115 på strekningen Vamma – Ringnesdalen i Askim kommune, som er den viktigste forbindelsen mellom Skiptvet og E18.
- For 2009 er det satt av 40 millioner kroner til jernbaneprosjektet Halden driftsbanegård på Østfoldbanen. For videre planlegging og budsjettering er det lagt til grunn et samlet kostnadsoverslag på vel 100 millioner kroner. Det tas sikte på at utbyggingen skal være ferdig i 2010/2011. Innenfor foreslåtte midler til kapasitetsøkende tiltak på jernbanenettet er det ellers avsatt midler til videre arbeid med utbygging av Berg kryssingsspor på Østfoldbanen.
- Til ”Belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene” er det på landsbasis foreslått 323,4 millioner kroner. Ordningen har som formål å påvirke transportutviklingen i de større byområdene, slik at flere velger kollektivtransport framfor egen bil. Fredrikstad/Sarpsborg og åtte andre byområder vil i 2009 være omfattet av ordningen, og vil dermed bli invitert til å søke om å få tildelt midler fra ordningen. Ved tildeling av midler vil det bli lagt avgjørende vekt på utviklingen i kollektivtransporten og personbilbruken de siste årene. I tråd med ”Klimaforliket” (Innst.S.nr. 145 (2007-2008) skal halve bevilgningen reserveres byområder som inngår forpliktende avtaler med staten om å ta i bruk virkemidler som virker reduserende på bilbruken.
- Regjeringen foreslår at Helse Sør-Øst RHF får økt basisbevilgningen til å lette omstillinger med 271 millioner kroner, til 1,5 prosent aktivitetsvekst med 390 millioner kroner, til pensjoner med 1

954 millioner kroner og opptrappingsplan rus med 78 mill. kr. I tillegg kommer tilskudd gjennom aktivitetsbaserte ordninger som ISF og poliklinikk.

- Ved Rygge flystasjon vil Luftforsvaret fortsette videreutviklingen av helikoptermiljøet.
- Ved redningshelikoptertjenesten ved Rygge flystasjon ble det i 2008 etablert døgnkontinuerlig tilstedevakt med lege. Aktiviteten videreføres i 2009, mens eksisterende hangar vil bli utbedret.
- Som et ledd i satsingen på vedlikehold av nasjonale festningsverk, planlegges det å starte fjellsikring og utbedring på de mest utsatte og ustabile deler av festningsmurene samt reparasjon av tak ved Fredriksten festning.
- Nødnett er et nytt landsomfattende digitalt radiosamband for brannvesen, politi og helsevesen. Det vil gi etatene et felles, sikkert og avlyttingsfritt kommunikasjonsnett med god radiodekning og kapasitet til å dekke daglige hendelser så vel som større ulykker. Første utbyggingstrinn består av politidistriktene Follo, Romerike, Oslo, Asker og Bærum, Søndre Buskerud og Østfold (tilsvarende 54 kommuner på Østlandet). Utbyggingen av Nødnett er om lag ett år forsinket. Etter ny fremdriftsplan skal nødetatene i første utbyggingstrinn ta Nødnett i operativ bruk i 2009. Direktoratet for nødkommunikasjon har ansvaret for utbyggingen av systemet og skal eie og forvalte radiosambandet for nødetatene på vegne av staten.
- Regjeringen foreslår å bevilge 81 millioner kroner på Justisdepartementets budsjett til engangsinvesteringer og en byggebevilgning på 550 millioner kroner på Fornyings- og administrasjonsdepartementets budsjett til Halden fengsel i budsjettet for 2009. Halden fengsel vil med 251 nye fengselsplasser når fengselet står klar til bruk i 2010 bidra til å ivareta kriminalomsorgens fremtidige kapasitetsbehov.
- Verneplan for Oslofjorden – delplan Østfold gjennomføres.
- Verneplan for Oslofjorden – delplan sjøfugl, som omfatter alle fylkene rundt Oslofjorden, gjennomføres.
- I løpet av 2009 er det planlagt utvidet vern av Hvaler som en del av nasjonalparkplanen.
- Bevilgningen til forebyggende og konfliktdempende tiltak på rovvilt er økt med 30 millioner kroner for hele landet. Av økningen er 2 millioner kroner satt av til kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste ved skadefellingsoppdrag. Videre er bevilgningen til bestandsovervåking av rovvilt økt med 6 millioner kroner, rovviltkontaktnettets budsjett med 4 millioner kroner, og SNOs fellingslag med 1 million kroner. Dette vil også berøre rovviltregion 4 Oslo, Akershus og Østfold. For øvrig øker bevilgningene til erstatninger for husdyr tatt av rovdyr med 13 millioner kroner, primært til villreinerstatninger.
- Det er lagt frem en handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlig anskaffelser. Kompetanseoppbygging er et helt sentralt element i handlingsplanen og det vil bli etablert en

faglig støttetjeneste (knutepunkt) i fylkene som skal bistå offentlige virksomheter i den operative gjennomføringen.

- Det pågår et prosjekt for å sikre et utvalg ruiner som har stor nasjonal eller lokal verdi og hvor engasjementet fra lokalbefolkningen er stort. Regjeringen foreslår å øke innsatsen til bevaringsprogrammet for ruiner med 4 millioner kroner. Midlene planlegges brukt til konservering av utvalgte ruiner, blant annet Værne kloster i Rygge.
- Satsingen på utslippsreduksjoner i storbyområdene skal styrkes med en økning på nær 14 millioner kroner gjennom økte bevilgninger til samarbeidsprosjektet "Framtidens byer". Sarpsborg og Fredrikstad er to av de 13 byene som tar del i dette prosjektet.
- Regjeringen foreslår at 60 millioner kroner bevilges til ordningen for utjevning av nettleie i 2009, en dobling av nivået fra 2008. Utjevningsordningen bidrar til en direkte reduksjon av nettleien for sluttbrukere i distribusjonsnettet i de områder av landet med høyest overføringskostnader. Østfold vil bli omfattet av ordningen.
- I 2009 vil Olje- og energidepartementet gjennom Norges vassdrags- og energidirektorat gi bistand til planlegging og gjennomføring av sikringstiltak for å forebygge skader fra flom, erosjon og skred, samt gi bistand til gjennomføring av miljøtiltak i vassdrag. Regjeringen foreslår å styrke bistanden til NVE på til sammen om lag 108 millioner kroner til statlig skredbistand. Østfold berøres av denne ordningen.
- Telemark- og Haldenkanalen har siden midten av 1990-tallet vært eid av regionale myndigheter. Behovet for rehabilitering av sluser og dammer er stort. Regjeringen vil bidra til å bevare disse unike nasjonale kulturminnene. Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak øker derfor fra 5 til 7 millioner kroner i statsbudsjettet for 2009. I tillegg vil OED omprioritere 4 millioner kroner på inneværende års budsjett, slik at arbeidet kan starte så snart som mulig
- Det foreslås en bevilgning på 19,4 millioner kroner (18,82 millioner kroner i 2008) til regional utvikling over kapittel 551, post 60. Bevilgningen inkluderer både midler til en ny støtteordning for små nyetablerte vekstbedrifter (NyVekst) og kommunale næringsfond. Inkludert er også en skjønnstildeling til å dekke den statlige deltakelsen i det europeiske territoriale samarbeid (Interreg). Midlene til dette formålet er likt fordelt mellom fylkene som deltar i det enkelte program.

Anslag på vekst i frie inntekter

Den nominelle veksten i kommunesektorens frie inntekter fra 2008-2009 er på landsbasis 6,3 prosent, regnet fra anslag på regnskap 2008.

Frie inntekter er i tabellen vist som skatt på inntekt og formue (inklusive inntektsutjevning) og rammetilskudd. Veksten er regnet i forhold til inntektsnivået for 2008 som ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2008 (RNB-nivå) og korrigerert for oppgaveendringer, regelendringer og endringer i finansiering mellom forvaltningsnivåene.

Når det gjelder skatt er det tatt utgangspunkt i skattefordelingen i 2007, siden skattetall for 2008 ikke foreligger før i januar 2009. For den enkelte kommune er skattenivået før inntektsutjevning framskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Dette betyr at det er forutsatt en lik skattevekst for alle.

Etter framleggelsen av RNB har anslaget på kommunesektorens skatteinntekter for 2008 økt med 1 milliard kroner. Veksten fra 2008 til 2009 er også påvirket av at engangsbevilgningen på 100 millioner kroner til fylkeskommunene som Stortinget vedtok i RNB-behandlingen, ikke er videreført. Beregnes veksten ut fra anslag på regnskap i 2008 innebærer dette at nivået på kommunesektorens inntekter i 2008 er 1,1 milliarder høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Beregnet ut fra anslag på regnskap vil realveksten i sektorens frie inntekter i 2009 bli 1,7 prosent. For tall for enkeltkommuner vises det til beregningsteknisk dokumentasjon til St.prp. nr. 1 (2008-2009), Grønt hefte tabell 3-fk og tabell 3-k. Kolonne 7 viser anslag på merskattevekst i 2008 etter framleggelsen av RNB.

Anslaget for kostnadsveksten i kommunesektoren (deflator) er i 2009 på 4,5 prosent.

Fylkesmennene har i ulik grad holdt tilbake skjønnsmidler til fordeling i løpet av året. Veksttallene på kommunenivå som presenteres her inkluderer ikke eventuelt tilbakeholdt skjønn. Veksttallene inkluderer videre ikke 100 millioner i ekstra skjønn til kommuner i Sør-Norge som også skal fordeles av fylkesmannen. Veksten for kommunene på fylkesnivå inkluderer tilbakeholdte skjønnsmidler. Utbetaling av de tilbakeholdte skjønnsmidlene og ekstra skjønn til kommuner i Sør-Norge vil påvirke veksten i de enkelte kommuner i positiv retning. Eiendomsskatter med mer er inkludert i vekstanslaget for landet, men ikke fordelt på fylker og enkeltkommuner.

Kommunene i Østfold

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Fra 2008-2009 er det på landsbasis en nominell vekst i kommunenes frie inntekter på 6,9 prosent (fra RNB-nivå 2008). Kommunene i Østfold anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 7,6 prosent (fra RNB-nivå 2008).

I Østfold har 12 av 18 kommuner vekst som er høyere enn eller lik veksten på landsbasis. Størst vekst har Trøgstad kommune med 9,8 prosent, mens Skiptvet kommune har lavest vekst med 6,3 prosent.

Den sterke veksten for Trøgstad kommune skyldes omlegginger av skatteelementene i inntektssystemet og endring av kriteriedata.

Den svake veksten for Skiptvet kommune skyldes endring av kriteriedata

Frie inntekter korrigeret for variasjoner i utgiftsbehov

Sett under ett hadde kommunene i Østfold i 2007 utgiftskorrigerede frie inntekter på 93 prosent av landsgjennomsnittet. Når man sammenligner kommunenes inntekter korrigeret for variasjoner i utgiftsbehov tar man hensyn til at de antatte kostnadene ved å produsere tjenester varierer betraktelig

mellom kommunene. I Østfold hadde 2 av 18 kommuner utgiftskorrigerede frie inntekter som var høyere enn landsgjennomsnittet. Tilbakeholdt skjønn er ikke med i beregningene, og vil påvirke tallene i positiv retning, jamfør første avsnitt. Variasjoner i inntektsnivå kommunene i mellom har hovedsakelig sammenheng med variasjoner i skatteinntekter, distriktspolitiske tilskudd, veksttilskudd og skjønnstilskudd.

Finansielle indikatorer

Netto driftsresultat viser hva kommunene/fylkeskommunene sitter igjen med av driftsinntekter når alle driftsutgifter inkludert netto renteutgifter og låneavdrag er trukket fra. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. I følge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag 3 prosent av driftsinntektene for sektoren samlet. Kommunene i Østfold hadde i 2007 i gjennomsnitt et netto driftsresultat på 2,1 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 1,9 prosent.

Netto lånegjeld viser kommunens/fylkeskommunens langsiktige gjeld fratrukket totale utlån (videreformidling av lån) og ubrukte lånemidler. Netto lånegjeld anses å være det målet som gir best uttrykk for den gjelden som må dekkes av kommunenes ordinære inntekter. Kommunene i Østfold hadde i gjennomsnitt 29 366 kroner per innbygger i netto lånegjeld i 2007. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 29 869 kroner per innbygger.

Østfold fylkeskommune

Vekst i frie inntekter fra 2008-2009

Østfold fylkeskommune anslås å få en nominell vekst i de frie inntektene på 6,5 prosent (fra RNB-nivå 2008) i 2009, som er 0,4 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet på 6,9 prosent.

Finansielle indikatorer

Østfold fylkeskommune hadde i 2007 et netto driftsresultat på 4,6 prosent av driftsinntektene. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) var 4,0 prosent. Netto lånegjeld for fylkeskommunen var 4 106 kroner per innbygger. Landsgjennomsnittet (eksklusive Oslo) lå på 4 046 kroner per innbygger.

Vekst RNB 2008 til 2009

Kommune	Anslag på frie inntekter 2009 (1 000 kr)	Nominelle kroner (1 000 kr)	Prosent 3,0	Utgiftskorr. frie inntekter 2007 (i % av landsgj.)	Netto drifts- resultat i pst. av drifts- inntektene	Netto lånegjeld (kr. per innb.)	Anslag på merskattevekst 2008 etter RNB (i 2008 kroner)
	1	2		4	5	6	
0101 Halden	902 749	60 973	7,2	92	0,5	26 631	4 970
0104 Moss	884 818	56 795	6,9	94	3,1	4 053	5 241
0105 Sarpsborg	1 615 054	114 818	7,7	93	2,6	24 337	9 054
0106 Fredrikstad	2 275 105	153 274	7,2	93	1,8	41 032	12 818
0111 Hvaler	136 899	11 128	8,8	94	-2,1	48 583	724
0118 Aremark	68 742	5 617	8,9	112	2,4	16 059	280
0119 Marker	128 291	7 804	6,5	93	4,3	36 513	612
0121 Rømskog	38 482	2 688	7,5	118	7,7	27 114	116
0122 Trøgstad	177 193	15 769	9,8	93	1,9	25 668	895
0123 Spydeberg	161 677	11 085	7,4	94	2,5	27 716	907
0124 Askim	438 535	27 549	6,7	94	3,3	27 121	2 568
0125 Eidsberg	349 546	26 181	8,1	93	2,9	39 810	1 871
0127 Skiptvet	116 560	6 892	6,3	93	9,9	9 030	624
0128 Rakkestad	264 847	16 966	6,8	93	0,6	50 296	1 331
0135 Råde	213 923	16 846	8,5	94	-4,1	27 996	1 224
0136 Rygge	436 141	31 026	7,7	93	1,2	30 560	2 494
0137 Våler	135 556	8 525	6,7	94	2,2	28 886	762
0138 Hobøl	149 097	9 216	6,6	95	4,6	31 207	836
<i>Fordeles gjennom året</i>	<i>28 000</i>						
Østfold	8 521 215	605 152	7,6	93	2,1	29 366	47 327
Østfold fylkeskommune	1 876 103	114 430	6,5	96	4,6	4 106	5 446

Kolonne 1: Anslag på frie inntekter 2009, 1000 kroner

Kolonne 2: Vekst RNB-2008 til 2009, nominelle tall i 1000 kroner

Kolonne 3: Vekst RNB-2008 til 2009, nominell prosentvis vekst

Kolonne 7: Anslag på merskattevekst i 2008 beregnet ut fra fordelingen av skatteinntekter 2007. Tallene er i 2008-kroner.